

- Умматнинг Халифалиқда бирлашишга интилиши ва бунинг олдини олиш учун мустамлакачилар тузган маҳфий, шошилинч рәжалар
- Таълим программаси тўғри бино қилинмас экан, тўхтовсиз бузилаверади
- Рухсат ва азима
- Аҳнаф ибн Қайс
- Саудия билан Эронга мусулмонлар тақдиди билан йўналишни бас қилиш вақти көлмадими?!

الوعي

Кенг қамровли-фикрий-сақоғий журнал
www.al-waie.org

АЗИЗ ЁЗУВЧИЛАРГА

- «Ал-Ваъй»да чиқадиган мавзуларни олдиндан изн олмасдан турраб қайта нашр килиш жоизидир. Факат «ал-Ваъй» журнали манба сифатида кўрсатиб ўтилиши лозим.
- «Ал-Ваъй» факат илгари нашр килинмаган мавзуларнинга кабул киласди. Агар илгари нашр килинган мавзу бўлса, уни ёзиб юборувчи олинган манбани кўрсатиб ўтиши шарт.
- «Ал-Ваъй» юборилган мавзуларни тузатиш хукукини ўзида саклаб колади ва нашрга кабул килинмаган мавзуларни эгаларига қайтариб юбориши мажбуриятини олмайди.
- Маколада келтирилган Куръон озитларининг ҳаммасини ракамини кўрсатишнинги, оят ва ҳадисларни белгилаб қўйишнини ҳамда Пайғамбар ﷺ ҳадислари ровийларини кўрсатишнини сўраймиз.

НУСХА БАХОСИ

Ливан	1000 Ливан лираси
Германия	1 евро
АҚШ	2.5 АҚШ доллари
Канада	2.5 Канада доллари
Австралия	2.5 Австралия доллари
Британия	1 фунт стерлинг
Швеция	15 Швеция кронаси
Дания	15 Дания кронаси
Бельгия	1 евро
Швейцария	2 Швейцария франки
Австрия	1 евро
Покистон	1 АҚШ доллари
Туркия	1 АҚШ доллари
Яман	40 риёл

ХАБАР ЙЎЛЛАШ УЧУН

info@al-waie.org

Qышду сонга:

– Ал-Ваъй сўзи: Шом заминидаги фикрий кураш табиати	3
– Умматнинг Халифаликда бирлашишга интилиши ва бунинг олдини олиш учун мустамлакачилар тузган маҳфий, шошилинч шошилинч режалар	13
– Таълим программаси тўғри бино қилинмас экан, тўхтовсиз бузилаверади	28
– Рухсат ва азима	41
– Оlam мусулмонлари ҳабарлари	54
– Куръони Карим сұхбатида	59
– Жаннат боғлари: Энг афзал садака рамозонда қилинган садақадир	65
– Уларнинг ҳидоятларига эргашинг: Аҳнаф ибн Қайс	68
– Сўнгги сўз: Саудия билан Эронга мусулмонлар такдири билан ўйнашишни бас қилиш вақти келмадими?!	71
– Трамп сиёсалари Европада бонг урди ва мустақил Европа мудофааси ташкил қилинишини тезлаштириди	72

МАВЗУ ЙЎЛЛАШ УЧУН

subjects@al-waie.org

ШОМ ЗАМИНИДАГИ ФИКРИЙ КУРАШ ТАБИАТИ

Мұхандис Абдуллатиф Шомий

Муборак Шом заминида бугунги күнда юз бераётган кураш табиатини ўрганған киши биладики, бу кураш фақат иккى лойиха ўртасидаги курашдир. Бу лойихаларнинг биринчиси Ислом лойихаси бўлса, иккинчиси илмоний лойихадир. Биз буни айтаётган пайтимизда ҳар икки лойихадаги аниқ, кузатувчига тушунарсиз бўлмаган бевосита таклифларни назарда тутмоқдамиз. Мисол учун, исломий лойиха хақида айтадиган бўлсак, бу лойиха эгалари «Ислом диёрининг маркази Шомда» деб биладилар. Улар пайғамбарлик минҳожи асосидаги рошид Халифалик қуёши Шомда нур таратишига ва бу Аллоҳ Азза ва Жалланинг Нур сурасидаги вақти келиб қолган ваъдаси бўлишига умид қиласидилар. Аллоҳ Таоло айтади:

﴿وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ ءامَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلَفُنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا
أَسْتَخْلَفَ الَّذِينَ كُفَّارٌ مِّنْ قَبْلِهِمْ وَلَيُمَكِّنَنَّهُمْ دِيَرَهُمُ الَّذِي أَرَتَضَى لَهُمْ وَلَيُبَدِّلَنَّهُمْ مِّنْ بَعْدِ
حَوْفِهِمْ أَمَّا يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا وَمَنْ كَفَرَ بَعْدَ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ

﴿الْفَسِقُونَ﴾

«Аллоҳ сизлардан имон келтирган ва яхши амаллар қилган зотларга худди илгари ўтган (имон-эътиқодли) зотларни (ер юзига) халифа қилганидек, уларни ҳам ер юзида халифа қилишини ва улар учун Ўзи рози бўлган (Ислом) динини голиб-мустаҳкам қилишини ҳамда уларнинг (аҳволини) хавфу-хатарларидан сўнг тинчлик-хотирижсамликка айлантириб қўйишни ваъда қилди. Улар Менга ибодат қилурлар ва Менга бирон нарсани шерик қилмаслар. Ким мана шу (ваъда)дан кейин куфрони (неъмат) қилса, бас улар итоатсиз кимсалардир»[Нур 55]

Улар Росууллоҳ ﷺнинг белгилари яқин уфқда кўриниб қолган башоратлари сари интиладилар. Росууллоҳ ﷺ Уммат бошдан кечирадиган бошқарув босқичлари ҳакида айтган пайтда бу башоратни қилган эдилар. Имом Аҳмад Ҳузайфа ибн Ямондан ривоят қилган ҳадисда Росууллоҳ ﷺ айтадилар:

«تَكُونُ النُّبُوَّةُ فِيْكُمْ مَا شَاءَ اللَّهُ أَنْ تَكُونَ، ثُمَّ يَرْفَعُهَا إِذَا شَاءَ أَنْ يَرْفَعُهَا. ثُمَّ تَكُونُ خِلَافَةً عَلَىٰ مِنْهَاجِ النُّبُوَّةِ فَتَكُونُ مَا شَاءَ اللَّهُ أَنْ تَكُونَ، ثُمَّ يَرْفَعُهَا إِذَا شَاءَ اللَّهُ أَنْ يَرْفَعُهَا. ثُمَّ تَكُونُ مُلْكًا عَاصِمًا، فَيَكُونُ مَا شَاءَ اللَّهُ أَنْ يَكُونَ، ثُمَّ يَرْفَعُهَا إِذَا شَاءَ أَنْ يَرْفَعُهَا. ثُمَّ تَكُونُ مُلْكًا جَبَرِيَّةً، فَتَكُونُ مَا شَاءَ اللَّهُ أَنْ تَكُونَ، ثُمَّ يَرْفَعُهَا إِذَا شَاءَ أَنْ يَرْفَعُهَا. ثُمَّ تَكُونُ مُلْكًا حَلَالَةً عَلَىٰ مِنْهَاجِ النُّبُوَّةِ. ثُمَّ سَكَّتَ».

«Сизларнинг орангизда Аллоҳ ﷻ хоҳлаганича пайғамбарлик давом этади. Сўнг Аллоҳ ﷻ хоҳлаган пайтда уни кўтаради. Сўнг пайғамбарлик минҳожи асосида Халифалик бўлади ва у Аллоҳ ﷻ хоҳлаганча давом этади. Сўнг Аллоҳ ﷻ Ўзи хоҳлаганда уни кўтаради. Сўнг раиятига зулм ва адолатсизликлар етадиган подшоҳлик бўлади ва у Аллоҳ ﷻ хоҳлаганча давом этади. Сўнг Аллоҳ ﷻ Ўзи хоҳлаганда уни кўтаради. Сўнг золим-зўравон подшоҳлик бўлади ва у Аллоҳ ﷻ хоҳлаганча давом этади. Сўнг Аллоҳ ﷻ Ўзи хоҳлаганда уни кўтаради. Сўнг пайғамбарлик минҳожи асосидаги Халифалик бўлади. Кейин Пайғамбар ﷻ сукутга чўмдилар».

Бу ҳадисни Таёлисий, пайғамбарлик минҳожида Байҳақий ва Табарийлар ҳам ривоят қилган. Албоний сахиҳлар силсиласида бу ҳадисни сахиҳ, деб айтган ва Арноут ҳасан ҳадис, деган.

Бу лойиха тарғиботчилари ўзлари чақираётган нарса ҳакида Умматда динни ва келгуси рошид Халифалик давлатини англаб этишдан келиб чикқан раъий омни (жамоатчилик фикрини) пайдо қилиш учун сарфлаган меҳнатнинг кўлами ҳам кузатувчига сир эмас. Улар бир ярим миллиард Умматнинг азизлигини ва улуғлигини қайта тиклаш учун кунни тунга уламоқдалар, энг бебаҳо нарсаларини сарфламоқдалар. Улар, ҳатто пайғамбарлик минҳожи асосидаги иккинчи рошид Халифалик давлати дунё миқёсида биринчи давлат марказини эгаллагунига қадар шундай давом этадилар. Шунда бу давлат жиҳод орқали башариятга Ислом мабдасини етказади ва худди биринчи рошид Халифалик давлати каби одамларни Аллоҳнинг шариати билан бошқаради.

Барчамизга маълумки, бу лойиҳа тарғиботчилиари лойиҳанинг ҳар бир босқичидаги муваффакияти учун керакли тайёргарликни кўриб қўйдилар. Бу тайёргарлик Росууллоҳ йўлидан қилча оғишмасдан бориши, ҳокимият тизгини кўлга олинганида Аллоҳнинг сўзидан ва Росууллоҳ суннатидан истинбот қилинган бу лойиҳани ҳар томонлама, тубдан инқилобий тарзда амалда татбиқ қилиш учун керакли барча нарсани тайёрлашга харакат қилиш орқали бўлди. Яъни улар, барча Ислом низомларини аниқ қилиб тайёрлаб қўйдилар. Рошид Халифалик давлати дастуридан тортиб исломий бошқарув низоми, Халифалик давлатининг бошқарув ва идора қилиш жиҳози, исломий иқтисодий низом, ижтимоий низом, жазолар низоми, ҳалқаро алоқалар, ҳарбий саноат ва таълимгача... буларнинг барчаси нозик тафсилоти билан девон қилиб қўйилди. Яъни, бу лойиҳани амалда дарҳол татбиқ қилиш учун керакли энг кичик деталлар ҳам тайёрлаб қўйилди.

Шу ўринда айтиб ўтиш ўринлики, бу лойиҳа етакчиси Ҳизб ут-Тахрирdir. У нафақат Сурияда, балки мусулмонлар бор бўлган барча жойда бу лойиҳа етакчисидир.

Бу Уммат лойиҳаси, бир ярим миллиард мусулмонлар лойиҳасидир. Шунинг учун уни ечим сифатида таклиф қилса бўлади, чунки унда муваффакият имконияти кучли. Шунингдек унга бўлган даъватни кўпчилик тасдиқламоқда ва кундан-кун кенгаймоқда. Бундан ташқари Ҳизб ут Тахрирнинг Халифаликни тиклаш борасидаги бу лойиҳаси даъват марказида турибди ва Уммат орзусига айланди. Шунингдек Умматга бегона ва унинг душманлари қучоғида тараққий этаётган илмоний лойиҳага қарши курашда марказий ўринда турибди.

Аксарият одамлар бу иш қачон Ислом бошқарувга келгач бўлиши мумкин деган гумон билан бу фарз ваъзифанинг аҳамиятидан фафлатда қолмоқда. Шунингдек айримлар куролли гурух «исломий давлат» номи билан аталиши кифоя қилади деса, айримлар (Ечим Исломдир) деган ҳеч қандай тафсилотсиз шиорни кўтармоқда, яна айримлар Исломда татбиқ қилинадиган низом мавжуд эмас демоқда. Мана шу ва шунга ўхшаш шиорлар билан ишлар чалкашиб кетди... Шаръий йўл билан Исломни татбиқ қилишга чақираётганлар билан турили тушунчадаги мазкур кишилар ўртасида жарлик янада катталашди...

Аммо илмоний лойиҳага келсак, унга чақираётганлар қанчалик макру ҳийла қилмасинлар ва унинг айрим жиҳатларини яширишга қанчалик харакат қилмасинлар Уммат уни кўриб турибди.

Бу лойиха динни ҳаётдан, шу билан бирга давлатдан ажратиш асосига қурилган. Унда хўжайинлик шариатники эмас, халқницидир... Уларнинг энг кўзга кўринган ташвиқоти демократиядир. Халқ унда вакиллари орқали унинг хоҳишига кўра бошқаришини тан оладиган қонунларни қабул қиласди. Бунда Аллоҳ юборган ҳар қандай қонунни ортга улоқтиришади.

Уммат бу лойиха тарғиботчиларини сўз ва истилоҳлар билан ўйнашиш борасида қанчалик разил бўлиб кетганларини англаб етди. Уммат уларни кеча илмоний давлатга тарғиб қилаётган бўлса, бугун фуқаролик давлатига чақираётганини тушунди. Уларнинг мақсади битта экани, у ҳам бўлса динни ҳаётдан шу қатори давлатдан ажратиш экани ҳамда улар учун на Яратувчи, на ҳаёт ва на давлатнинг эътибори йўқлигини тушунди.

Уларнинг макр ва хийла борасидаги сурбетлиги шу даражага етдики, айримлари Сурияда илм ва уламоларга эътибор қаратадиган илмоний давлат қуришни хоҳлаймиз деса, айримлари ҳарбийлар эмас тинч фуқаролар бошқарадиган фуқаролик давлати қуришни хоҳлаймиз демоқда. Уларнинг айримлари янада сурбетлик қилиб Росулуллоҳ ﷺ Маккада эмас, Мадинаи Мунавварада эълон қилган фуқаролик давлати каби фуқаролик давлати бўлишини хоҳлаймиз дейишмоқда. Яна айримлари эса шакли исломий бўлган фуқаролик давлати бўлишини хоҳлаймиз деймоқда... Лекин буларнинг барчаси сохтакорлик бўлиб, улар хақида Аллоҳ томонидан бирор ҳужжат мавжуд эмас.

Бу лойиха Сурия аҳли Исломни маҳкам тутиши қархисида ўзини кучсиз сезганидан Ислом тўнини кийишга ҳаракат қиляпти. Бу лойиха эски лойиха бўлиб, унинг тарғиботчилари юз йилга яқин Исломий Уммат ҳаётидан ўғирлашди. Шунингдек Умматнинг фикрий ва сақофий меъросига бегона тушунчаларни сингдириш учун бор кучларини Исломнинг соф тушунчаларини ўчиришга сарфлашди. Ҳатто улар Аллоҳ ва Росулига қарши журъат қилиб, демократия Исломдан, у айни маслаҳат (шўро)нинг ўзи ва биз йўқотган бойлигимиз дейишли.

Улар ишларни чалкашириш ва мусулмонларни ишонтириш учун, мана шундай тушунчаларни сингдиришга ҳаракат қилишди. Шунингдек илмонийларнинг парламенти чиқараётган ва уни Ислом шариатига таққослаётган қонунлар Халифа талаб қилса шўро кенгаши таклиф қиласдиган фикр ва маслаҳатнинг айнан ўзи деб тушуниришга ҳаракат қилишиди. Лекин улар буни амалга ошира олмайдилар.

Бу лойиха эгалари илмоний кофир Ғарб бўлсада, лекин унинг тарғиботчилари бизнинг ичимииздан чиқкан ва биз каби сўзлашадиганлардир. Улар жаҳаннам тарғиботчилариридир. Росууллоҳ муборак ҳадисларида уларни Исломни сохталаштириш ва Пайғамбарлик минҳожи асосидаги рошид Халифалик давлати тикланишига қарши курашга харакат қилишлари ҳақида айтган. Бу нарса Суриядаги муборак қўзголонда аниқ равshan кўриниб турибди. Дунёдаги барча илмоний гурухлар ва уларнинг тарғиботчилари ҳар қандай исломий харакатга заҳрини сочишмоқда. Шунингдек Росууллоҳ нинг оқ ва қора байроқларига қарши курашяпти ҳамда ифлос Сайкс-Пико байроқларини улардан афзал билиб, барчага уларни муборак Шом қўзголони байроғи қилиб кўрсатишмоқда. Бу эса уларнинг Ислом ва унинг давлатига қарши эски нафратидандир.

Лекин биз бу лойиха ва унинг ғоясини тиниқ тушунар эканмиз, у ва унинг тарғиботчилари муваффакиятсизликка учраши ҳақида хотиржаммиз. Чунки биз Аллоҳнинг ушбу қавлига аниқ ишончдамиз.

﴿يُرِيدُونَ أَنْ يُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ وَيَأْبَوْ أَنَّ يُتَمَّ نُورَهُ وَلَوْ كَرِهٖ﴾
﴿الْكَفَرُونَ﴾

«Улар Аллоҳнинг нурини (яъни, Исломни) оғизлари (яъни, беҳуда гаплари) билан ўчирмоқчи бўладилар. Аллоҳ эса, гарчи (кофирлар) хоҳламасалар-да, фақат Ўз нурини тўла (яъни, ҳар тарафга) ёйини истайди» [Тавба 32]

﴿إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يُفْقِنُونَ أَمْوَالُهُمْ لِيَصُدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ فَسَيُنْفِقُونَهَا ثُمَّ تَكُونُ عَلَيْهِمْ حَسْرَةً ثُمَّ يُغَلِّبُونَ وَالَّذِينَ كَفَرُوا إِلَى جَهَنَّمَ تُخْشَرُونَ﴾

«Албатта, кофир бўлган кимсалар мол-дунёларини Аллоҳнинг ўюлидан тўсиши учун ишлатурлар. Бас, уни сарфлайдилар-у, сўнгра ўша (моллари) ўзларига ҳасрат бўлур, сўнгра мағлуб бўлурлар. Кофир бўлган кимсалар жаҳаннамга тўпланурлар» [Анфол 36]

Яна биз Аллоҳ Таоло ўз ваъдасини бажаришига ва Росууллоҳ нинг хушхабарига аниқ ишонамиз.

Лекин бизни хафа қилаётган булар эмас, балки илмни даъво қилган мусулмонлардир. Чунки улар Ислом ва унинг давлати воқедан узоқлашиб кетганидан таъсирланиб икки лойиха ўртасида

иккиланиб қолишиди. Улар (Ислом ва давлат)ни қайтишини хоҳлашади, лекин соф шариат фарз қилган йўл билан эмас, балки хато тушунчаларига мос йўл билан қайтишини хоҳлашади. Улардан кўп гапларни эшитганмиз, улар бу гапларида Исломга хос тушунчалар бор деб даъво қилишади. Яна улар босқичма-босқич юриладиган йўл харитаси бўлиши керак, шунда Уммат бошидан кечираётган аламлардан қутулади ва тойилишлардан халос бўлади деб даъво қилишади.

Улар Ислом ва унга бўлган даъват янгиланиши керак дейишади. Бунда улар айрим шаръий нусусларни четга сурish ва айримларини бугунги кунга мос бўлиши учун ўзгартиришни хоҳлашади. Улар айтишадики: Мұхәммад ﷺ Пайғамбар қилиб юборилганига ўн тўрт ярим аср ўтиб, ўша эски аклия билан ҳукм юритиш ақлга тўғри келадими? Инсоният тараққиёти билан ҳамоҳанг бўлиши ва Ислом инсоният қабул қилаётган тушунчаларнинг энг аввалгиси бўлиши учун исломий тушунчаларни янгилаш керак. Ислом ўз қобиғидан чиқиши, омма учун мақбул динга айланиши ва бошқаларнинг бу дин қолоқлик ва турғунлик дини деган тухматидан озод бўлиши учун бугунги кун тўнини кийиши ва шу кун фикрлари билан яшashi керак. Чунки унинг эски тўнини хеч ким қабул қилмайди. Насроний динидагилар мана шундай қадам ташлаганларидан кейингина уйғониб, гуллаб яшнашди.

Мана шундай фикрдаги мусулмонлар Фарбнинг уйғоқ фикрларидан фойдаланиш ва замон билан ҳамоҳанг юриш Ислом бугунги хаёт майдонида қолиши учун зарур иш деб тушунишди. Натижада Фарб Ислом ва унинг бошқарув низомини мусулмонлар зеҳни ва воқедан узоклаштириш ҳамда улар узра хукмронлигини давом эттириш учун эккан касал фикрлар ва мақолалар пайдо бўлди. Қуйида уларни келтирамиз:

(Ислом дини эгилувчан дин бўлиб, у ўзгариб туради, У оммабоп нарсани қабул қиласи ва яна ҳам кўпроғини талаб қиласи. У исломий шариатга мос ёки исломий шариатга тескари бўлмаган нарсани татбиқ қилишга рози. У икки заарарнинг бири ва икки ёмоннинг бирини қилишга рухсат беради. Ислом тўла қилишга кучи етмаган нарсани катта қисмини ташламасликка рухсат беради. Ислом Уммат Исломни барчасини татбиқ қилишга тайёр бўлмагандан кейин, уни даражама-даражада татбиқ қилишга рухсат беради. Демократия Исломдан, у айнан шўронинг ўзидир. Замон ва маконнинг ўзгариши билан ҳукмлар ҳам ўзгаради. Манфаат бор жойда Аллоҳнинг шариати бор...).

Шу ва шунга ўхшаш фикрлар улардаги янги исломий уйғониш учун фикрий қоида бўлиб қолди. Улар мана шу фикрлар билан Суриядаги мусулмонларни бурчакка тақашни исташмоқда. Улар бу фикрларни яхши ниятда айтяптими ёки ёмон ниятдами бундан катъий назар, шубҳасиз улар вокега таъсир қиласи. Чунки унда хатар мавжуд бўлиб, унинг натижасида Ислом соҳталаштирилиши ва унинг ўрнига энг паст нарса қабул қилиниши мумкин.

Биз улар кабиларга ишни ёритиб, айтамизки Ислом мусулмонларга уни олишлари ва воқеда татбиқ қилишлари учун муайян тариқатни белгилаб қўйган. Чунки Аллоҳ Таоло Исломни ҳаёт ишларини барчасини у билан муолажа қилишимиз учун юборган. Барчамиз биламизки, шаръий хукмларни ўз ичига олган бу муолажалар соф шариатимизда қатъий ва зонний далиллар билан келган. Мусулмон киши зонний далиллардан шаръий хукмларни истинбот қилиш учун бор кучини сарфлаши керак. У истинбот қилаётганда таянадиган фикрий қоидалар Ислом ақидаси ва ўзгармас қонунлари билан боғлангандир. Ижтиҳоднинг Исломдаги бу йўли ўзгармас бўлиб, уни ҳар қандай ҳолатда ҳам ўзгартириб бўлмайди. Бу соф шариатимиздаги кенглик, бепоёнлик ва хилма-хиллик манбасидир.

Агар Уммат шаръий байъат орқали Шореънинг далолати қатъий нусусларида келган шаръий хукмларни татбиқ қилиши учун Росууллоҳ ﷺ га (ўринбосар) халифани тикласа ва бу Халифа мужтаҳидлар ижтиҳод қоидаларига амал қилган ҳолда истинбот қилган шаръий хукмларни қабул қилса биз пайғамбарлик минҳожи асосидаги рошид Халифаликни тиклаш орқали соф шариатғоясини амалга оширган бўламиз. Рошид Халифа Шореъ қасд қилган исломий ҳаётни қайта тиклаш учун одамларга шариатни татбиқ қиласи ва уларни зулматдан нурга олиб чиқиш учун жиход орқали Ислом мабдасини уларга етказади. Бу Росууллоҳ ﷺ айтганидек Сурия рошид Халифалик маркази бўлиши учун фаолият қилаётганлар бажариши шарт бўлган ишлардир.

Бу Аллоҳ Таоло ушбу оятда баён қилганидек Куръон нозил бўлишининг сабабидир.

﴿إِنَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَبَ بِالْحَقِّ لِتَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ إِنَّمَا أَرَنَاكَ اللَّهُ وَلَا تَكُنْ لِلْخَاهِبِينَ﴾

﴿خَصِيمًا﴾

«Албатта, Биз сизга ушбу Ҳақ Китобни (Куръонни) одамлар орасида Аллоҳ қўрсатган йўл билан ҳукм этишингиз учун нозил қилдик. Сиз хоинларни ҳимоя қилгувчи бўлманг» [Нисо 105]
Аллоҳ Таоло унда

﴿لِتَحْكُمْ بَيْنَ النَّاسِ﴾

«Одамлар орасида ҳукм этишингиз учун», деди, мусулмонлар орасида демади.

Шу ўринда барча мусулмонлар хусусан Суриядаги мусулмонларга бир қанча оятлар, қоидалар ва шаръий фикрларни эслатмоқчимиз. Улар бу оят, қоида ва шаръий фикрларни ақллари узра ҳукмрон қилишлари ва уларга кўра амал қилишлари учун ўз йўналишларини белгилашлари лозим.

﴿وَمَنْ أَعْرَضَ عَنْ ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنْكاً﴾

«Ким Менинг эслатмамдан юз ўғирса, бас, албатта унинг учун танг-баҳтсиз ҳаёт бўлур» [Тоҳа 124]

﴿إِنَّمَا الَّذِينَ ءامَنُوا أَطَيْعُوا اللَّهَ وَأَطَيْعُوا الرَّسُولَ وَأُولَئِنَّا الْأَمْرُ مِنْكُمْ فَإِن تَنْزَعُمُ فِي شَيْءٍ﴾

﴿فَرَدُوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِن كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَأَلَيْوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا﴾

«Эй мўминлар, Аллоҳга итоат қилингиз, ва пайгамбарга ҳамда ўзларингиздан бўлган иш эгаларига бўйинсунингиз! Бордию бирон нарса ҳақида талашиб қолсангиз, — агар ҳақиқатан Аллоҳга ва охират кунига ишонсангиз — у нарсани Аллоҳга ва пайгамбариға қайтарингиз! Мана шу яхшироқ ва чиройлироқ ечимдир» [Нисо 59]

﴿لَا تُقْدِمُوا بَيْنَ يَدَيِ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَاتَّقُوا اللَّهَ﴾

«Сизлар Аллоҳ ва Унинг пайгамбари олдида (яъни иккисининг изнисиз бирон сўз ёки ишга) қадам босманглар! Ва Аллоҳдан қўрқинглар!» [Хужурот 1]

Булар эса шаръий қоида ва шаръий фикрлардир: (Шариат бор жойда манфаат бор), (Ишлардаги асллик шаръий ҳукмларга боғланиш), (Нарсалардаги асллик агар ҳаромлигига далил келмаган бўлса, мубоҳликдир), (Шариат яхши деган нарса яхшидир), (Шариат хунук санаган нарса хунукдир), (Аллоҳ рози бўлган нарса яхшилик, Аллоҳни ғазаблантирадиган нарса ёмонлик), (Ислом миллатчилик, социализм, демократия ва

жумҳуриятни тан олмайди), (Ислом муайян яшаш шакли бўлиб, бошқалардан умуман фарқ қиласди).

Шу ўринда Росулуллоҳ нинг муборак ҳадисларидан келтирамизки, улар салафларимиз юрган йўлни ушлаш ва ундан чиқиб кетмаслик шартлигига далолат қиласди:

Росулуллоҳ айтади:

«تَرَكْتُ فِيْكُمْ مَا إِنْ اعْتَصَمْتُمْ بِهِ فَلَنْ تَضْلُّوا أَبَدًا، أَمْرًا يَبْنَاهَا كِتَابُ اللَّهِ وَسَيْرَةُ نَبِيِّهِ»

«Мен сизларга аниқ бир ишни ташлаб кетяпман, агар уни маҳкам тутсангиз ҳеч қачон адашмайсиз, У Аллоҳнинг китоби ва Росулининг суннатидир».

«... وَتَفْتَرِقُ أُمَّتِي عَلَى ثَلَاثٍ وَسَبْعِينَ فِرْقَةً كُلُّهَا فِي النَّارِ مَا عَدَّا وَاحِدَةً. قَالُوا وَمَنْ هِيَ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: مَا أَنَا عَنِيهِ وَأَصْحَابِي الْيَوْمَ»

«... Умматим етмиш уч фирмага бўлиниб кетади, биттасидан ташқари барчаси дўзахдадир. Шунда саҳобалар: Эй Аллоҳнинг элчиси улар кимлар деб сўрашган эди, У киши: Менинг ва саҳобаларим йўлини ушлаганлар, деди».

«تَرَكْتُكُمْ عَلَى الْمَحَاجَةِ الْبَيْضَاءِ لَا يَزِيقُ عَنْهَا بَعْدِي إِلَّا كُلُّ ضَالٌ»

«Сизларни оппоқ йўл узра ташлаб кетаяпман, мендан кейин ундан адашган кимсагина чиқиб кетади».

«خَيْرُ النَّاسِ قَرِئِنِي، ثُمَّ الَّذِينَ يَلْوَهُنْ، ثُمَّ الَّذِينَ يَلْوَهُمْ»

«Энг яхши одамлар менинг асримдагилардир. Сўнг ундан кейингилар ва ундан кейингилардир».

«مَنْ يَعْشُ مِنْكُمْ فَسَيَرَى اخْتِلَافًا كَثِيرًا. وَإِيَّاكُمْ وَمُحْدَثَاتِ الْأُمُورِ فَإِنَّ كُلَّ مُحْدَثَةٍ بِدْعَةٌ وَكُلَّ بِدْعَةٍ فِي النَّارِ... عَلَيْكُمْ بِسْتَنْتِي وَسَيْرَةُ الْخُلُفَاءِ الرَّاشِدِينَ الْمَهْدِيِّينَ، عَصُّوْا عَلَيْهَا بِالْمَوْاْجِدِ»

«Сизлардан тирик қолганлар кўп келишмовчиликларни кўради. Ишларнинг янги чиққанидан огоҳ бўлинг, чунки ҳар бир янги чиққан иш бидъатдир, ҳар бир бидъат эса дўзахдадир... Менинг суннатим ва тўғри йўл топган халифаларим суннатини маҳкам тутинг ва уни озик тишларингиз билан тишланг».

«كُلُّ عَمَلٍ لَيْسَ عَلَيْهِ أَمْرُنَا فَهُوَ رَدٌّ»

«Бизнинг ишимиздан бўлмаган ҳар бир иш қабул қилинмайди».

Росулуллоҳ нинг ушбу ҳадисларида эргашишга бўлган тарғиб ва бидъатдан қайтариш мавжуддир. Шунингдек яхшиликни

тартиблаб бериши у кишининг замонасидан узоқлашган сари Исломни маҳкам тутиш заифлашиб боришига далил бўляпти. Бу эса биздан Исломни янада маҳкам тутишимизни ва савобни кўпроқ қилишимизни талаб қиласди. Яна биздан талаб қилинадиган нарса Росууллоҳ ғарбнинг суннати ва у кишидан кейинги рошид халифалар суннатини озиқ тишлар билан тишлаш ҳамда динга янгилик киритмаслиkdir. Чунки бу ишларни қилган кишидан улар қабул қилинмайди.

Буларни амалга ошириш учун исломий ақидани қалбимизда соғ ва тоза ҳолда сақлашимиз, уни фикрий қоида сифатида ушлашимиз, барча фикрларимизга миқёс, уйғонишимизга асос қилиб олишимиз лозим. Шунингдек шаръий хукмларни истинбот қилишда нафс ҳаво аралашмайдиган далил келтириш йўлига риоя қилишимиз, Исломни ўзимиз, аёлларимиз, болаларимиз, манфаатимиз ва нафс ҳавоимиздан афзал билишимиз лозим. Шунда қалбимизда Аллоҳнинг калимаси олий бўлади, Аллоҳ ва Росулидан олдин шошилмаймиз. Бундан ташқари жамият биздан ўрнак олиши учун қалбимиздаги куфр фикрларни чиқариб юборишимиз керак.

Биз Сурияда илмоний лойиха ва унинг тарғиботчиларига қарши курашиш ва уларнинг разилликларини очиб ташлашда исломий лойиха ва унинг тарғиботчилари билан бирга бир сафда бўлишимиз керак. Шунингдек улар билан бирга пайғамбарлик минҳожи асосидаги рошид Халифалик давлатини тиклаш орқали ер юзида Аллоҳнинг хукмини ўрнатишимиз лозим. Бунинг учун бизда фурсат бор, ичимиздан ким бугун бу фурсатни ғанимат билса, Аллоҳнинг ғазабидан омонда бўлади. □

**УММАТНИНГ ХАЛИФАЛИКДА БИРЛАШИШГА ИНТИЛИШИ ВА
БУНИНГ ОЛДИНИ ОЛИШ УЧУН МУСТАМЛАКАЧИЛАР ТУЗГАН
МАХФИЙ, ШОШИЛИНЧ РЕЖАЛАР**

Доктор Ҳозим Бадр – Фаластин

﴿إِنَّ هَذِهِ أُمَّةٌ أَمْتَكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَأَنَا رَبُّكُمْ فَاعْبُدُونِ﴾

«Сизларнинг мана шу умматингиз ҳақиқатда бир уммат дир. Мен эса (барчаларингизнинг) Парвардигорингиздирман» [Анбиё 92]

Росулуллоҳ Қайтади:

«مَنْ أَتَاكُمْ وَأَمْرُكُمْ جَمِيعٌ عَلَىٰ رَجُلٍ وَاحِدٍ يُرِيدُ أَنْ يَشْقُّ عَصَمَكُمْ، أَوْ يُفْرِقَ جَمَاعَتَكُمْ فَاقْتُلُوهُ»

«Кимки ишингиз битта кишида жамланиб турган пайтда келиб бирлигингизни бузмоқчи ёки жамоатингизни бўлмоқчи бўлса уни ўлдиринглар». Муслим ривояти.

Минтақамиздаги сиёсий ҳодисалар ва тарихни ўрганган киши биладики, мустамлакачи кофир амалга оширган ва Уммат фарзандлари нафратини қўзғаган сиёсий иш Сайкс-Пико шартномасидир. Чунки Уммат фарзандлари ушбу шартномани эслар экан, тарқоқлик, парчалангани, қуввати заифлашгани ва душманлар уларга хукмрон бўлиб олганини эслайдиган бўлиб қолди. Шунингдек уларда ушбу шартнома Ислом ва унинг низомини парчалаган катта чўқмор бўлган деган тушунча мавжуд.

Лекин афсуски мусулмонлар ичida Сайкс-Пико ва бошқа бўлиб ташловчи воситалар орқали тузилган қабиҳ тарихни қайтаришга харакат қилаётган устаси фаранглар бор. Улар ҳақиқий касаллик каерда эканини ва қўллаш керак бўлган ечимлар нимадан иборатлигини билмайдилар.

Сайкс-Пико шартномаси қандай шартнома ва ундан мақсад нима бўлган? Бу саволнинг жавоби шуки, Британиялик Марк Сайкс ва Франциялик Жорж Пико шартномаси биринчи жаҳон урушида Британия ва Франция ўртасида ҳамда Россия розилиги остида 1916 йил махфий равишда тузилган келишув бўлган. Келишувдан мақсад Усмоний Халифаликни парчалаш ва унга бўйсунган минтақаларни Сурия, Ироқ, Фаластин каби ўзларига бўйсунадиган давлатчаларга тақсимлаш бўлган эди. Шунингдек Халифалик давлати нуфузини чеклаш, уни йўқ қилиш ҳамда уларни Ислом ва Умматга қарши курашадиган, исломий юртларни сиёсий, иқтисодий, ҳарбий ва сақоғий жиҳатдан Фарбга тобе давлатчаларга айлантириш бўлган эди.

Сайкс-Пико шартномаси Исломий Умматга қандай таъсир қилди? Сайкс-Пико шартномаси ва Усмоний Халифаликни парчалаш учун кофирлар ва уларнинг малайлари тузган режалар ҳозиргача Исломий Умматга барча ёмонликларни ёғдираётганини қайсар одамгина инкор қилиши мумкин. Бугун мусулмонларни бирлаштирадиган ва олдин бўлганидек халқаро майдонда ўз позициясига эга бўлган на давлат бор, на татбиқ қилинадиган дин бор. Уммат азизлигини ва ҳимоясини йўқотиб, давлатчалар, гурухлар ва элатларга бўлиниб кетган. Бу давлатчаларда Ислом ва мусулмонлар хорланмоқда, таъқиб қилинмоқда, ўлдирилмоқда ва бойликлари талон-тарож қилинмоқда. Шунингдек дин душманлари одамлар учун чиқарилган энг яхши уммат устидан ҳукмронлик қилмоқда, натижада Уммат тўхтовсиз балоларга дучор бўлмоқда.

Сайкс-Пико шартномаси ва мустамлакачи кофир амалга оширган бошқа ишлар Халифаликни қулатиш, Ислом ва мусулмонларга зарба бериш ва Уммат бирлашишини олдини олиш учун қилинган табиий ишлар эди. Демак улардан фақат Уммат ва унинг Исломига қарши ҳалокатли урушнигина кутиш мумкин.

﴿إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ لِيَصُدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ﴾

«Албатта, кофир бўлган кимсалар мол-дунёларини Аллоҳнинг ўйлидан тўсиши учун ишлатурлар» [Анфол 36]

Масала биз мусулмонларга алоқадор экан, биз янгидан оёққа туриб, ўз тарихимизни қайта тиклашимиз учун нима қилишимиз керак?

Исломий Уммат касал бўлиши мумкин, лекин у ўлмайди ва Ислом яна тикланади. Сайкс-Пико шартномасига юз йил тўлар экан, шарқликлар у ёқда турсин, ҳатто гарбликлар Мұхаммад ﷺ Уммати Исломни давлатда татбиқ қилиш учун ҳаракат қилаётганига гувоҳ бўлмоқда. Ақлли одам бу иш яқин эканига шубҳа қилмайди. Буни Ғарб сиёсатчилари ва етакчилари ҳам тан олмоқда. Сўнгги пайтларда аксар давлатларда мусулмонларнинг ҳаракатга келиши ҳам буни кўрсатмоқда. Умматни яна қайта кўлга ўргатиб олиш учун Ғарбнинг сиёсий коридорларида тил бириктирилмоқда ва аччиқ вокега қарши кўзғолон қилиш ҳамда ҳақиқий озодлик сари интилиш оқибатларидан уни қўрқитилмоқда. Бироқ бунга қарамай Уммат золим ҳокимлардан, уларнинг жиноятчи режимларидан кўркмай қўйди ва улардан ҳалос бўлиш йўлида улкан қурбонликларни бермоқда. Золим ҳокимлар ва уларнинг жиноятчи режимларининг қулаш хавфи тугилгани бунга далилдир.

Британиялик машхур тарихчи Тойнби айтади: «Хозир исломий бирлик уйқуда, лекин уйқудаги киши бир кун уйғонишими эътибордан қочирмаслигимиз керак». (Ислом, Фарб ва келажак китоби, 73 сахифа).

Парижда жойлашган Роберт Лафонт нашриёти чоп этган (Америка разведкаси 2020 йилда оламни қандай тасвиrlамоқда) номли мухим ҳисоботда шундай дейилади: «Сиёсий Ислом 2020 йилгача олам бўйлаб кенг тарқалади, бунда иркий ва ватанпарвар исломий ҳаракатлар бир-бири билан боғланиб, миллий чегараларни тан олмайдиган салтанатни тиклашга ҳаракат қилиши кутилмоқда», 83 сахифа. Бу Американинг машхур олимлари кутаётган иш бўлиб, (Келажак зарбаси) номли китоб муаллифи, социология ва истиқбол илмлари мутахассиси Элвин Тоффлер, БМТ томонидан ишлаб чиқилган минг йиллик лойихаси мутахассиси Тед Гордон ва RAND муассасаси ходими Жим Дьюар шулар жумласидандир.

Сайкс-Пико шартномасига юз йил тўлар экан, мустамлакачи Фарб нима ҳақида фикрлаяпти ва қандай ҳаракат қиляпти? Мусулмонлар бугун ўз ахволлари ва муаммоларини қанчалик англамасинлар, мустамлакачи коғир Фарб Исломий Умматга карши шайтоний амалиётларини малолланмай ва қийналмай амалга оширмоқда. Шунингдек икки мақсад, яъни Умматни битта куч, битта давлат, Халифалик давлатида бирлаштираслик ҳамда мусулмонлар бойликларини тортиб олиб, уни ўзларига қарши ишлатиш учун тузилган Сайкс-Пико шартномасини давом эттирмоқда. Сайкс-Пико шартномасида белгиланган чегаралар сони янада ошди, мустамлаканинг очиқ ва маҳфий услублари янада тараққий этди. Фарб иккинчи ва учинчи Сайкс-Пико шартномасини тузди ҳамда бизга зарба берадиган чўқмор ишлаб чиқишида устаси фаранг бўлиб кетди. Бу эса Фарб мусулмонларга қарши қанча тўсик қўймасин уларда Халифалик давлатида бирлашиш фикри сўнмаётганидан хавфсираётганини кўрсатяпти.

Руҳоний Симон айтади: «Исломий бирлик исломий халқлар орзуларини марказлаштиради ва уларни Европа хукмронлигидан озод бўлишларига ёрдам беради. Миссионерлик мана шу кучни синдиришда мухим омилdir, шунинг учун мусулмонларни исломий бирлиқдан буришда миссионерликка эътибор беришимиз керак». (Халифалик қандай қулатилди китоби, 190 сахифа). Миссионер Браун айтади: «Агар мусулмонлар араб империяси остига бирлашса, оламга хатар туғдиради, лекин тарқоқ ҳолда

қолсалар на ваъзни ва на таъсири бўлади». (Етказиш илдизлари китоби, 202 саҳифа).

Мустамлакачи Фарб бугун мусулмонлар тарқоқлигини кучайтириш ҳамда уларни Ислом, Халифалик ва бирликка қайтишлари олдини олиш учун қўллаётган қурол ва услублари.

Фарб мусулмонларнинг Халифалик давлатида бирлашишларига карши зарба бериш учун қўллаётган услубларининг энг кўзга кўринганлари қўйидагилардир:

1 – Кўғирчоқ ва малай давлатчаларни пайдо қилган ҳамда мусулмонларга барча ёмонликлар, бўлинишлар ва заифликларни ёғдирган Сайкс-Пико шартномаси амалда давом этаётгани.

2 – Фарб мусулмон юртлардаги ўзига тобе режимларни куч билан таъминлаётгани ҳамда уларни Уммат ва Халифалик фойдасига қулаги кетишидан химоя қилаётгани. Америкалик шарқшунос олим Смит айтади: «Агар мусулмонларга исломий оламда демократик низом соясида эркинлик берилса, бу юртларда Ислом зафар топади. Шунинг учун исломий халқлар билан уларнинг дини ўртасини фақат диктаторлик билан тўсиш мумкин». (Аллоҳнинг аскарлари китоби 29 саҳифа).

3 – Турли низо ва бўлинишлар ўчофи бўлган давлатчалар пайдо бўлиши учун янги Сайкс-Пиколарни кўпайтирилаётгани. Мана масалан Судан иккига бўлинди, Дарфур ҳам шу қисматни кутмоқда. Ироқ жанубида шиалар давлати, марказда суннийлар ва шимолда курдлар давлати тикланиши мумкин. Сурия, Ливия, Яман, Саудия, Иордания, Миср ва бошқаларни мусулмонлар бирлашиб кетмаслиги учун бўлиш ва парчалаш асосида таксимлаш режалаштирилмоқда. Картернинг президентлик давридаёқ яъни 1983 йил конгресснинг махфий ўтиришда исломий ва араб давлатларини диний, ирқчилик, мазҳабпарастлик ва тоифачилик асосида бўлиб ташлаш учун қонли чегаралар чизиб чиқилган. Африка шимолида барбарлар давлати, Полисарио давлати ва амозиглар давлати тикланишига, Мисрда суннийлар давлати, Қибитийлар давлати, пойтахти Асвон бўлган Нуба давлати ва Синайда Бадв давлати, Синай шимолида Фазони ўз ичига олган Фаластин давлати, араб ярим оролида Баҳрайн, Қатар, Аммон, Бирлашган араб амирликлари ва Қувайтни ўз ичига олган кичкина шиа давлати, Нажд ва Ҳижоз давлати, Ироқда шиа, сунний ва курд давлати, Сурияда соҳилда алавий шиа давлати, Ҳалабда суннийлар давлати, Дамашқ атрофида суннийлар давлати ва Жўлонда друзлар давлати тикланишига келишишди. Бу давлатларнинг барчаси Уммат душманларига хизмат қиласи, бошқача айтганда

мусулмонларнинг бирлашиши ва аввалда бўлгани каби мусулмонларни Халифаликда бирлаштирадиган ягона давлат тиклаш имкониятини йўқقا чиқаради.

4 – Минтақа давлатларини бир қутб атрофига йиғиш.

Фарб учун биз ҳеч нарсага ярамайдиган картон давлатида яшашимиз кифоя қилмайди, балки бу давлатлар ўртасида турли низо ва келишмовчиликлар давом этиб туриши керак. Шунинг учун у сиёсий иттифоқлар орқали ҳамда мустамлакачи кофирга хизмат қилган ҳолда кучимизни парчалашга ҳаракат қиласди. Ана ўшанда бу давлатларнинг баъзиси бир лойихани ўртага ташласа, бошқаси унга шошилинч қарши чиқади, яна баъзилари бир-бiri билан минтақавий ва хорижий жиҳатдан бирлашса, баъзилари бир-бирига қарши иттифоқка аъзо бўлади. Ваъзият очиқ ойдин бўлиб, уни изоҳлашнинг ҳожати йўқ.

5 – Қайси давлатда бўлмасин ҳокимларга қарши кўтарилган кўзғолонларни бостириш.

Мустамлакачи Фарб ҳар қанча куч сарфласада ҳолатни ўзгартирмай сақлаб қолишга ҳаракат қиласди. Фарб буни Тунис ва Мисрда бўлгани каби макр, ҳийла ва адаштириш услублари орқали мусулмонлар ҳаракатини чулғаб оладими, ёки Сурия ва Ямандаги каби қатл, қувғин, қамоқ ва вайрон қилиш орқали амалга оширадими фарқи йўқ.

6 – Мусулмонларни янада кўпроқ қатл қилиш, янчиш, қадриятларини вайрон қилиш, қувғин қилиш ва кўчишга мажбуrlаш. Бунинг маъноси Умматга кимки кўзғолон ҳақида ва Фарбга малай ҳокимларга қарши чиқиш ҳақида фикр юритса қисмати оқибати ва хотимаси шу бўлади деб етказишидир. Бунга Шомда рўй берган воқе мисолдир. Бу демократик Фарб ишонадиган ва кучи етганича уни ижро қилиш учун ҳаракат қиладиган нозик террор сиёсатидир.

7 – Шом қўзғолони Аллоҳнинг фазли билан салибчи Фарб иттифоқчиларидан қувват олаётган режимга қарши бош кўтарди. Бунда Америка, кофир Фарб давлатлари ва Россия мусулмонларни бирлаштирадиган, оёққа турғазадиган ва азизлигини қайтарадиган ҳақиқий Халифалик тикланиши олдини олишда етакчилик қилмоқда. Аммо уларнинг қўллаган услублари ҳақида айтадиган бўлсак, улар оммавий қатл қилиш, янчиш, вайрон қилиш, кўчириш ва малай Асадни ўзига ўхшаган малай илмонийга алмаштиришга ҳаракат қилишдан бошлашди. Бу малай Туркия, Саудия ва Қатар каби қўшни давлатларда тайёргарликдан ўтгандан кейин халқ устига парашютдан тушадиган бўлди. Шунингдек дин душманлари

Шомдаги холис кишиларга қарши курашиш учун Эрондан, Ҳизбуллоҳдан ҳамда араб ва исломий давлатлардаги ҳарбий жамоалардан ёрдам олди. Бундан ташқари Исломни яхши кўрадиганларни алдаш, уни хунук қилиб кўрсатиш ва мусулмонларни ундан нафратлантириш учун сохта Халифаликни эълон қилишди. Ва ниҳоят сўнгги чора сифатида Сурияни парчалаб юборишга келишишди. Шубҳасизки Шом Ғарб учун катта хатарга айланди, Шомнинг содик фарзандлари қаҳрамонлиги ва ихлоси қаршисида унинг барча тил бириктирувлари синди.

8 – Уммат фарзандларини адаштириш мақсадида мусулмон юртларда шакли чиройли режимларни ўрнатиш. Бунда ҳокимларга қарши қўзғолон қилган юрт бўладими ёки бошқасими фарқи йўқ. Масалан Миср билан Тунисда мусулмонларга аввалги жиноятчи режимдан фарқи йўқ, факат шакли бошқа ва воқеда ҳеч нарсани ўзгартирганинни ўрнатди. Ҳатто аввалги режим давридаги рамзлар ўзгармай қолаверди. Бошқа юртларда эса бошқарув структурасида айrim арзимас ўзгартиришлар киргизди, лекин унинг диктаторлиги, жирканч воқеси ва Ғарбга тобелиги ўзгармади. Бу одамлар сиёсий ва иқтисодий ишлар ўзгариб тараққий эта бошлади деб ўйлаб, уни қабул қилишлари ва тинчланишлари учун қилинди. Бугун барча мусулмон юртларда мусулмонларни адаштириш ва режимни тубдан ўзгартиришга бўлган харакатларни бўшаштириш учун мана шу сиёсат қўлланмоқда.

9 – Ислом дини ва мусулмонларга террор номли тухматни ёпиштириш ва уни раъии омга айланиши учун кенг ёйиш. Чунки шу тухмат туфайли Исломий Уммат доим ўзини химоя қилиш позициясида туради. Шунингдек ўз шахсияти, фикрлари ва лойиҳаларини эълон қилишдан кўрқади, на динга чақиради ва на Халифалиги ва бирлигини қайтарадиган сиёсий амалиётга харакат қиласди. Бу услуб Ғарб ўйлаб топган энг самарали услуб бўлиб, уни адаштирувчи ахборот воситалари, мусулмон юртлардаги режимлари, арзимас дунё эваъзига динини сотган диний муассасалари орқали ёймоқда. Шунингдек мусулмон юртлардаги Ислом (террор), исломий мабда ва Исломга чақираётган холис даъватчилар ҳақида эртаю кеч ёлғон гапираётган муфаккирлар, журналистлар ва зиёлилардан иборат илмонийлар тўдаси орқали ёймоқда. Мустамлакачи кофир уларни бу разил ишни амалга ошириш учун ўзи томонидан ноиб сифатида тайин қилмоқда. Аммо анави Ғарб жосуслари қўлида тарбия олганларнинг шиори шуки, улар қадр қимматингизни сақлаб Ғарбнинг ёлғонларини

тасдиқ этмагунингизгача уни тақорорлайверишиди. Шунда у сиздан рози бўлиб, сизни таъқиб қилмайди. Шунингдек, Фарб мусулмонларни ўз юртларида қўрқитиш учун уларга қарши террор номли тухмат қуролини ишлатади, шунда мусулмонлар Аллоҳнинг динидан ва Исломга хизмат қиласиган ҳар қандай амалдан тийилишиди.

Буларнинг барчаси Фарб ва унинг воситалари қўллаётган ифлос режа асосида рўй бермоқда. Фарб бунда Ислом ва мусулмонларга қарши турли ёлғон ва бўхтонлар тарқатмоқда ҳамда уларни инкор қилиш қийин бўлиб қоладиган даражада у ҳақда тинмай гапирмоқда. Лекин шундай бўлсада аксар онгли ҳамда террор, қотиллик ва вайронагарчилик ишларини ким қилаётганини тушунган мусулмонлар учун бугун террор ёлғони фош бўлиб қолди. Улар бу ишларни жиноятчи демократик Фарб қилаётгани, унинг разил ишлари олам бўйлаб тўлиб тошиб ётгани, унинг мустамлакачи қора тарихи бунга гувоҳлиги, у жаҳон урушларини ўюштиргани, миллионлаб кишиларни ўлдиргани, инсониятга қарши атом ва вайрон қилувчи курол ишлаб чиққани ва бутун оламни мустамлака қилаётганини тушунди.

Канадада жойлашган Global Research сайти ёзишича АҚШ 11 сентябр хужумларидан кейин террорга қарши эмас, Исломга қарши уруш эълон қилди. АҚШ буни мусулмонларни нишонга олаётганини оқлаш, уларга тазийк ўтказиш, уларга қарши нафрат ёйиш, террорга қарши кураш баҳонасида бутун оламни улардан қўрқитиш учун амалга оширди. Натижада мусулмонлар Фарб ва Вашингтон қўлидаги ўйинчоққа айланиб қолди.

10 – Америка минтақадаги малайларини «Экстремизм ва терроризмга қарши кураш» баҳонаси остида мусулмонларни таъқиб қилиб, ўлдиришлари учун уларни ўзига ўринбосар қилиб олиши. Масалан Саудиядан турли мусулмон юртларда мусулмонларга зарба бериши учун исломий давлатлардан таркиб топган катта ҳарбий иттифоқни бошқаришини талаоб қилди. Шунинг учун Саудия Сурия, Яман ва бошқа жойларга мусулмон аскарларини юбормоқда. Шундай қилиб мусулмонлар Америка буйруғи билан бир-бирини ўлдирмоқда, айни пайтда Америка бундан дилхушлик қилмоқда. Америка бунда «энг сўнгги мусулмон жангчи тугагунигача улар билан жанг қиласиз» деган шиор остида иш юритмоқда.

11 – Мусулмонлар ўртасида сиёсий асосда мазҳаблараро бўлиниш, хусусан шиа сунний келишмовчилигини мустаҳкамлаш. Америка бу ишни Эронга топширди, Эрон бунда Сурия, Яман,

Бахрайн, Саудия ва бошқа жойларда фикрий ва ҳарбий жиҳатдан таъсир кўрсатиш орқали исломий оламда фикрий ва сиёсий марказни эгаллайди. Шунингдек Америка сунний давлатлар ва уларнинг диний доираларини олов янада кучайиши, биродарликдан ном нишон қолмаслиги ва улар ўртасидаги мусибат қаттиқ бўлиши учун Эроннинг сохта ёйилишини тўсишга гижгижлади. Афсуски бугун ушбу услугуб мусулмонлар ўртасида ривожланётгани Америка дин номи остида мусулмонлар ўртасида келишмовчиликни кучайтириш учун ишлатишни хоҳлаётган услубларнинг энг самаралиси эканини кўрсатяпти.

12 – Ислом Халифалик бўлишини вожиб қилмайди ва мусулмонларнинг миллионлаган вужуди бўлишига рухсат беради деган даъво билан исломий оламда маҳаллий миллий давлат шаънини кўтариш. Шунда миллий исломий давлатлар матбуоти миллийлик ва ватан ҳақида, ватанни ва унинг чегараларини кўриш, уни севиш, тупроғини юзга суртиш ва Сайкс-Пико шартномаси чизиб берганидек унинг байроғини муқаддаслаш ҳақида эртаю кеч карнай чалади. Миллатчилар наздида миллийлик хаёт ва мамот масаласидир. Бу борада уларга муноғиқ фатво идоралари миллийлик даъволарига диний либос кийдириш орқали кўмаклашади. Уларга мусулмонларнинг бирлашиши ва Халифалик ҳақида гапирилса, улар саросимага тушиб, ватан манфаати йўлида фаолият қилишга чақиради. Улар учун ватан барча нарсадан олий. Аммо Халифалик ва бирдамлик ҳақида гапиришни хоҳлашмайди. Уларнинг ҳисоблашича Farb бунга рухсат бермайди ҳамда кучсиз, дармонсиз ва жароҳатланган ҳолимизда Farb бизга душман бўлиб қолишини хоҳламаймиз дейишади. Шубҳасизки, миллийлик ва маҳаллийчиликка чақираётганлар ақлиясида иккиланиш мавжуд. Чунки улар ўзлари яшаётган давлатчалар Сайкс-Пико шартномасининг натижаси эканини аниқ билишади ва буни инкор қилишмайди. Лекин уларга қабул қилиниши лозим бўлган ечим ҳақида гапирилса, кулоклари кар бўлиб, кибрланадилар.

13 – Farb мусулмон юртлардаги илмоний миллий харакатларни кўллаб-куватлаши. Шунда улар мусулмонларнинг бирлашишига ва Халифалик давлатида Исломни татбиқ қилишга чақираётган ҳар қандай исломий ечим ўrniga альтернатив бўлишади. Аммо ушбу илмоний ва миллий харакатларнинг Сайкс-Пико шартномаси кучга киргандан бугунгача қилган ишларига келсак, улар Исломий Уммат манфаати учун бирор иш қилишмади, балки Уммат бошига битган бало бўлишди. Чунки улар мусулмон юртлардаги Farbга хизмат қиласидиган жиноятчи режимларни кўллаб-куватлашди.

Юртларимиздаги миллий озодлик харакатлари ҳакида айтилиши мумкин бўлган энг нодир гап шуки улар шубҳали харакатлар бўлиб, Фарб режасини амалга оширади. Шунингдек ватан ва маҳаллий давлат фойдасига бўлинишни янада чуқурлаштиради ва Уммат учун бирор иш қилмайди, Фарб эса айнан шуни хоҳлади. Шундай экан, бу илмоний ва миллий харакатлар соясида ва золим режимларнинг бузуқ тизимида иштирок этишларида мусулмонлар ахволи оз бўлсада яхшилик томонига ўзгарадими? Улар орқали оёқка турамизми? Озод бўламизми? Бирлашамиزمи?

Миллатчиликка чақираётганлар халқни алдаши ва мунофиқлик килишини тўхтатиш вакти келди. Чунки халқлар бирлашиш, ўзгариш ва халқ бошига тинимсиз ёfilaётган мусибатларни кетказадиган рошид бошқарувга интиляпти. Мусулмон юртлардаги илмоний миллий харакатлар Сайкс-Пико шартномасидан туғилган бола ҳамда Исломий Уммат қўргони ва яхлитлигига санчилган ханжардир.

14 – Фарб мўътадил деб номланаётган ҳамда миллий ва илмоний харакатлардан соқоли билангина фарқ қиласидиган исломий харакатларни қўллаб-қувватлаши. Фарб мусулмон юртларда мусулмонларни самарали сиёсий амал, яъни Халифалик давлатида татбиқ қилинадиган Ислом сари етакламайдиган, бундан бошка барча нарсага етаклайдиган, Уммат ахволини ўзгартирмайдиган ҳамда унинг тарқоқлиги ва бўлинишини давомли қиласидиган исломий харакатлар бўлиши шартлигини тушуниб етди. Чунки бу исломий харакатлар Фарб манфаатига ишлайдиган режимларга ҳамроҳ ва Фарб хоҳлаганидек уларнинг умрини узайтиради. Бугун Мисрда Сисий билан иттифоқ тузадиган исломий харакатлар ва Тунисдаги Нахза харакати шулар жумласидандир. Нахза харакати 2016 йил 21 майда ўтказган охирги анжуманида собиқ режим устунларидан бири бўлган президент Божи Сабсий иштироки остида динни сиёсатдан ажратганини эълон қилиши билан Тунис режими Фарбга қурбон бўлди. Уларнинг ахволи шу экан уларни исломий харакат деб аташ мумкинми? Ахир бу мусулмонларни қўлга ўргатиш сиёсатику? Шунинг учун бу харакатларнинг Исломга ва соғ исломий амалга ҳеч қандай алоқаси йўқ.

15 – Мусулмонлар бирлиги ва йўқотган шон-шарафига қайтиш ҳамда Халифаликни тикилашга чақираётганларга қарши зўравонлик, таъқиб қилиш орқали курашиш. Шунингдек уларнинг Умматга Халифалик, Ислом билан бошқариш ва Уммат бирлиги каби асосий масалаларини тушунтиришда олиб бораётган ишларини бузиб кўрсатиш.

16 – Мусулмонлар Халифаликдан қочиши ва унга ҳаракат қиласлиги учун Халифалик тушунчасини бузиб кўрсатиш ва унинг тарихини сохталашибдириш. Шунингдек Халифаликни фақат якка ҳоким ҳукм юритадиган коҳинлик давлати сифатида кўрсатиш. Шунда мусулмон юртлардаги Фарбга ёлланган ёзувчилар ва матбуот вакиллари турли услублар билан уни бузиб кўрсатишга киришади. Масалан Халифалик давридаги сиёсий гурухлар ўртасидаги сиёсий келишмовчиликларни Халифаликни қайта тиклаб бўлмаслигига далил қилиб келтиришади. Улар Халифалик аввалда тўғри бўлган, кейинчалик у бажариб бўлмайдиган ишга айланган дейишади. Лекин Халифаликнинг кўрсатган қаҳрамонликлари, фатҳлари ва оламга етакчилик қилганини ҳамда қонунчилик, илм-фан, сиёsat, фикр, адолат ва бошқарувда ўрнак бўлганини яширишади.

Афсуски, Халифаликка қарши қаратилган хунук кўрсатиш ва унга карши ҳужумларга Азҳар ва Исломий Конференция ташкилоти каби шаръий идоралар етакчилик қилмоқда. Улар бунда ҳокимлар ва мустамлакачи Гарбни рози қилиш учун «диний хитобни янгилаш», «мўътадил ислом», «замонавий, асримизга мос, тараққий этган ислом», «ҳазоратлараро сухбат», «Гарб билан ҳамнафас яшаш» ва «мўътадиллик» каби ифлос номлар остида иш олиб боришимоқда. Мана масалан Азҳарнинг биринчи шайхи Аҳмад Тойийб 2016 йил 24 майда Парижга бориб, Франция президенти Франсуа Олландга халқаро терроризмга чек қўйиш лозимлиги ҳақида гапирган (табиийки Олланд бундан мусулмонлар террорини тушунган). Шайх бунда Азҳар террорга қарши курашиши учун Францияга қўлидан келган ёрдамни беришга тайёрлигини айтган. Шунингдек шайх эркин фикр пойтахти ҳамда зулм ва зўравонликка қарши қўзғолон бешиги бўлмиш Францияга таъзим қилган. Аммо Франция бугун Сурия, Мали ва бошқа юртларда мусулмонларга нисбатан қилаётган бомбалаши, қотилларни ва сургун қилишлари ҳақида хур муслималарга қарши қилаётган ишлари ҳақида, Жазоирда миллионлаган мусулмонларни ўлдиргани, ҳомиладор муслималарни қорнини ёргани ва мусулмонлар устида ядро синовини ўтказгани ҳақида гапиришни унутди, балки ўзини унуган қилиб кўрсатди.

Мусулмонларни фикрий жиҳатдан адашибдириш Гарбнинг мусулмонлар бўлинишини чуқурлашибдириш ва бирлашишини олдини олишдаги энг асосий услубидир.

Сайкс-Пико нафақат географик чегара, балки Исломий Уммат халос бўлиш йўлини билмай тентираб юриши учун унинг

тушунчаларини адаштиришдаги услугларни ўз ичига олган тўлиқ бир система бўлган эди. Мусулмонлар ўртасига тортилган қонли чегаралар ва бирлашиши олдини оладиган тўсиқлар Уммат ўз дини ва халос бўлиш кайфиятини билмаслиги натижаси бўлди. Чунки Farb Умматни озод қиладиган амалдан узоқлаштириш ва адаштириш учун унинг тушунчасини бузишга киришди. Масалан Исломни бошқарувга олиб келиш ўрнига демократия, эркинлик, ахлоқсизлик, инсон ҳуқуқлари, аёл ва мусулмон жамиятни бузиш учун аёллар ҳуқуки, миллатчилик, мазҳабпастлик, маҳаллийчилик, фикр ва ақида эркинлигини киритди. Шунингдек дин нусусларини эркин ижтиход қилиш номи остида исломий қадриятларга хужум қилди, бузук ва бузувчи матбуотни жорий қилди, мусулмонлар ўртасида келишмовчилигини давомли қиладиган ижтиходларни кучайтириди.

Farb ушбу ва шунга ўхшаш тушунчалар мусулмон фарзандлари фикри устидан ҳукмронлик қиласар экан, уларни хоҳлаган томонга етаклай олиши, улар Farbnинг сиёсий, иқтисодий, ҳарбий ва сакофиий ҳукмронлигидан озод бўла олмасликлари ҳамда Умматда якдил фикр мавжуд эмас экан ўзгариш ва Халифалик давлатида бирлашиш сари харакатлана олмаслигини англаб етди.

Мустамлакачи Farb воизлар кийимидағи шайтондир. У Уммат жисмини бўлиш учун ҳар қандай амалга қўл урар экан, айни пайтда яқдилликни муқаддаслайди ва ўз юрти бирлиги учун курашади. АҚШ сиёсий жиҳатдан якдил бўлгани учун жаҳон урушига кирди. У бугун ҳам унинг бирлигидан чиқарадиган ҳар қандай амални борлиқдан ўчириб юборишга тайёр. Аммо Европа (Европа Иттифоқи) бирлашмасдан олдин ўзаро урушлар ва турли низолар қиласар эди. Лекин бирлашиш оқибатида халқаро майдондаги позициясини сақлаб қолди. Совет Иттифоқи эса 1990 йил мабдаси кулагач, парчаланди ва иттифоқчи жумхуриятлар унинг сафидан чиқиб кетди.

Шундай қилиб мустамлакачи коғир ўзаро бирлашади ва бизнинг бирлигимизга қарши курашади ҳамда бўлиннишимизни янада чуқурлаширади. Farb буни шармандали ва барчага фош бўлган нифоқ ва фирибгарлик ичига биз рад эта олмайдиган ва бизга битилган қисмат деб билади. Мусулмон юртларда миллий ва маҳаллий давлат бўлиши керак деб сайраётганлар ўз воқеларидан хабари йўқми? Ёки улар шу даражада гумроҳми? Ёки улар Farbdаги хўжайнларининг ёлғонлари ва адаштиришларига ишонадиган малайларми? Бугун мусулмонлар устидаги содир бўлаётган ишлар жуда кулгили, лекин тарихни кучли ва сурбет

кимсалар ёзмоқда ҳамда заиф, қўрқоқ, ярадор ва малайлар учун чегаралар тортмоқда.

Исломда муаммони тузатиш йўли шундан иборатки, олдин касалликка яхшилаб ташхис қўйилади, сўнг у билан курашиш учун бевосита амалга ўтилади ва ундан қайтиб бошқасига ўтилмайди. Муаммони ўрганиб, уни эътироф этиб ҳамда моҳирлик билан сифатларини англагандан кейин унга қарши ҳақиқий даво куролларини ишлатмаслик ё жохиллик, ё қасддан адаштириш, ё Исломга амал қилишдан қўрқиш, динга хоинлик ва душманга малайлик қилишдир. Бугун мусулмонларнинг асосий муаммоси Халифалик давлатидаги исломий бошқарув йўқлигидир. Фарб режалаштириб бераётган арзимаган миллий муаммоларнинг ҳеч қандай эътибори йўқ.

Мусулмонлар муаммоси яхуд харобалари остида Фаластин давлатини тиклашда эмас. Чунки бу яхудлар Фаластинни босиб олишини янада кучайтиради. Мусулмонлар муаммоси мисрликларни Миср вужуди ва унинг Фиръавнларга хос ўзлиги соясида ҳимоя қилишда эмас. Мусулмонлар муаммоси Газони қамал қилиш ва Аллоҳга чақираётганларни таъқиб қилишда ҳамда Ливия чегараларини Миср ва Тунисдан мусулмонлар кириб келишидан ҳимоя қилишда эмас. Уммат муаммоси Ироқ шимолида курдлар давлатини тиклаш ва (майдони битта шаҳарга тенг бўлган) Бахрайн давлатини шиалардан ҳимоя қилишда эмас. Уммат муаммоси ва манфаати сиёсатчилар Америка хохлаётган нарсага итоат қилишлари учун Сауд оиласи Яманга уруш қилишида эмас. Мусулмонлар муаммоси Ироқ чегараларига миллиардлаган пулларни сарфлаб, девор қуришда эмас. Уммат муаммоси Суриялик ақидадош қочқин биродарларни Иордания, Ливан ва Туркия чегараларида ушлаб туришда эмас. Ёки уларни Марсдан тушгандек чодирларда қамал қилиб туришда эмас. Уммат муаммоси Туркия Европа уни пастга уришига қарамай бир неча йиллардан бери Европа Иттифоқига аъзо бўлиш учун унга ялиниб ёлворишда эмас...

Исломий Уммат муаммоси буларнинг бирортасида эмас. Чунки бу муаммолар асосий муаммо ечилиши билан ечилади. Асосий муаммо эса қулаган Халифалик давлатини қайта тиклаб, коғир Фарб етакчилиги ва кўмаги билан Халифалик вайроналари устида қад кўтарган зирор давлатларига чек қўйишдадир. Ҳақиқатларни яшириш, ўзимизни алдаш ва ўзимизни ақлсиз ҳисоблашни бас қилиш вақти келди. Биз мусулмон юртларда лойихаси бўлмасада ўз манфаати йўлида курашаётган душманлардан кўра ўзимизга

ишонишимиз керак. Биз жасорат, мардлик ва эркаклик кўрсатиб, парчаланиш ва хорлигимизни англаб, вожиб бўлган ўзгартириш сари ҳаракатланишимиз керак. Аллоҳга қасамки душманларимиз биз бошимиздан кечираётган ахволни ўзларига раво кўрмайдилар, чунки бу ҳокимлар ва уларнинг режимлари хиёнати ва мустамлакачи кофирга қарамлигидан рўй бермоқда.

Мусулмонларнинг асосий муаммосини тушуниш орқали соғ ўзгартиришга йўл топилади. Мусулмонлар муаммоси ягона бўлиб, у ҳам бўлса, Роббилари уларга Халифалик давлатида Ислом ва унинг низомини татбиқ қилишлари, унинг адолатидан фойдаланишлари, динни тиклашлари, уни бутун оламга раҳмат даъвати сифатида олиб чиқишли, у билан кучга тўлишлари ва аввалда бўлганидек оламга хўжайин бўлишларини буюрган. Уммат айнан шунга интилмоқда ва у тортиб олинган шон-шарафини қайта тиклашга қодир. Уммат бугун мабдаси ва динини англаб етди, Исломи унга юклайтган нарсаларнинг аксариятини тушунди. Шунингдек у ўз фикрида ўсида ҳамда унга мажбур юклangan бошқарув воқеси, душманлари режасини тушунди ва Исломи йўлида қурбон бўлишга тайёр бўлди.

Уммат унга жабр ситам қилаётган золим режимдан қўрқиш давридан ўтиб кетди. У ўзи билан яшаётган ҳамда сўз ва амалда садоқат билан турадиган, уни дажжоллик қилиб алдамайдиган холис даъватчиларга ишонадиган бўлди. Шунингдек мусулмонларни битта давлатда бирлашишига чақираётганларнинг садоқатини англади ва унга муҳтож эканини сезди. Ҳоким режимлар билан ҳамроҳлик қилаётган мунофиқ исломий ва илмоний миллий ҳаракатлардан бош тортди. Турли давлатларга бўлиниб, ўрталарига чегара тортилишини ўзининг бошига тушган бало эканини тушунди. У бошдан кечираётган қашшоқлик, камбағаллик, хорлик, заифлик қасдан пайдо қилингани, табиий иш эмаслиги ва аслнинг хилофи эканини, унга қарши қўзғолон қилиши кераклигини тушунди. Лекин Уммат бу қийинчиликларга чек қўйиши ва мадорсизлигини кетказиши учун кўп нарсага муҳтождир.

Мусулмонларнинг бугунги аҳволига шоирнинг қуйидаги сатрлари мос келади:

Устига сув юклangan бўлсада, сахрова чанқоқдан ўлган туяга ўхшайди.

Дин душманлари, золим режимлар ва адаштирувчилар қанчалик чалғитишига ҳаракат қилмасинлар, Умматнинг халос бўлиш йўли аниқ ва равшандир. Агар Уммат ҳокимлари ва уларнинг чириган

режимларига қарши инқилоб қилса ва уларнинг ўрнига ҳокимлари юксаклик, азизлик ва куч-кувватга етаклайдиган Халифалик давлатини тикласа, у оёққа туради. Агар Уммат мана шу ишга чақираётган холис кишиларга қўл берса оёққа туради. Лекин у харакат қилишни оғир олса, ҳақиқий ўзгартириш имкониятини қўлдан берса, ноумид бўлса, шошма-шошарлик қилса, Фарб ишга солаётган режимлар ташлаётган ечимларни қабул қилиб, уларга рози бўлса, оёққа турмайди.

﴿إِنَّ اللَّهَ بِلَغُ أَمْرِهِ قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا﴾

«Албатта Аллоҳ Ўзи (хоҳлаган) ишига етгувчиdir. Дарҳақиқат Аллоҳ барча нарса учун миқдор-ўлчов қилиб қўйгандир»[Талок 3] Уммат ҳали ўз ғоясига етмаган экан, ҳар қандай ечим ва муаммо ортидан ҳамда ҳеч қандай фойдаси йўқ ва Аллоҳнинг дини қабул қилмайдиган, унинг бўлинишини кучайтирадиган сароб ортидан чопиши ҳаромдир.

Уммат унга эртаю кеч азоб бераётган жиноятчи ҳокимларига умид боғласа, уни режим манфаати томон етаклаётган ва тентиратаётган миллий сиёсий кучларга умид боғласа оёққа турмайди. Уммат бошқа халқлар ва давлатлар эртаю кеч ўз манфаати йўлида ҳаракат қилаётгани ва олам хукмонлигини қўлга киритиш учун курашаётгани ва куч тўплаётганини кўрар экан, бу ишга улардан кўра одамлар учун чиқарилган энг яхши Уммат, яъни Ислом Уммати ҳақлироқ экани ҳақида бош қотириши керак.

﴿وَاللَّهُ عَالِبُ عَلَىٰ أَمْرِهِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ﴾

«Аллоҳ Ўз ишида голибdir (яъни, Уни Ўзи хоҳлаган ишини қилишидан ҳеч ким ман қила олмайди), лекин одамларнинг кўплари (буни) билмайдилар» [Юсуф 21]

Уммат агар Аллоҳга ҳақиқий ибодат қилса ва динни тикласа, унга нусрат, Халифалик ва голиблик бўлишига қатъий ишониши керак. Чунки Аллоҳ Таоло ушбу оятда юксак мукофот бериши ҳақида башорат қилмоқда.

﴿وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ ءامَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلَفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا أَسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَلَمْ يَكُنْ لَّهُمْ دُبَيْهُمُ الَّذِي أَرْتَضَى هُمْ وَلَيَبْدَلَّهُمْ مِنْ بَعْدِ

حَوْفِهِمْ أَمَنًا يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا وَمَنْ كَفَرَ بَعْدَ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الْفَسِقُونَ

«Аллоҳ сизлардан имон келтирган ва яхши амаллар қилган зотларга худди илгари ўтган (имон-эътиқодли) зотларни (ер юзига) халифа қилганидек, уларни ҳам ер юзида халифа қилишини ва улар учун Ўзи рози бўлган (Ислом) динини ғолиб-мустаҳкам қилишини ҳамда уларнинг (аҳволини) хавфу-хатарларидан сўнг тинчлик-хотиржамликка айлантириб қўйишни ваъда қилди. Улар Менга ибодат қилурлар ва Менга бирон нарсани шерик қилмаслар. Ким мана шу (ваъда)дан кейин куфрони (неъмат) қилса, бас улар итоатсиз кимсалардир» [Нур 55]

Эй мусулмонлар биз сизларни исломий бирдамлик ва Исломий Халифаликни тиклашга чақирамиз. Халос бўлиш йўлига шошилинг. □

ТАЪЛИМ ПРОГРАММАСИ ТЎҒРИ БИНО ҚИЛИНМАС ЭКАН, ТЎҲТОВСИЗ БУЗИЛАВЕРАДИ

Ҳамд Тобиб – Байтул Мақдис

Ер юзидағи ҳар қандай умматнинг энг буюк бойлиги бу унинг тушунчаси ва ҳазоратидан келиб чиқкан ҳаёт йўлидир. Бошқа барча бойликлар ушбу буюк бойликка тенг кела олмайди. Агар бирор ҳалқ фикрий бойлиги ва ҳаёт йўлини йўқотса, у шубҳасиз вайрон бўлади ва фонийликка юз тутади. Аммо агар бошқа яъни саноат, ҳарбийликка оид, меъморчилик ва қишлоқ хўжалигига оид бойлигини йўқотса, лекин фикрий бойлиги ва ҳаёт йўлини сақлаб қолса, тезда уларни тиклаб олади. Бу нарса Уммат ва ҳалқларда, шу жумладан Исломий Умматда ҳам рўй берган. Чунки Исломий Уммат ўз сакофати ва ҳазоратини маҳкам тутган пайтда тараққий этди, юксакларга кўтарилиди, маданият ва илм фан соҳасида бошқа ҳалқлардан олдинга ўтиб кетди ҳамда ушбу ҳалқларга ўз рисолатини етказа олди.

Бу иш Ислом Уммати тарихида ҳақиқатда рўй берди. Росул Акрам ﷺ ўша даврда энг буюк давлат бўлмиш Рим давлати чегараси, яъни Табукда туриб:

«نُصْرٌ بِالرُّغْبِ مَصِيرَةُ شَهْرٍ»

«Мени бир ойлик масофадан туриб душманларимнинг қалбиға қўркув соладиган қилиб қўйди» деган эди. Буюк саркарда Уқба ибн Нофөъ отининг туёғини Атлантика океани сувига ботириб, унга қаратса: «Эй океан агар сенинг ортингда одамлар яшашини билсам, отим билан сузиб ўтиб, уларга (ла илаҳа иллаллоҳ Мұхаммадур Росулуллоҳни) етказган ва уларга Аллохнинг дини билан ҳукм юритган бўлар эдим» деган эди.

Яна бир буюк саркарда Робий ибн Омир ўша даврнинг энг буюк давлати подшохи каршисида туриб, иззат ва хурмат билан: «Аллоҳ бизни ўзи хоҳлаган бандасини бандаларга ибодат қилишдан Аллоҳга ибодат қилишга, дунё торлигидан кенглигига, динлар зулмидан Ислом адолатига чиқаришимиз учун юборди. Яна У Зот бизни ҳалқларга динини етказишимиз учун юборди. Ким уни қабул қиласа, биз ҳам уни қабул қиласиз ва ундан тийиламиш. Ким инкор қиласа, Аллоҳ билан учрашгунча у билан жанг қиласиз» деган эди. Хитой подшохи ғурур ва ҳашамат билан туриб, Ҳубайра Килобийга юртининг тупроғи солинган идиш келтиришларини буюрди. Сўнг уни жизя билан қўшиб саркарда Қутайба ибн Муслим Боҳилийга олиб боришини айтди. Қутайба уни олгач, ўзи ичган қасамини оқлаган ҳолда тупрокни оёғи билан депсади.

Мусулмонлар Ҳиндишон, Синд, Форс, Рим, Андалусия, Европанинг қоқ маркази бўлмиш Вена, Франциянинг катта қисми, ҳатто Пиреней тоғлари, Россиянинг маркази Москва, Индонезия, Африканинг шимоли ва марказий қисмлари ва тарихда энг буюк қалъалардан бўлмиш Константинопольни фатҳ қилишид... Лекин бу Уммат ўз динининг айрим аҳкомларидан чекиниб, уларга боғланишда заифликка йўл қўйгач, ўз ҳовлиси ичидаги туриб, мағлуб бўлди. Салибчилар ва мўгуллар давридаги мағлубият шунга мисолдир. Уммат ўз дини ва сақофатини имон билан ҳамда воказда татбиқ қилиб ушласагина шон-шараф ва қувватини қайта тиклади.

Бу иш Исломий Умматгагина хос эмас, балки ер юзидағи барча Уммат ва ҳалқларга мос келади. Чунки ўз ҳазоратини йўқотган қадимги Фиръавн, Бобил, Канъон, Рум каби ҳазоратлар инкиrozга учраб, ўлган ва бошқа қайтмаган.

Маълум вақт заифлашиб, лекин ўз ҳазорати ва фикридан воз кечмаган давлатлар ҳам бўлиб, улар Германия ва Япониялардир. Германия биринчи жаҳон урушидан кейин саноқли йилларда шон-шарафи ва қувватини яна тиклай олди. Чунки унинг шон-шараф ва қуввати у маҳкам тутган ҳазорати устига қурилган эди. Япония ҳам қисқа вақт ичидаги қайта тикланишга қодир бўлди. Агар жаҳон урушида ғолиб бўлган давлатлар Япония ва Германияга турли соҳаларда чеклов қўйишмаганди, улар буюк давлатлар сафида турадиган кучли давлатларга айланган бўлар эди.

Шунинг учун мана шу асосдан келиб чиқиб, Исломий Уммат ҳаётнинг барча жиҳатларида ўз сақофати ва шариати аҳкомлари бўлишига ҳарис бўлиши керак. Шунингдек фарзандлари қалби ва ақлига ўз ҳазоратини сингдириш ва уни ўргатишга ҳарис бўлиши ҳамда бу ҳазоратни ҳаётнинг барча ишларида амалий татбиқ қилишга ҳарис бўлиши керак.

Росууллоҳ ﷺ даъватни мусулмонларга соғ ва соғ исломий сақофат бериш билан бошлади. Сўнг Аллоҳ Таоло бу янги авлодга Мадинаи Мунавварада Исломий давлат тиклаш имкониятини берди. Росууллоҳ ﷺ давлатни тиклагач, мусулмонлар зеҳни ва ақлларига ушбу сақофатни ўрнатишга эътиборини қаратди. Шунинг учун вахи орқали тушаётган ҳар бир янгиликни уларга ўргатди. Росууллоҳ ﷺдан кейин халифалар исломий сақофатга ҳарис бўлишиди ва Дамашқ, Бағдод, Андалусия ва бошқа жойларда мадрасалар барпо қилишиди. Натижада илмий, фикрий, фиқхий бойлик осмонларга етди. Ҳатто ўрта асрларда Европадаги

аслзодалар ўз фарзандларини Андалусиянинг Куртуба, Гранада ва Севилия каби университетларига таълим олиш учун юборишиди.

Шундай қилиб Исломий Уммат шон-шараф ва куч-кувват сохиби бўлган узоқ давр мобайннида ақидасига боғланган соф сақофатни ўрганди. Бу сақофат илм-фан ва ихтиrolар борасида ҳам мана шу ақидадан узоқлашмаган ҳамда Умматга, унинг фарзандларига, Фатҳ ва динни ёйиш каби олий мақсадларига хизмат қиласдиган сақофат бўлган эди.

Кофиirlар, хусусан гарблик кофиirlар мана шу ҳақиқатни, яъни мусулмонлар ўз динларини маҳкам тутар эканлар, мағлуб бўлмайдилар деган ҳақиқатни тушуниб қолишиди. Бу шундай бўлган эди: Кофиirlар салиб юришлари даврида мусулмонларга қарши кетма-кет хужум қилсаларда мағлуб бўлишиди. Халифалик қулатилгач, аввалги мустамлака уруши даврида жиҳодий озодлик харакатлари қаршисида мағлуб бўлишиди. Бу ҳақида Франция қироли Луис тўққизинчи ҳам гапирган. Воеа шундай бўлган эди: Луис тўққизинчи қўмодонлик қилган саккизинчи салиб юриши муваффакиятсизлик ва мағлубият билан якунланди ва Мансура шахрида қирол мусулмонларга асирга тушиб қолди. Қирол асирикдан озод бўлиш учун катта миқдорда тўлов тўлаб, Францияга қайтди. Шунда у насронийларга қаратади: «Мусулмонларни ҳарбий куч билан енгиш мумкин эмас. Чунки улар Исломни маҳкам ушлар эканлар, бу уларни қаршилик қилишга, жиҳодга, исломий юртларни ҳимоя қилиш учун Аллоҳ йўлида жонини қурбон қилишга ҳамда обрў ва номусларини сақлашга ундишеради. Мусулмонлар ақидалари турткиси билан жиҳод ва урушга чиқишдан тўхтамайдилар. Шунинг учун бошқа йўл тутишимиз керак, яъни исломий фикрлашни ўзгартириб, уларни фикрий кураш орқали енгишимиз керак» деган эди.

Мана шу хужумдан кейин мусулмон юртларни миссионерлик ҳамда фикрий ва сақофий кураш орқали бузиш бошланди. Шундан сўнг мусулмонлар ўз сақофат ва шариатларидан битта-битта чекина бошлади ҳамда ёрқин исломий шариат ўрнига Ғарб қонунлари ва сақофатини ола бошлади. Мана шу сақофий хужум туфайли мусулмонлар турли миллат ва элатларга бўлинди. Натижада Уммат бирлиги ва Халифалиги зое кетди ва араблар ўз миллати, турклар ҳам ўз миллати билан фахрланадиган бўлди.

Сўнг Уммат қалби бўлинди, бузилиш пайдо бўлди, заифлашди ва давлатчаларга парчаланиб кетди.

Бугун эса Исломий Уммат тойилганидан кейин яна оёқка туришга ва узоқ давом этган уйқусидан уйғонишга ҳаракат қила

бошлади. Лекин мустамлакачи кофирлар бу ишдан огоҳ бўлиб, мусулмонларни Аллоҳ йўлидан тўса бошлади. Шунингдек ҳарбий, сиёсий ва фикрий қуроллари ҳамда турли муассаса, иттифоқ ва давлатлари орқали мусулмонларни шон-шараф ва куч-кувват йўлига қадам қўйишидан тўсишга ҳаракат қиляптилар. Лекин мусулмонларни бу йўлдан қайтаришдаги барча фикрий ҳаракатлари муваффақиятсизликка учради. Чунки сиёсий Ислом ҳатто уларнинг ҳовлиси ичкарисида уларни таъқиб қила бошлади. Европа ва Америкада Исломга кираётганлар сони бир кунда минглаган, ҳатто ўн минглаган кишига етмоқда.

Бу ишлар мусулмонлар ўз динларини яна маҳкам тута бошлаган ва унга қайтаётган бир пайтда ҳамда Ислом уларнинг юртларига қайтган бир пайтда бўлмоқда. Шунингдек Фарб ҳазорати ағдарилиб, унинг фикрлари таназзулга юз тутган ҳамда Афғонистон ва Ироқдаги уруш ва Ливия ва Шомдаги халқаро тил бириктирувдан кейин оламнинг барча бурчакларидағи сиёсий камчиликлари кўриниб қолган бир пайтда бўлмоқда. Яна барча Фарб давлатларида 2008 йилдаги машҳур инқироз каби иқтисодий ва фикрий инқирозлар ва капиталистик низомга қарши норозилик намойишлари бўлаётган бир пайтда бўлмоқда. Бундай намойишлар Европа ва Америка бўйича 25та давлат ва 1000та шаҳарда бўлиб ўтди. Бу 2011 йилда (Уолт Стратни босиб ол) шиори остида бўлиб ўтди.

Охирги йилларда бир неча ишлар содир бўлдики, Фарб унинг оқибатида Исломий Уммат ҳазорати ва мана шу юксак ҳазоратдан келиб чиқкан сақофатини парчалаш ва вайрон қилишга шошиб қолди. Шунингдек соғ исломий сақофатга қарши курашиш ва унинг ўрнига Исломга алоқаси бўлмаган хато ва эгри бугри сақофатларни қўйиш учун илмий текшириш марказлари ҳамда минтақавий ва халқаро муассасалар очишга шошиб қолди. Америкадаги RAND Муассасаси, араб амирликларидағи тадқиқот маркази, яна шу давлатдаги стратегик тадқиқот маркази, Саудиядаги кирол оиласига қарашли исломий фикр муассасаси ва Африка уламоларининг Мухаммад олтинчи муассасаси шулар жумласидандир.

Бундан ташқари исломий оламдаги Аллоҳнинг динидан буриш ва адаштириш учун иш олиб борадиган Азҳар, кирол Фаҳд университети ва бошқа расмий университетлар ҳам шулар жумласидандир. Фарбни парчалаш ва вайрон қилиш ишларини қилишига шоширган яна бир қанча ишларни қўйида келтириб ўтамиз:

1 – 2011 йил 11 сентябрдан кейин террорга қарши кураш масаласи ва Американинг мусулмонлар юртига кетма-кет қилган урушлари.

2 – Яҳуд вужуди ва исломий оламдаги давлатлар ўртасидаги тинчлик лойиҳалари ҳамда ушбу фикрни қабул қилдириш учун мусулмон юртларда мухит тайёrlаш.

3 – Халқаро мабдаларнинг фикрий таназзули. Ўтган аср охирларида социалистик мабда қулаган бўлса, янги молиявий инқизорлардан кейин капиталистик мабда ҳам қулаш арафасида.

4 – Исломий оламдаги зулм, қашшоқлик ва қийин аҳвол. Хусусан айрим давлатлар миллиардлаган қарзга ботгани, халқ бу зулмдан ҳалос бўлиш учун ҳаракат қилаётгани ва адолат дини бўлмиш Исломни татбиқ қилишга чақираётгани.

5 – Исломий юртларнинг аксариятида зулм, қашшоқлик ва золим ҳокимларнинг зўравонлиги туфайли мустамлакага қарши кўзголонлар бошлангани ҳамда халқ соф Исломни татбиқ қилиш шартлиги ҳақида қичқираётгани.

Шунинг учун Фарб Ислом динини яна бир марта ҳаётга қайтиши олдини олиш учун ҳарбий, фикрий ва сиёсий жиҳатдан Исломга қарши кураша бошлади. Таълим программалари, хусусан мактаблардаги программаларга қарши қаратилган заҳарли ва қутурган кураш юқоридаги ёвуз курашнинг бир қисмидир. Кофириларнинг барчаси, уларнинг руҳонийларию халқлари шунга келишишди. Исломий оламдаги ҳокимлар эса уларнинг ёмонлиги ва куфрига кўмаклашишди. Бу террор яъни соф Исломга қарши курашнинг бир қисмидир. Фарбнинг бир неча етакчилари хусусан 11 септембрдан кейин ҳар турли баёнотлар бериб, унда террорнинг фикрий манбаларини қуритиш ҳақида айтишди. Улар бунда исломий ҳаракатлар, таълим программалари, сақофат ва таълим беришга мўлжалланган муассасаларни кўзда тутишди. Ўша баёнотлардан бирини Америка президенти Трамп Лондонда чиқадиган (ҳаёт) газетаси билан бўлган сұхбатда берди: «Бизнинг бирламчи ваъзифамиз ИШИДга барҳам бериш, уни илдизи билан кўпориб ташлаш ва террор манбаларини қуритишdir».

Президент Обама 2015 йил 6 декабрда Сан Бернардинода юз берган оммавий қотилликдан сўнг шундай баёнот берди: «Ижтимоий тармоқлар ва ўргимчак тўри орқали террорчилар ривожлантираётган террористик идеологияга қарши курашда Фарбдаги исломий ташкилотлар ва исломий давлатлар билан ҳамкорлик қиласиз». Британиянинг собиқ бош вазири Тони Блэр 2015 йил июнда шундай деган эди: «Хавфсизлик чораларни

кучайтиришнинг ўзи билан экстремизм муаммосини тузатиб бўлмайди. Балки олам исломий идеологияга қарши курашиш учун сақофат ва дин учун янги таълимни йўлга қўйиши лозим». Аммо Америка Ўрта Шарқ ҳамкорлиги ташаббуси гурухи масъуласи Элина Рамоновский 2003 йилда шундай баёнот берган эди: «Бугундан бошлаб ғаламислик, иғвогарлик ва носамийликка ўрин йўқ. Биз бирга яшашга харакат қиляпмиз, мана шу йўналиш бўйича юрмайдиган хар қандай таълим программаси ўзгартирилиши лозим».

Иш баёнотлар ҳамда макр-хийла ва гинага тўла сўзлар билан тўхтаб колмади. Балки мусулмонларни ўз дини ва соғ сақофатидан буриш учун турли программа, режа ва услублар ишлаб чиқилди. Хусусан бу айрим исломий олам давлатларида кўзғолонлар кўтарилганидан кейин бошланди. Ушбу муборак замин ва бошқа исломий юртларда бир неча йил олдин мактаб программасини бузиш учун кураш бошланган эди. Бугун Ислом ва мусулмонларга қарши хужум соясида мазкур кураш янада кучайди. Қуйида мақсад ва ғоялари режалаштирилган ушбу бузишлар ҳақида айтиб ўтамиш:

Туркияning олий таълим вазири доктор Бадр Исо 2016 йил 9 сентябрда ЮНЕСКО Қувайтда уюштирган ва Нью-Дехлида жойлашган Махатма Ганди номидаги доимий тинчлик ва тараққиёт институти ҳамкорлик қилган анжуманда шундай деди: «Ўрта Шарқ ва бошқа минтақалардаги таълим программасини ўзгартириш лозим. Чунки бу жойларда экстремистик фикрларнинг ақл ва онгга бўлган таъсири кучаймоқда».

Ливанда тадқиқот ва тараққиёт тарбиявий маркази таълим программасидаги «босқинчи сионист вужудига нисбатан душман» иборасини олиб ташлашни талаб қилган. Бунда сиёсатни тарбияга аралаштириб бўлмайди, биз фарзандларимизни адоват асосида тарбиялашни хоҳламаймиз деган нарса хужжат қилиб келтирилган.

Иорданияда эса масъуллар 2016 йил таълим программасини ўзгартириш ва ундаги Лайл сураси ҳақидаги дарсни йўқ қилишга бел боғлашган, натижада унинг ўрнига сузиш ҳақида дарс киргизилган. Шунингдек дарс программаларидағи Қуръон оятлари ва Росууллоҳ ﷺ ҳадисларини ёд олиш дарслари, мусулмон саёҳатчи Ибн Батута ҳақидаги дарслар ва унинг ёшлигидәёқ Қуръон ва ҳадисларни таълим олгани ҳақидаги жумлалар олиб ташланган.

Таълим программасидан масъул кишилар: шу йил сўнггида хукумат қабул қилган таълим программасидаги режалар

экстремистик фикрларга қарши кураш ҳамда мўътадиллик, ўртачалик фикрлари ва олий инсоний қийматларни мустаҳкамлаш ва самимийлик қийматларини кучайтиришга қаратилган деб баёнот беришди. Аммо саноат, тижорат ва таъминот вазири доктор Жавод Инонӣ шундай деди: «Иордания хукумати таълим программасини ўзгартирishдан хижолатда эмас, чунки биз программани қайта кўриб чиқишини хоҳлаймиз, сабаби унда террорга ундейдиган жойлари борлигини аниқладик». Вазир яна баланд оҳангда: «Таълим программаси ўқувчига қўл кўтариш ва котиллик қилишини эмас, муҳаббат ва самимийликни ўргатиши керак» деди.

Жазоирда айрим дарс дастурлари, яъни география китобида Фаластин сўзи ўрнига Истроил сўзи ёзилган. Бу нарса мусулмон Жазоир халқига ёмон таъсири қилган ва одамлар кўчага намойишга чиқиб, мазкур китобга ўт кўйишиган. Таълим вазирлиги эса бу нашриётнинг хатоси деб китобни қайта йифишириб олган.

Кинона юрти бўлмиш Мисрда бош вазир Иброҳим Маҳлаб дарс программасини ўстириш хайъатига раислик қилар экан, 2015 йил 11 майда: «Ўқувчилар зехниятида хурофот ва уйдирмаларни соладиган бирорта дарс матни бўлишига рухсат бермаймиз».

Айни пайтда яъни 4 марта дарс программасини қайта кўриб чиқиши ҳамда зўравонликка чақирадиган ва бугунги давр ўзгаришларига мос келмайдиган дастурларни йўқ қилиш учун ҳайъат тузиленган. Таълим ва тарбия вазири Муҳиб Рафоийнинг 2015 йил 18 марта чиққан қарорида таълим программасини ўстириш маркази тавсияси билан дарсликдаги айрим дастурлар олиб ташлангани келтирилган.

Миср таълим программасидан олиб ташланган ва жанжалга сабаб бўлган дастур бошида «Салоҳиддин Айюбий» дарслигидир. Шунингдек араб тили моддасидаги «Уқба ибн Нофеъ» қиссаси олиб ташланган. Таълим программасидан исломий тарбия моддаси, шу жумладан Қуръон суралари ва диний аҳкомлар олиб ташланган.

Зўравонликка ундаши гумон қилинган дастурларни олиб ташлаш умумий таълим программасигагина чекланмай, балки бу шаръий ва фикъий илмларга ихтисослашган Азҳар таълим программасига ҳам ўтган. Бунда масалан Росулуллоҳ ﷺнинг:

«أَمْرْتُ أَنْ أُفَاتِلَ النَّاسَ حَسَنَ يَشْهُدُوا أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

«Одамлар Аллоҳ ягона деб гувоҳлик бермагунларича улар билан урушишга буюрилдим» каби ҳадислари дастурдан олиб

ташланди. Унинг ўрнига террор ва худосизликка қарши кураш ва ҳокимларга қарши чиқмаслик дастурлари киргизилди.

Аммо ушбу муборак замин яни Байтул Мақдисдаги таълим программасида ҳам ўтган йиллар мобайнида бир неча ўзгаришлар бўлди. Бу ўзгартириш бир қанча китобларда бўлиб, улардан учинчи синфлар учун мўлжалланган миллий тарбия китобининг аввалги нусхасида Куддусни Умар ибн Хаттоб фатҳ қилган деб ёзилган бўлса, янги китобда Куддус арабларнинг шахри бўлиб, уни минглаб йиллар олдин араб аждодларимиз қурган деб ёзилган. Тўртинчи синфлар учун мўлжалланган араб тили китобидаги Салоҳиддин Айюбий ҳақидаги киссалар олиб ташланган. Иккинчи синф учун мўлжалланган исломий тарбия китобида кофир бутларга ибодат қиласиган шахс деб ёзилган. Фаластин таълим программасидаги бундай ўзгартиришлар жуда кўп бўлиб, ҳозир уни айтиб ўтиш мавриди эмас.

Эй мусулмонлар бундай хатарли воқе қархисида кўл қовуштириб, сукут сақлаб ўтираверамиزم? Фарзандларимизни ва улар учун азиз бўлган сақофатни ҳимоя қилмаймизми? Ёки бизга келаётган бу тўлқин ва ёндирувчи олов қархисида мустаҳкам девор бўлиб туриш вожибми? Шунингдек кучимиз етганича ундан ҳимояланиш ва эгри бугри йўналишини тўғрилаш вожибми?

﴿يَٰٓيُّهُمُ الَّذِينَ ءَامَنُوا قُوَّا أَنفُسَكُمْ وَأَهْلِيَّكُمْ نَارًا وَقُوْدُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ عَلَيْهَا مَلَئِكَةٌ﴾

غِلَاظٌ شِدَادٌ لَا يَعْصُونَ اللَّهَ مَا أَمْرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمِرُونَ ﴿٤﴾

«Эй мўминлар, сизлар ўзларингизни ва ахли-оилаларингизни ўтнини одамлар ва тошлилар бўлган дўзахдан сақлангизки, у (дўзах) устиди қаттиқдил ва қаттиққўл, Аллоҳ ўзларига буюрган нарсага итоатсизлик қилмайдиган, фақат ўзларига буюрилган нарсани қиласиган фаришталар турур» [Таҳрим 6]

Росууллоҳ ﷺ айтади:

«مَنْ رَأَىٰ مِنْكُمْ مُنْكَرًا فَلْيُعْبِرْهُ بِيَدِهِ فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَلِسَانَهُ فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَبِقُلْبِهِ وَذَلِكَ أَضْعَفُ إِلَيْكَانِ»

«Сизлардан кимки бир мункар ишни кўрса, уни қўли билан ўзгартирсин. Бунга қодир бўлмаса тили билан ўзгартирсин, унга ҳам қодир бўлмаса қалбидан ёмон кўрсин, лекин бу энг заиф имондир».

«وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، لَتَمُرُنَ بِالْمَعْرُوفِ وَلَا تَهُونُ عَنِ الْمُنْكَرِ، أَوْ لَيُوشِكَنَ اللَّهُ أَنْ يَعْثِثَ عَلَيْكُمْ عِقَابًا مِنْ عِنْدِهِ، ثُمَّ لَتَدْعُنَهُ فَلَا يَسْتَجِيبُ لَكُمْ»

«Жоним қўлида бўлган Зотга қасамки, сизлар албатта маъруфга буюриб, мункардан қайтарасизлар, акс ҳолда Аллоҳ сизларнинг устингизга Ўз даргоҳидан бир жазо юборур, кейин дуо қиласверасизлар (лекин) дуоларингизни ижобат қилмай қўяди». Термизий ривояти.

Эй биродарлар мана шу шаръий нуқтадан келиб чиқиб айтамизки: Ушбу муборак замин ва бошқа юртларда яшаётган мусулмонларга бу ифлос ва адоватли ҳамла қаршисида мустаҳкам девор бўлиб туришлари лозим. Бу бир неча восита ва услублар билан амалга ошади, қуйида уларни келтирамиз:

1 – Бу ёмонликни куч етганича умумий ва хусусий воситалар билан баён қилиш ҳамда бу кураш ва унинг ғоя мақсадларини фош қилиш.

2 – Уммат орасида, хусусан талабалардан иборат янги авлод орасида куч етган воситалар билан соф сақофатни ёйиш.

3 – Оила ишларини тўғри бошқариш, ота оналарни шу каби ёмонликлардан огоҳлантириш ҳамда дарслар, лексиялар ва насиҳатлар орқали уларни ўз фарзандларини таълим программасидаги бузуқликдан сақлашга даъват қилиш.

4 – Умматни фаол ва кучли тарзда ушбу ёмонликлардан халос бўлишга чакириш. Бу ишни мусулмон юртлардаги Ғарбга малай ва мустамлакачининг сиёсати ва программаларини амалга ошираётган режимларни йўқотиш учун фаолият қилиш орқали қилиш.

5 – Мусулмон юртлардаги таълим программасини бошқараётганлар, мударрислар ва таълим ҳайъатлари билан доим алоқада бўлиб, уларни мана шу ёмонликка қарши чиқишлирга мажбурлаш.

Сўзимиз якунида айтамизки, Буюк ва Азиз бўлган Аллоҳ Ўз китобида айтади:

﴿إِنْ يُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ وَيَأْبَوْهُ إِلَّا أَنْ يُتَمَّ نُورُهُ وَلَوْ كَرِهَ الْكَفَرُونَ﴾

«Улар Аллоҳнинг нурини (яъни, Исломни) оғизлари (яъни, беҳуда гаплари) билан ўчирмоқчи бўладилар. Аллоҳ эса, гарчи

(кофирлар) *ҳоҳламасалар-да, фақат Ўз нурини тўла* (яъни, ҳар тарафга) *ёйишни истайди»* [Тавба 32]

«إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يُفْقِدُونَ أَمْوَالَهُمْ لِيَصُدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ فَسَيُنْفِقُونَهَا ثُمَّ تَكُونُ

عَلَيْهِمْ حَسْرَةً ثُمَّ يُغَلِّبُونَ وَالَّذِينَ كَفَرُوا إِلَى جَهَنَّمَ تُحَشَّرُونَ»

«Албатта, кофир бўлган кимсалар мол-дунёларини Аллоҳнинг йўлидан тўсиши учун ишлатурлар. Бас, уни сарфлайдилар-у, сўнгра ўша (моллари) ўзларига ҳасрат бўлур, сўнгра мағлуб бўлурлар. Кофир бўлган кимсалар жаҳаннамга тўпланурлар»

[Анфол 36]

Кофирлар Аллоҳга, Росулига ва Ислом Умматига қарши бўлган барча курашларда мағлуб бўлганларидек, бу урушда ҳам албатта мағлуб бўлишади. Чунки бу Ислом Умматига қарши бўлишидан олдин Аллоҳнинг динига қарши урушдир.

«فَدَنَعَلَمْ إِنَّهُ لَيَخْرُنُكَ الَّذِي يَقُولُونَ فَإِنَّهُمْ لَا يُكَذِّبُونَكَ وَلَكِنَ الظَّلَمِينَ يَعَايِتُ اللَّهَ

تَجْحِدُونَ وَلَقَدْ كُذِبْتُ رُسُلٌ مِّنْ قَبْلِكَ فَصَبَرُوا عَلَىٰ مَا كُذِبُوا وَأَوْدُوا حَتَّىٰ أَتَهُمْ

نَصْرُنَا وَلَا مُبَدِّلٌ لِكَلْمَاتِ اللَّهِ وَلَقَدْ جَاءَكَ مِنْ نَبِيِّ الْمَرْسَلِينَ»

«(Эй Мұхаммад), уларнинг гаплари шак-шуబҳасиз сизни маҳзун қилишини билурмиз. Зотан, улар сизни ёлгончи қилмайдилар, балки бу золимлар Аллоҳнинг оятларини инкор қиласидилар. Маълумки, сиздан аввалги пайгамбарлар ҳам ёлгончи қилинганлар. Бас, то уларга Бизнинг ёрдамимиз келгунича ёлгончи қилинганлари ва озорланганларига сабр қилганлар. Аллоҳнинг («Пайгамбарларимни Ўзим қўллагайман») деган сўзларини ўзгартира олгувчи бирон кимса йўқдир. Ахир сизга (эй Мұхаммад), ўтган пайгамбарларнинг айрим хабарлари келганику!» [Анъом 33-34]

Кофирлар бу Умматга қарши қилган барча урушлари уни Исломий Уммат сифатида мағлубиятга учратмади ҳамда унинг сакофати ва динини бутунлай ўчириб юбора олмади. Мана бу Уммат яна оёққа туряпти ва Фарб фикрлари мағлубиятга учраши ва чекиниши ортидан ҳамда уларнинг давлатлари мағлубиятга учраши ортидан яна аслига қайтмоқда. Бундай урушларни, шу жумладан таълим программасига қарши урушни қилаётганлар қуёш нурини тўсишга ҳаракат қилаётган кимсага, ёки бўронни

тўсиб қоламан деб девор кураётган кимсага ўхшайди. Лекин улар на қүёшни тўсади, ва на бўронни қайтаради.

Албатта бу Уммат Аллоҳнинг фазли ва фарзандлар орасидаги холис кишилар фазли билан ўз ўрнига қайтади. Биз яқинда буюк ходисага, яъни бу Умматнинг ўз шон шарафи ва мартабасини қайта эгаллаганига гувоҳ бўламиз. Бу иш Аллоҳ хоҳласа золим ва ёвуз кучларнинг мағлубияти билан бир пайтда рўй беради.

﴿قَدْ مَكَرَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَأَتَوْ أَلَّهُ بُنِيَّنَهُمْ مِنَ الْقَوَاعِدِ فَخَرَّ عَلَيْهِمُ الْسَّقْفُ﴾

﴿إِنْ فَوْقَهُمْ وَأَتَهُمْ آعَذَابٌ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرونَ﴾

«Улардан аввалги (кофир) кимсалар ҳам (ўз пайгамбарларига мана шунга ўхшаши) макр-ҳийлалар қилган эдилар. Шунда Аллоҳ улар (қурган макр-ҳийла) биноларини таг-туги билан емириб ташлади, бас, улар (тўқиб олган ёлғон бино-тузумлари)нинг томи ўзларининг устига қулади ва уларга ўзлари сезмаган-кутмаган тарафдан азоб-ҳалокат келди» [Нахъ 26]

﴿أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عِبْدَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ دَمَرَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ﴾

﴿وَلِلْكَفَرِينَ أَمْثَلُهَا ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ مَوْلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَأَنَّ الْكَفَرِينَ لَا مَوْلَى لَهُمْ﴾

«Ахир улар ер юзида сайру-саёҳат қилиб, ўзларидан аввалги (пайгамбарларни ёлғончи қилиб имонсиз кетган) кимсаларнинг оқибатлари қандай бўлганини (улар қандай қисматга йўлиқишганини) кўрсалар бўлмайдими?! Аллоҳ уларнинг устига ҳалокат юбориб (бутунлай йўқ бўлиб кетдилар-ку)! Бу кофирлар учун ҳам худди ўша (оқибат-ҳалокат) уларнинг ўхшаши бўлур. Бунга (яъни Аллоҳ мўминларга ёрдам беришига, кофирларни эса ҳалок қилишига) сабаб Аллоҳ имон келтирган зотларнинг дўстичомийси эканлиги, кофирлар учун эса ҳеч қандай ҳомий йўқ эканлигидир» [Мухаммад 10-11]

Азиз ва Буюк Аллоҳнинг дини ҳақ, Аллоҳга чақираётгандар У Зотнинг дўстларидир. Аллоҳ жиноятчилар ёқтирмасалар ҳам ҳақни ҳақ, ботилни ботил қиласди.

﴿وَيُرِيدُ اللَّهُ أَنْ تُحْقِقَ الْحَقَّ بِكَلْمَاتِهِ وَيَقْطَعَ دَابِرَ الْكَفَرِينَ ﴿٧﴾ لِيُحِقَّ الْحَقَّ وَيُبَطِّلَ

﴿الْبَطِّلَ وَأَوْكِهَ الْمُجْرُومُونَ﴾

«Аллоҳ эса Ўз сўзлари билан ҳақиқатни муқаррар этишини ва кофирларнинг думини қирқишини иродга қилган эди. У, гарчи

жиноятчи-осийлар ёмон кўрсалар-да, ҳақни ҳақ, ботилни ботил қилиш учун (шундай иродада қилган эди)» [Анфол 7-8]

﴿شَمَّ جَعَلْنَاكَ عَلَى شَرِيعَةٍ مِّنَ الْأَمْرِ فَاتَّبِعْهَا وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ﴾ إِنَّهُمْ لَنَ

يُغْنُوا عَنْكَ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا وَإِنَّ الظَّلَمِينَ بَعْضُهُمْ أَوْلَاهُ بَعْضٍ وَاللَّهُ وَلِيُّ الْمُتَّقِينَ ﴾

﴿هَذَا بَصَرُّ الْنَّاسِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِّفَوْقَ الْأَرْضِ يُوقَنُونَ﴾

«Сўнгра (Эй Муҳаммад), Биз сизни (дин) ишидан бир шариат (аниқ-равшан йўл) устидга (барқарор) қилдик. Бас, сиз (фақат мана шу йўлга) эргашинг ва билмайдиган кимсаларнинг ҳавои нафсларига эргашманг! Чунки, (агар сиз уларнинг ҳавои нафслари кўрсатган залолат йўлига юрсангиз) улар сиздан Аллоҳ томонидан бўлган бирон нарсани (азобни) қайтара олмаслар. Албатта золимлар бир-бирларига дўстдирлар. Аллоҳ эса тақводор зотларнинг дўстидир. Ушибу (Куръон барча) одамлар учун (равшан) кўрсатмалардир ва аниқ ишонадиган қавм учун ҳидоят ва раҳматадир» [Жосия 18]

﴿وَمَنْ يَتَوَلَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَالَّذِينَ أَمْوَأْنَا فَإِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْغَلَبُونَ﴾

«Кимки Аллоҳни, унинг пайгамбарини ва мўминларни дўст тутса, (најжот топгай), зеро фақат Аллоҳнинг гуруҳигина голиб бўлгувчидир» [Моида 56]

Уммат ўз ўрнига қайтиб, минтақаларини бирлаштирганидан кейин биринчи қиласидиган иши ушбу ифлос саратон (яҳудлар)ни Уммат жисмидан кесиб ташлайди ҳамда ушбу муқаддас замин, шу жумладан муборак Масжидул Ақсони озод қиласди. Чунки бугун у ерда азонни чеклаш ва Иброҳимий масжидидек бўлганидек уни ҳам тақсимлашга харакат қилишмоқда. Шунингдек исломий қўшин аввалда қиласидек жиҳодга отланади, бу сафар насронийлар пойтахти Римни фатҳ қиласди. Бу ҳақида Росулуллоҳ дан қайси шаҳар биринчи бўлиб фатҳ қилинади? Константинополми? Ёки Римми? Деб сўрашганда, У киши:

«مَدِينَةُ هِرَقْلَ ثُفْطَحُ أَوْلَأَ، يَعْنِي قُسْطَنْطِينِيَّةُ»

«Ираклиниң шаҳри, яъни Константинопол биринчи фатҳ қилинади» деб жавоб берган эди. Имом Аҳмад ривояти.

Ха, Ватиканда римликлар хочи ўрнига Ислом байроғи тикланади, сўнг бу дин бутун ер юзини эгаллайди. Шунда Росулуллоҳ нинг ҳадиси ўз тасдиқини топади, У киши айтадики:

«إِنَّ اللَّهَ زَوَىٰ لِيَ الْأَرْضَ فَرَأَيْتُ مَشَارِقَهَا وَمَغَارِبَهَا، وَإِنَّ مُلْكَ أُمَّتِيْ سَيَّلَعُ مَا زُوِّيَ لِيْ مِنْهَا، وَأُعْطِيَتُ الْكَنْزَيْنِ الْأَحْمَرَ وَالْأَبْيَضَ»

«Аллоҳ ерни менга йиғиб күрсатди, шунда унинг күн чиқишдан күн ботишигача барча жойларини күрдим. Аниқки, Умматим мулки менга йиғиб күрсатилган жойларгача етиб боради ва менга икки, яъни қизил ва оқ хазина берилди». Имом Ахмад ривояти.

﴿وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هُوَ قُلْ عَسَىٰ أَنْ يَكُونَ قَرِيبًا﴾

«Хали улар: У (күн) қачон бўлур? деб (сўрайдилар). Шоядки яқин бўлса, деб айтинг!» [Кахф 51] □

РУХСАТ ВА АЗИМА

Рухсат ва азима усул илмига оид мавзулардан бўлиб, усул олимлари шарх ва таъриф борасида қўлласа, фикҳ олимлари ҳукмларга далил келтириш борасида қўллашади. Бир томондан исломий майдондаги ночор аҳвол ва бўлиниш, иккинчи жиҳатдан Ислом душманларининг адовати бизни ушбу мавзуни ёритишимизга туртки бўлди. Бундан ташкари душманларга карши чиқиш ва жанг қилишдан бошқа чора йўқ экан, бу жангда рухсатга ўрин борми ёки йўқми шу ҳакида ёритиб ўтамиз.

Мана шу нарса рухсат мавзусини ёритиш учун асосий сабаб бўлди. Шунингдек у фикҳ илмидаги асосий мавзулардан ва ҳаётдаги зарур ишлардандир. Яна унда биз орзу қилган ўзгартириш йўлида бизга йўлиқаётган қийинчиликларни англаб олишда ёрдам берадиган буюк қоида мавжуддир.

• Биринчи асос: Таъриф ва истилоҳлар

Ҳар қандай баҳсда келган истилоҳларни таърифлаш энг биринчи лозим бўладиган ишлардандир. Истилоҳлар, хусусан уларнинг кенг тарқалмаган, ноаниқ ва бир неча маънога эга бўлганларининг маъноларини белгилаш ва чегараларини баён қилиш зарур. Баҳс қилувчи истилоҳдан ўзи кўзлаган маънони баён қилиши белгиланган ва маълум тушунчага келишиб олиш учун зарурдир...

Араб тилида «мусталаҳ» ва «истилоҳ» сўзлари маънодош сўзлар бўлиб, *اصطلاح* яъни келишиб олди феълидан олинган. Истилоҳ ёки мусталаҳ ибораси қандайдир мутахассислик вакилларининг бирор тушунчани ифодалаш учун келишиб олган нарсасига далолат қилади. Шунингдек бир сўзни баён қилиш мақсадида лугавий маъносидан бошқа маънога кўчириш деб ҳам юритилади. Хоразмийнинг ифодалашича «Истилоҳ илмлар калитидир». Яна айтишларича истилоҳ ярим илмдир. Бугунги асрда истилоҳ «Маълумотлар мажмуи» ёки «Билимлар мажмуи» деб юритиладиган бўлиб қолди. Австрия пойттахи Венадаги халқаро истилоҳлар тармоғи «Истилоҳсиз билим йўқ» деган шиорни маҳкам ушлайди. Шунинг учун ушбу мавзуга алоқадор айrim зарурий таърифларни баён қилиш билан баҳсимизни бошлаймиз.

Усули фикҳ: Асл дегани лугатда устига бошқа нарсалар куриладиган асосни айтилади. Бунда фундамент устига уй куриш каби ҳиссий бўладими, ёки маълулни иллат устига, мадлулни далил устига куриш каби ақлий бўладими фарқи йўқ. Демак усули фикҳ унинг устига фикҳ куриладиган қоидалар экан. Аммо фикҳнинг лугавий маъноси тушуниш демакдир. Ояти каримада

«Сен айтаттган нарсаларнинг кўпини тушунмаяпмиз» дейилади. Фикҳ фақих олимлари истилоҳида тафсилий далиллардан истинбот қилинган амалий шаръий хукмларни билиш деганидир.

Ижтиход: қандайдир қийин ва машаққатли ишни рӯёбга чиқаришда бор кучни сарфлашдир. Усул олимлари истилоҳида эса бирор амалнинг шаръий хукмини топишда бор кучини сарфлашдир. Бунда куч сарфлаш шу даражада бўлиш керакки мужтаҳид бундан бошқа куч сарфлашнинг иложи йўқлигини хис қилиши шарт.

Шаръий ҳукм: Бандалар ишларига тааллуқли Шореънинг хитоби бўлиб, бу хитоб ё талабга, ё ихтиёрга, ё ваъзга алокадор бўлади. Шореъ бу Аллоҳдир. Шореънинг хитоби Аллоҳнинг хитоби.

Шундан келиб чиқиб, шаръий ҳукм бандалар феълларига тааллуқли Шореънинг хитобидир. Бунда талаб ва ихтиёр деганда: вожиб, мандуб, ҳаром, макруҳ ва мубоҳ назарда тутилса, ваъз деганда: сабаб, монеъ, шарт, сахиҳ, ботил, фасод, рухсат ва азима назарда тутилган.

Шаръий далиллар: Далилнинг луғавий маъноси йўлловчи деганидир, йўл кўрсатувчи, ишора қилувчи маъносида ҳам келади. Усул уламолари далил деб шундай нарсани айтишадики, унга тўғри назар солиш орқали талаб қилинган нарсани топиш мумкин. Бошқача айтганда бирор амалнинг шаръий хукмини топишда хужжат бўладиган нарсадир. Шаръий далиллар шаръий хукмларнинг асоси бўлиб, улар зонний эмас қатъий бўлиши керак.

Аммо тафсилий далиллар усул уламолари наздида белги ва ишоралардир. Яъни у шундай белгики, ортида мадлул борлигига гумон бор. Масалан қора булат ёмғирга белги, демак қора булат ёмғир ёғиши учун гумон қилинса бўладиган белги экан. Шаръий хукмларнинг шаръий далиллари ё қатъий ёки зонний бўлади. Ҳукм чиқаришда шаръий далиллар субути жиҳатидан қатъий ёки зонний бўлишининг фарқи йўқ.

Азима ва рухсат

Азима: Унинг луғавий маъноси бир нарсани қаттиқ хоҳлаш демакдир. Аллоҳ Таоло:

﴿وَلَمْ يَحْدُ لَهُ عَزْمًا﴾

«Биз унинг қасд-субутини кўрмадик»

[Тоҳа 115]

дейди, бошқача айтганда Одамда ўзи буюрилган ишни қилишга қатъий қасд бўлмади. Аммо азиманинг истилоҳдаги маъноси банда қилиши вожиб бўлган умумий шаръий хукмлар. Яъни бирор

холатта ёки алохіда бир мукаллафға хос бўлмаган, балки барчага умумий вожиб бўлган ҳукмлардир. Улар намоз, ҳаж, жиҳоднинг фарзлиги ва ўлимтикнинг ҳаромлиги каби аслий ҳукмлардир.

Рұхсатнинг луғавий маъноси: енгиллик ва осонлик деганидир. Истилоҳда эса бирор узр сабабли азимани енгиллаштириш учун чиқарилган ҳукмлар, лекин бунда азима ўз кучини йўқотмайди. Бошқача айтганда рұхсат: Аллоҳ Таоло хос ҳолатларда мукаллафга енгиллик бўлиши учун белгилаган ҳукмлардир. Уни яна далил орқали қайтарилган ишни мубоҳга айлантириш дейишади. Демак у аслий ҳукмни маҳкам тутишдан қайтариш учун келган ҳукмдир.

Рұхсат шаръий бўлиши учун у ҳақида шаръий далил бўлиши керак. Чунки у Аллоҳ узр туфайли белгилаган ҳукм бўлиб, бандаларнинг ваъзга оид феълларига алоқадор Шореънинг хитобидир. Демак у Шореънинг хитоби бўлар экан, унга ишора қиласидиган шаръий далил бўлиши керак. Масалан кўз кўрмаслиги, чўлоқлик ва касалликлар жиҳодга чиқмаслик учун узр ҳисобланади. Бу ҳақида Аллоҳ Таоло:

﴿لَيْسَ عَلَى الْأَعْمَمِ حَرْجٌ وَلَا عَلَى الْأَعْرَجِ حَرْجٌ وَلَا عَلَى الْمَرِيضِ حَرْجٌ﴾

«Кўзи ожиз кишига ҳараж-танглик йўқдир, чўлоқка ҳараж йўқдир, ҳастага ҳараж йўқдир» [Нур 61]

дейди. Рамазон ойида сафарга чиқиш рўза тутмаслик учун узр ҳисобланади.

﴿فَمَنْ كَاتَ مِنْكُمْ مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّهُ مِنْ أَيَّامِ أُخْرَ﴾

«Энди сизлардан бирор киши ҳаста ёки мусофир бўлса, у ҳолда (рўза тутмолмаган кунларининг) саногини бошқа кунларда тутмади» [Бақара 184]

Унтиш, хато қилиш ва мажбурланиш ҳаром иш қилишга узр ҳисобланади. Росуулллоҳ ﷺ айтади:

﴿رُفِعَ عَنْ أَمْئَنِ الْحَطَاطِ وَالسَّيْيَانِ وَمَا اسْتُكْرِهُوا عَلَيْهِ﴾

«Умматим хато ва унтиш туфайли ҳамда мажбурий тарзда ҳаромга қўл урса, буларнинг гуноҳи ундан соқит бўлди». Билмаган ҳолда гуноҳга қўл урган киши ҳам узрли ҳисобланади. Росуулллоҳ ﷺ Муовия ибн Ҳакамни намозда акса ургангага соғлик тилаганини эшилди ва намоздан бўшагач Росуулллоҳ ﷺ унга сўзлашув намозни бузишини айтди, лекин уни намозни қайта ўқишига буюрмади.

Рұхсат ҳақидаги шаръий нусусларни ўқир эканмиз, уларни муайян ҳукмларга муайян узр сифатида келганини кўрамиз. Лекин

узр эканига далил келмаган бўлса, унинг қиймати йўқ ва шаръий узр хисобланмайди.

Бундай узрли холатлар иллат туфайли эмас, чунки уларнинг иллати йўқ ва шариат уларни иллатлаган эмас. Шунинг учун сафарда рўза тутмасликка рухсат берилиши унда машаққат бўлганидан эмас ва сафар машаққат билан иллатланмайди. Шунингдек мусофири агарчи самолётда сафарга чиқсан бўлсада сафар масофасини босиб ўтса, намозини қисқартириб ўқиди. Аммо сафар масофасини босиб ўтмаган бўлса, намозини қисқартирмайди.

Демак рухсат Аллоҳ Таоло мукаллафга хос холатларда енгиллик бўлиши учун белгилаган ҳукмлар экан. Ёки қайтарилиган ишларни мубохга айлантириш экан, шунинг учун улар иллатланмайдиган узр хисобланади. Аммо мукаллаф рухсатга амал қиласими ёки азимагами шу ҳақида айтадиган бўлсак, у рухсатга амал қиласа ҳам бўлади, азимага амал қиласа ҳам бўлади. Бу мубоҳ амал бўлиб, унда мукаллаф ихтиёридири, чунки рухсат ҳақидаги нусуслар шунга далолат қиласи.

﴿فَمَنِ اضْطَرَّ فِي مَحْمَصَةٍ عَيْرَ مُتَجَاهِنٍ فِي لِإِشْمٍ فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ﴾

«Бас, кимки очарчиликда, гуноҳ томонга оғмаган ҳолида (мазкур ҳаром қилинган нарсаларни ейишга) мажбур бўлса (Аллоҳ кечирар). Зеро, Аллоҳ магфиратли, меҳрибондир» [Моида 3]

﴿فَمَنِ اضْطَرَّ غَيْرَ بَاغِ وَلَا عَادِ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ﴾

«Энди кимки золим ва ҳаддан ошмаган ҳолида ноchor ваъзиятда қолса гуноҳкор бўлмайди»

[Бақара 173]

Ҳаром нарсани ейишда гуноҳ йўқ дейилиши, унга рухсат берилаётганидир, демак у мубоҳдир.

﴿فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَقْصُرُوا مِنَ الْأَصْلَوْةِ﴾

«Намозингизни қаср (қисқа) қилиб ўқишингизнинг гуноҳи йўқдир»

[Нисо 101]

﴿فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّهُ مِنْ أَيَّامِ﴾

«Энди сезлардан бирор киши хаста ёки мусофири бўлса, у ҳолда (рўза тутмолмаган кунларининг) саногини бошқа кунларда тутади»

[Бақара 184]

Рухсат ҳақидаги далиллар вожиб ёки мандубликни эмас, мубоҳликни англатади.

Имом Муслім ривоят қилишича Ҳамза ибн Амр Асламий:

«يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَجِدُ مِنِّي قُوَّةً عَلَى الصَّوْمِ فِي السَّفَرِ، فَهَلْ عَلَيَّ جُنَاحٌ؟ فَقَالَ: هِيَ رُحْصَةٌ مِنَ اللَّهِ تَعَالَى، فَمَنْ أَحَدٌ بِهَا فَحَسَنَ، وَمَنْ أَحَبَّ أَنْ يَصُومَ فَلَا جُنَاحٌ عَلَيْهِ»

«Эй Аллоҳнинг Росули мен сафарда ҳам рўза тутишга қувватим етади, бу мен учун гуноҳ эмасми? деган эди, Росулллоҳ ﷺ: Бу Аллоҳнинг рухсатларидан бири ким унга амал қилса, чиройли иш қилибди, ким рўза тутишни хоҳласа унга гуноҳ йўқ» деди. Бу нусуслар рухсат мубоҳ эканига ҳамда мукаллаф рухсат ва азимадан қайси бирини олишда ихтиёри эканига далолат қиласи.

Айримлар айтишадики Росулллоҳ ﷺ:

«إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ أَنْ تُؤْتَى رُحْصَةٌ، كَمَا يُحِبُّ أَنْ تُؤْتَى عَرَائِمُهُ»

«Аллоҳ Таоло азималарига амал қилинишини яхши кўрганидек, рухсатларига амал қилинишини ҳам яхши кўради» деган, бу талаб бўлиб, мандубликка далолат қиласи. Мажбур бўлган одам агар ўлиб қолишдан кўркса, унга ўлимтикни ейиши вожибdir, емаслиги ҳаромdir. Шунингдек рўздор шунчалик мاشаққат чексаки, унда ўлиш хавфи пайдо бўлса, рўзасини очиб юбориши вожиб, рўза ҳолида давом этиб ўлиб қолиши ҳаром. Демак рухсатга амал қилиш фарз бўлиб қоладиган ҳолатлар ҳам бор экан. Шунинг учун рухсат баъзида фарз, баъзида мандуб ва баъзида мубоҳ бўлади дейишади.

Бунга жавоб шуки рухсатнинг хукми юқорида ўтган далилларга кўра мубоҳdir. Аммо Росулллоҳ ﷺнинг: «Аллоҳ Таоло азималарига амал қилинишини яхши кўрганидек, рухсатларига амал қилинишини ҳам яхши кўради» деган ҳадисига келсак, унда мандубликка далолат қоладиган нарса йўқ, балки у мубоҳликка далолат қиласи. Чунки бу ҳадис Аллоҳ Таоло рухсатга амал қилинишини ҳам, азимага амал қилинишини ҳам яхши кўришига далолат қиласи. Унда мандубликка далолат йўқ. Шунинг учун ҳадисда рухсатга амал қилиш гоҳида мандуб бўлади деган далолат бор дейилмайди.

Аммо мажбур одам ўлим хавфидан кўркиб ўлимтикни истеъмол қилишига келсак, бундай ҳолатда ўлимтикдан истеъмол қилиб жонини сақлаб қолиш учун вожиб бўлади. Чунки истеъмол қилмай ўлиб қолиши аниқ бўлса, емаслиги ҳаром, балки ейиши вожиб. Лекин буни рухсат дейилмайди, балки бундай ҳолатда азимага амал қилиш яъни ўлимтикни емаслик «Ҳаромга олиб борадиган восита ҳам ҳаромdir» деган қоидага кўра ҳаром бўлиб қолади.

Демак бундай холатда тасодифий сабаб яъни ўлим хавфи туғилгани учун азимага амал қилиш ҳаром, рухсатга амал қилиш вожиб бўлиб қолади. Лекин бу рухсат ҳукми билан эмас, балки «Ҳаромга олиб борадиган восита ҳам ҳаромдир» деган коидага кўра амалга ошади. Бу нарса фақат рухсатга хос эмас, балки барча мубоҳлар учун умумийдир. Аммо ўлим хавфи туғилса, у мажбур хисобланиб, рухсатга амал қилиши керак, азимага амал қилмайди.

Масалани ёритиш учун яна бир мисол келтирамиз:

Исломга даъват қилиш, маъруфга буюриб, мункардан қайтариш ва ҳақни етказишда турли озорлар етиши мумкин. Бу ишлар вожиб амаллар бўлиб, улар аслий ҳукм яъни азимадир. Аллоҳ Таолонинг ушбу

﴿وَالْعَصْرِ ﴿ إِنَّ الْإِنْسَنَ لِفِي خُسْرٍ ﴾ إِلَّا الَّذِينَ ءامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا بِالصَّبَرِ ﴾

«Аср (вақти)га қасамки, (барча) инсон зиён-баҳт сизликдадир. Фақат имон келтирган ва яхши амаллар қилган, бир-бирларига Ҳақ (йўли)ни тавсия этган ва бир-бирларига (мана шу Ҳақ йўлида) сабр-тоқат қилишини тавсия этган зотларгина (нажомат топгувчи дирлар)» [Аср 1-3]

қавлига кўра, ёки Луқмоннинг ўз ўғлига қилган

﴿يَبْيَنِي أَقِيرُ الصَّلَوةَ وَأُمِرُ بِالْمَعْرُوفِ وَأَنْهَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأَصِيرُ عَلَىٰ مَا أَصَابَنِي إِنَّ ذَلِكَ مِنْ عَزْمِ الْأَمُونِ ﴾

«Эй ўғилчам, намозни тўқис адо эт, маъруфга буюр ва мункардан қайтар ҳамда ўзингга етган (балоларга) сабр-қил! Албатта мана шу ишларнинг мақсадга мувоғигидир» [Луқмон 17]

қавлига кўра турли озорлар етиши мумкин. Бир-бирини ҳаққа чақириш, маъруфга буюриб, мункардан қайтариш ишларидан кейин сабрга чақириш даъватчига турли озор етиши мумкинлигига ишорадир. Бу нарса золим ва тогутлардан рўй бериши мумкин. Башка тарафдан олиб қараганда озорларга сабр қилишга чақириш вожибни адо этишга ҳамда залолат ва фасод йўқ қилишга қизиқтиришдир. Бу ишлар азимани ушлашда инсонга озор етсада хидоят ва адолат ҳукм суриши учун қилиниши вожиб бўлади.

Росулуллоҳ га мушриклар икки мусулмонни ўлдирамиз деб кўрқитгани ва улардан бири куфр калимасини айтишдан тийилган,

иккінчиси эса куфр калимасини айтгани ҳақида хабар етиб келди.

Шунда Росууллох ﷺ тийилган киши ҳақида:

«هُوَ أَفْضَلُ الشُّهَدَاءِ وَرَفِيقُهُ فِي الْجَنَّةِ»

«У шахидларнинг афзали ва менинг жаннатдаги ҳамроҳим» деди.

Росууллох ﷺ яна:

«سَيِّدُ الشُّهَدَاءِ حَمْزَةُ وَرَحْلُ قَامَ إِلَى إِمَامٍ حَائِرٍ فَنَصَّحَهُ فَقَتَّلَهُ»

«Шахидлар сайииди Ҳамза ва золим имомга тик туриб, насиҳат қилган ҳамда золим имом уни ўлдириб юборган кишиидир» деган.

Бу ишда улуғ савоб бўлиши билан бирга, у қилич остида куфр калимасини айтишга рухсат борлигини ҳам инкор қилмайди. Чунки бу Аллоҳнинг:

﴿إِلَّا مَنْ أَكَرَهَ وَقَبْهُ مُطْمِئِنٌ بِالْإِيمَنِ﴾

«Лекин ким қалби имон билан ором олгани ҳолда (куфр калимасини айтишга) мажбур қилинса, (унинг имонига зиён етмас)» [Нахл 106]

деган қавлига кўра жоиздир. Ёки Росууллох ﷺ Аммор ибн Ёсиран: Эй Аммор ортингда нима қолдирдинг деб сўраган эди, у эй Аллоҳнинг росули ёмонлик (қолдирдим), улар мени сизнинг олдингизга келгунимча азоблашди, шунда мен уларнинг худоларини яхши деб айтиб юбордим деди. Шунда Росууллох ﷺ: Қалбинг қандай эди деб сўраганида, у: қалбим хотиржам эди деди. Росууллох ﷺ эса: Агар улар қайтса сен ҳам қайт деди. Бу мажбурланган ахволда (мажбуруниш эҳтимоли бор пайтда эмас) рухсат борлигига далил бўлмоқда. Лекин бу шахслар учун хос бўлиб, оммага эмас.

Лекин Уммат, азимага мукаллаф бўлган омма инсонлар, уламо ва етакчилар ҳақ сўзни айтишни ва ўзгартириш машъалини кўтаришни тарқ қилмайдилар. Улар Росууллох ﷺ: «Эй Ёсиран оиласи сабр қилинг, силарга жаннат ваъда қилинди» деганларидек ҳар қандай озор ва зўравонликка сабр қилишади. Росууллох ﷺ бунда улардан биродарларига ибрат бўлишлари учун азимани маҳкам тутишни талаб қилди. Бу ерда шуни таъкидлаш лозимки, Росууллох ﷺ буни уларга фарз қилиб юкламади, балки сахобаларини дин йўлида азоб ва машаққат чекишга қизиқтиришни ҳамда улардан кейин Уммати озорга сабр ва бардош беришига таълим беришни хоҳлади. Шунинг учун

мажбурланган очликдан музтар бўлган киши рухсатга амал қилиши жоиз. Чунки чорасиз мажбурик ва оч музтарлик заруратдир, улар сабабли рухсатга амал қилиш жоиз. Аммо чораси бор мажбурик ёки музтарлик зарурат эмас, чунки қачон шахс жони ва бирор аъзосига талофат етишига гумон қилса, чорасиз хисобланади. Бунда қатъий ишонч бўлиши шарт эмас, балки ўлиш ёки аъзосига талофат етиши ҳақида гумон қилса бўлди. Шунда вожибни тарқ қилиши ва ҳаромни қилишига рухсат ҳосил бўлади. Зарурат ўлим ёки аъзосига етадиган талофат ҳақидаги гумоннинг кучайиши ҳамда машаққатнинг ортишидир. Агар бундай бўлмаса, ўлим яқинлашган бўлмайди. Шундай экан ҳаромни мубоҳга айлантиради деган маънода эҳтиёж зарурат ўрнига тушадими?

Иккинчи асос, таъриф ва коидалардан четга чиқиб кетиши хатари:

Бу хатар шаръий хукм, унинг далиллари ва белгиларидан четга чиқиб, содир бўлган ишни шариатсиз муолажа қилишда пайдо бўлади. Бу бир тарафдан, бошқа тарафдан эса содир бўлган ишга шаръий хукм бериш оркали муолажа қилиш фурсати бой берилади. Бунда касал муолажасиз қолиб, янада хатарлироқ касалга ёки ислоҳ қилиниши осон бўлган фасод тубан вокега айланниб кетади.

Эҳтиёж бошқа, зарурат бошқа. Эҳтиёжни зарур даражасига тушириш, икки турли хилдаги воқеликни бир-бирига аралаштириш демакдир. Бунинг оқибатида айни икки воқелик устига шундай аҳкомлар курилиб қолиши мумкинки, улар ҳаромни ҳалол қиласи ва ҳалокатларга элтади. Айримлар эҳтиёж худди зарурат каби ҳаромни мубоҳга айлантиради дейишади. Лекин бу хато ва ундан кўп хато фатволар келиб чиқсан. Масалан уйи йўқ одам ижарага яшаса ҳам бўлади, лекин уни уйга муҳтоҷ ҳисоблаб, уй сотиб олиш учун риболи қарз олишини мубоҳ дейишди. Фарзандларининг институтига шартнома ҳаққини тўлайдиганларни муҳтоҷ ҳисоблаб, уларга риболи қарз олишини мубоҳ қилишди. Асад режими хузуридаги шаръий куллияда ўқишга муҳтоҷ ҳисоблаб, кофир илмоний БААС партиясига киришни мубоҳ қилишди. Аёллар ишлаш ва ўқишга муҳтоҷ ҳисоблаб, авратини очиб юриш шарт бўлган жойларда ишлаш ва ўқишни мубоҳ қилишди. Жосуслик идораларида ишлашга муҳтоҷ деб уни ҳам мубоҳ қилишди. Шундай қилиб мусулмон фарзандларининг аксарияти ҳаром амалларга қўл уриб, фасод ишларни қиласиган ва бузукларни қўллаб-куватлайдиган бўлишди. Улар бу хато фатволарни шаръий рухсат деб ҳисоблашар

әди. Лекин бу фатволар аслида рұхсат ва зарурат ҳақидағи шаръий тушунчадан четта чиқиб кетган әди.

Булар хато юз берган шахсий әхтиёжлар ҳақидағи мисоллардир. Бу ерда умумий әхтиёжлар ҳам бор. Масалан Саудия ўзини Саддамдан ҳимоя қилиш учун АҚШ қуролли күчларига мұхтож деб, шунга фатво беришди. Миср ўз иқтисодини тиклашга мұхтож деб, мустамлака банкларидан риболи қарзлар олишига рұхсат беришди. Суриядаги мусумонлар Шом тоғути ва Эрон нуфузидан халос бўлишга мұхтож деб, режим кўмакчиси ва иттифоқчиси бўлган БМТни ишга аралашишини ва хавфсизлик кенгашининг қарорларини бажаришни талаб қилишди. Фитналангандар шу ишларга фатво ва рұхсат беришди.

Бу умумий әхтиёжлар бўлиб, сарой уламолари ва уларнинг фикри саёз тобелари уларни зарурат мақомига туширишди. Лекин бу хато әди, ундан турли гуноҳ ва ҳаром ишлар келиб чиқди. Саудия олдин Саддамдан кўрқса, энди Эрондан кўрқадиган бўлди. Шом ахли аввал жиноятчи Башар режимидан халос бўлиш учун кўзғолонга чиқкан бўлса, энди Башар, унинг югурдаклари, Россия, Америка ҳамда Женева, Вена, Москва, Қохира, Риёз ва Остона каби мустамлаканинг янги хунарларидан халос бўлиш учун кўзғолон қиласидиган бўлишди.

Охирги асос: Сурия кўзғолонидаги рұхсат ва азималарга мисоллар: Муборак Сурия кўзғолонидан мисоллар келтирад эканман, ўйлаб кўрсам унда оғир тойилишларни ва илм ахлларигина илғаб оладиган, таъсири кучли бўлмаган енгил четта чиқишларни топдим. Шунинг учун улардан муҳимларини келтириб ўтамиш:

Суриядаги мусулмонларнинг аксар қисми ҳарбий жиҳатдан режим тўдалари ҳукмронлиги остида қолди. Бу тўдалар катта куч бўлиб, одамлар уларнинг кўлида асир ҳукмидадир. Бу одамларнинг ахволи Фаластин, Кашмир ва Мьянмадаги ахолининг ахволи кабидир. Биз Аллоҳдан барчага ғалабасини тезлатишини сўраймиз. Лекин муаммо шундаки: Нима учун режимга қарашли миңтакалардаги мусулмонлардан иборат кўзғолончиларга шаръий хитоб қилинмади. Яна бир катта мусибат нима учун катта сондаги мусулмонлар режимга аскар бўлиб қолди? Охирги савол эса нима учун озод қилинган миңтакалардаги одамларга режим томонидан кўрқмай ва уялмай ҳарбий ва сиёсий жиноятлар қилинмоқда, юритидан қувилмоқда, демографик тозалаш ўтказилмоқда, айни пайтда эса режим ҳукмронлиги остидагилар томонидан ҳеч қандай акс садо рўй бермаяпти? Яна ҳам каттароқ фожеа мусулмонлар

ўзлари каби мусулмонлар қўли билан ўлдирилмоқда? Нима учун ҳатто асиридаги мусулмонлар ўлдирилмоқдаю лекин бошқа мусулмонлар бетараф қолмоқда?

Оғрикли жойлар кўп, биз бир мусибатдан бошқасига ва бир фасоддан яна бир бошқа фасодга йўлиқяпмиз. Нима учун? Жавоб шуки муолажа шаръий бўлмади, чунки биз рухсат ҳақида гапирдигу аммо азима ва уни маҳкам тутиш борасида фикрламадик.

Мусулмон фарзандлари Асад армиясига ўз ихтиёри билан қўшилиши ҳаромлиги айтилди. Баъзилар режим армиясидан ажраб чиқиш вожиб эканига фатво беришди, бунинг зохiri яхши.

Мусулмонларни режим армиясига мажбур қўшиш хукми ҳақида одамларга қарши ҳарбий амаллар қилмаслик шарти билан унга киришни рухсат деб фатво беришди. Буни ҳам кўриниши яхши.

Лекин бу ерда эътиборсиз қолган нарса азима хукми бўлиб, уни ушбу кўзғолоннинг нажот йўли сифатида ушланиши лозим эди.

Аммо режим ҳарбий кучлари сафида қолган зобит ва аскарлар ҳақида азима ҳукмини айтадиган бўлсак, улар режимни ағдариб юборадиган ҳарбий инқилоб ҳақида фикрлашлари, режа тузишлари ва тайёрланишлари лозим эди. Айникса бу армиядан ажралишдан ҳамда Иордания ва Туркиядаги қочқинлар лагерига чиқиб кетишдан олдин қилиниши лозим эди. Улар кўзғолон ва одамларни армияга қарши қўйишдан ва армиядан чиқиб кетишдан олдин кўзғолончилар ичидаги холис кишилар билан инқилоб қилиш ва ишни ҳал қилиш учун бор кучларини сарфлашлари лозим эди. Чунки армиядан бўлиниб чиқиб кетиш ташқаридан қараганда яхши бўлиб кўринсада, бу Асад армиясини кўзғолонга ёрдам беришга журъати бор ва режимга қарши тура оладиган зобитлардан тозалади.

Кўзғолон бошланганда чорасиз зарурат бўлмасада армиядан бўлиниб чиқишига яъни рухсатга қаттиқ қизиқтириш бўлди. Ҳатто айримларнинг фатвосига кўра чорасиз эҳтиёж ҳам бўлмаган эди. Лекин афсуски бўлинишга қизиқтириш аҳборот воситалари орқали ҳамда айrim шайхлар ва фатво чиқарадиган имом хатиблар томонидан олиб борилди. Аммо натижа шу бўлдики армиядан бўлиниб чиққан зобитлар ё хориждаги жамлоқларда жисмонан ва руҳан синдирилди ёки уларни режим армиясига қарши чиқа оладиган армияни ташкил қилиш ҳамда түғён ва душманга қарши жангни идора қилишга имкон бермай ичкарида йўқ қилинди.

Демак режим армияси ичидаги туриб ҳарбий амаллар қилиш азимани ушлаш бўлади деган тушунчани кеч баён қилиш

натижасида, балки мұздар бўлмаганларга ҳам рұхсат бериш натижасида жиноятчи Асад ва унинг малайларидан халос бўлиш имконияти қўлдан бой берилди. Шунингдек қўзғолонга якун ясаш кечикди ва муаммо янада чигаллаши.

Аммо мажбуран хизматга олинган ва режим сафида аксарияти ўлдириб юборилган мусулмон фарзандларидан иборат қўшинларга келсак, биз улардан қанчаси қуролини ташлаб, қотиллик амалиётларида қатнашмагани ҳамда қанчаси мұстарлик даъвоси билан Аллоҳ ҳузурида гунохи ва азоби улуғ бўлган бу амалиётларда қатнашганини билмаймиз. Агар бу ерда азимага амал килинганда мусибат бунчалик улкан бўлмас эди. Бунинг маъноси шуки тажовузкор бу тоғутга қарши жанг қилиниши, Асаднинг зобит ва жосусларига қарши қурол ишлатилиши, лагер ва қазармаларда туриб улар билан жанг қилиниши лозим эди. Чунки бу тажовузкорга қарши жанг қилиш озод армиянинг имкониятида бўлгани каби уларнинг ҳам имконияти бор эди. Мана шу асл ҳукм яъни азимадир. Қўзғолонда қанчадан қанча имкониятлар қўлдан бой берилди. Айни пайтда режим ўзига ва жосусларига путур етказадиган тебранишлардан сафини тозалаб олди.

Мусулмон фарзандлари ичиде мажбуран бизга қарши жанг қилаётган катта сон олдида жанг қилишга унамаётганлари жуда озчиликтин ташкил қиласди. Режим армияси сафида туриб, унга қаршилик қилаётганларни айтмаса ҳам бўлади.

Шундай қилиб мусулмон фарзандларига нисбатан бир тарафдан ҳали содир бўлмаган зарурат ҳукми қўйилди, иккинчидан армиядан бўлинишга рұхсат беришди, учинчидан режим армиясида мажбурий тарзда хизмат қилса рұхсат дейишиди. Лекин жанг қилиш тўғрисидаги асл ҳукм ҳамда жиҳод ва Аллоҳ йўлида шаҳид бўлиш афзаллиги тўғрисидаги асл ҳукм эътиборсиз қолди.

Аммо режим ҳукмронлиги остидаги тинч аҳоли борасида азима ҳукми шундан иборатки, улар тоғутга қарши жанг қилиши, у билан ҳисоб китоб қилиши, унга қаршилик қилиши ва режимни машғул қилиб, ҳолдан тойдирадиган мухим иншоотларни ишдан чиқариши лозим эди. Афсус бутун оламга қарши чиққан ҳамда Россия ва Америка тинчини бузган Шом қўзғолонига мана шулар етишмади. Шаръий таклифий хитоб яъни азима хитобига амал қилинмагани ва унинг ўрнига рұхсатга амал қилингани учун имконият қўлдан бой берилди. Натижада қолган мусулмон халқ режим қўлидаги ўйинчоққа айланди, хоҳласа уни қамоққа солди, хоҳласа сайловда ишлатди, хоҳласа яшаш жойидан қувиди, жанг

қилишга мажбурлади ва хоҳласа БМТ ёрдамида демографик ўзгартириш қилди. Шундай қилиб режим ўз қўли остидаги ахолимиз борасида муваффақиятга эришди, биз эса ўзимизга ёрдам берәётганлар борасида муваффақиятсизликка учрадик.

Росулуллоҳ Хандақ жангни куни Исломга кирган Нуайм ибн Масъудга: «Кучинг етса душманни саросимага сол» деб йўл кўрсатган эди. Нусрат ва муваффақиятга ишонган мусулмоннинг қобилияти гурухлар сафини бўлиб юборди, уларда келишмовчилик уйғотди ҳамда уларнинг макр ва хийлаларини бекор қилди. Муборак қўзғолонда худди шу нарса етишмади. Булар ҳали содир бўлмаган заруратта амал қилиш, азимага амал қилмай имкониятни қўлдан бериш ҳақидаги аччиқ мисоллардир. Чунки фақат азимага амал қилиш билан душманга барҳам берилади.

Аммо қўзғолонга заарар етказган бошқа енгил мисолларга келсак, уларни муолажа қилса бўлади. Жиноятчи режимга қарши жанг қилиш ва керакли тайёргарликларни кўриш учун бойлардан мажбуран бойлигини тортиб олишга рухсат бериш, ўzlари йўқ ёки кўчиб кетгандарнинг уй ва бойликлари борасида рухсатга амал қилиш, чорасиз зарурат банди остида ушлаб турилмаслиги, эҳтиёжни қондириш учун барча шаръий йўлларни кўллашдан олдин ўзганинг молига қўл чўзиб бўлмайди каби эҳтиёж борасидаги қоидадан четга чиқиш шулар жумласидандир. Шуларнинг натижасида қўзғолон оқимига айрим жиноятчи ва ўгрилар кириб олди ҳамда холис кишилар ва покиза сафларни бузди.

Булардан ташқари бир қанча хатолар юз бердики, улардан кейин сон саноқсиз хато ва зулмлар туғилди. Агар хитоб тўғри бўлиб, ҳалол пуллар ишлатилганда, азимага амал қилинганда ва бойлар шу йўлда пулларини сарфлашганда, агар ичкарида етишмаса, хориждаги Уммат ичидаги бойлардан талаб қилинганда, Уммат бу муборак қўзғолонга ёрдам беришда иштирок этар эди.

Сўнг ҳалол пулларни олишга рухсат беришдан ҳаром пулларни олишга рухсат кучга кирди ва хатар янада кучайди. Чунки бунда МОК номли жосуслик кабинетларининг сиёсий ҳаром пулларини олиш, Саудия, Туркия ва Қатар каби Америкага малай давлатларнинг сиёсий пулларини олишга рухсат бериши... Бу заҳарланган сиёсий пуллар айрим холис қўзғолон етакчиларини Остона конференциясида ундан олдин Риёз конференциясида гуноҳ ва орга ботирди. Шунингдек Американинг режимни мустаҳкамлаб, қўзғолонга барҳам берадиган сиёсий ечими қозигига ўтқазди.

Ха, қўзғолонга ёпишиб олган айрим етакчиликлар гуноҳга ботади, йиқилади, салоҳиятини йўқотгач ўлдирилади. Лекин Шомнинг покиза ва соф кучлари қолади. Улар кундан кун онги зиёдалашиб, Исломнинг буюк лойихаси ёруғида азимани тўла ушлайди. Шунингдек режимни барча шакл ва кўринишлари билан бирга қулатиш, ажнабийнинг нуфузини қўпориб ташлаш ва Исломни тўла татбиқ этиш учун улуғ мақсад, катта хурсандчилик ва тўла азизлик сари харакат қиласди.

Бу нарса яхшиликка чакираётган даъватчилардан ҳамда бу муборак қўзғолоннинг онгли ва ғайратли кишиларидан умид килинади.

Хотима сифатида шуни айтаманки, шариатнинг барча асл ҳукмлари азимадир. Қуръони карим айрим элчиларни ҳакни излашдаги мақсадларини таъкидлаш учун уларни азму матонат соҳиблари деб атади. Аллоҳ Таоло уларни ўз ҳабиби Мухаммад ﷺ га ва бизларга зарбулмасал қилди.

﴿فَاصْبِرْ كَمَا صَبَرَ أُولُو الْعَزْمِ مِنْ أَئْمَانِكُلٍ﴾

«Бас, (эй Мухаммад), сиз ҳам (ўтган) пайгамбарлар орасидаги сабот-матонат эгалари сабр қилганларидек, (муширикларнинг озор-азиятларига) сабр қилинг» [Ахкоф 35]

Оlamларнинг Роббиси Аллоҳга ҳамдлар бўлсин. □

Америка разведкаси собиқ директори Россия билан Трампга яқин кишилар ўртасидаги «алоқалар» хақида маълумотлар қўлга киритилганини тасдиқлади

Америка Марказий Разведка Бошқармаси собиқ директори Жон Бреннан Трампнинг сайлов кампаниясига аралашган россиялик расмийлар билан америкалик расмийлар ўртасида алоқалар бўлганини фош қилган разведка маълумотлари қўлга киритилганини тасдиқлади. Бреннан, Россия Америка огоҳлантирувига эътибор қилмай Америка президентлик сайловларига аралашди, дея қўшимча қилди. Вакиллар палатасидаги разведка комиссияси саволларига жавоб берган Бреннан «Бу мени безовта қилди, чунки биз Россиянинг анавиларга ўхшаган кишиларни сотиб олишга уринганини билдик» деди. У «Россиянинг 2016 йилги президентлик сайловларига сурбетларча аралашганини барча билиши лозим. У бизнинг норозилигимизга ҳамда бундай қилмаслиги тўғрисида кескин огоҳлантиришларимизга қарамай шундай қилди» дея сўзини давом эттириди ва 2016 йил август ойида Россия разведкаси бошлиғи билан уни огоҳлантириб қўйиш учун боғланганини изоҳлади. У яна шундай деди: «МРБ 2016 йили Трамп доиралари билан руслар ўртасидаги эҳтимолли тил бириктирувларга ишоралар борлигини аниқлади. Айни пайтда бу шубҳалар тўғрисида уч турли текширув ишлари очилган: Икки текширувни конгрессдаги парламентаризм вакиллари олиб бормоқда ва бир текширувни кейин тайинланган маҳсус прокурор олиб бормоқда». Сўнгги пайтларда «У Россия элчисига ва Россия ташқи ишлар вазири Сергей Лавровга иттифоқчи давлатдан олинган яширин маълумотларни фош қилди» дея Трампга йўлланган танқидлар хақида шундай деди: «Агар газета нашр қилган маълумотлар тасдиқланса Трамп «иккита қоидани» бузган бўлади. Биринчи: Бундай яширин маълумотлар элчига фош қилинmasлиги керак. Иккинчи: Бу маълумотларни чет элдаги иттифоқчилар билан бўлишишдан олдин манбасини ва қандай қўлга киритилганини фош қилмасдан аниқлаб олиш лозим».

АҚШ разведкаси Судани терроризмга ҳомийлик қилувчи давлатлар рўйхатидан чиқарди

Суданга йигирма йилдан бўён жорий қилиниб келаётган жазо чораларини бекор қилиш учун тайёрланган пакетга Хартумнинг вафо қилганини эътиборга олиб Америка Марказий Разведка Бошқармаси (МРБ) Судани терроризмга ҳомийлик қилувчи

ОЛАМ МУСУЛМОНЛАРИ ХАБАРЛАРИ	قال تعالیٰ: ﴿إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْرَجُوا﴾ «Мұмінлар ҳеч шак-шубҳасыз оға-инилардир»	ОЛАМ МУСУЛМОНЛАРИ ХАБАРЛАРИ
<p>давлатлар рўйхатидан шу ёзда якуний тарзда чиқарди. Бошқарма директори Даниел Коутс АҚШ конгрессига ҳавола қилган хисоботда «Факат Эронгина дунёда терроризмнинг биринчи ҳомийсидир» деди. У Эрон ва Сурияни ўз ичига олган рўйхатда Суданни айтмади. Шунингдек у инсонпарварлик ёрдамлари тарқатилишига Судан ҳукумати тарафидан қаршиликлар бўлмаётганига ишора қилди. Инсонпарварлик ёрдамлари тарқатилишига қарши чиқмаслик жазо чоралари бекор қилиниши учун Барак Обама бошчилигидаги сабиқ маъмурият томонидан кўйилган шартдир. Бошқа ўринда у жанубий Судан ҳукуматини инсонпарварлик ёрдамлари етиб боришига ҳануз тўсқинлик килаётганликда айлади. У яна шундай қўшимча қилди: «Судан ҳукумати баҳсли минтақалардаги низоларни тўхтатишга астойдил ҳаракат қиласи ва бу санкцияларни бекор қилиш учун талаб қилинган ишдир. Шунга қарамай, Судан армияси билан исёнчилар ўртасида бўлаётган айrim тўқнашувлар баъзи бир зўравонлик ва кўчиш холатлариги сабаб бўлиши мумкин. Бироқ, санкцияларнинг бир қисмини олиб ташлаш тўғрисидаги 2017 йил январдаги қарор сабабли, Судан Вашингтон билан кўп ҳоллардан конструктив диалогни давом эттиришга ҳаракат қилмоқда».</p>		
<p>Эрдоган ортга чекинди: Туркияning Европа Иттифоқига аъзо бўлиши стратегик мақсаддир</p>		
<p>Туркия президенти Ражаб Тоййиб Эрдоган ўз юртининг Европа Иттифоқига аъзо бўлиши стратегик мақсад бўлиб қолганини таъкидлади. Туркияning «Хуррият» ахборот агентлигига кўра, Эрдоган Европа куни муносабати билан берган ёзма баёнотида шундай дейди: «Ўз тарихи, географияси ва маданиятига эга бўлган бизнинг юртимиз узоқ асрлар давомида Европанинг бир қисми бўлган. Бу юрт Европа Иттифоқига аъзо бўлиши масаласида музокаралар жараёнини давом эттиришни истайди. Биз бу ишни ўзаро ҳурматга ва барча томонларга фойдали тушунчага асосланган стратегик мақсад, дея ҳисоблаймиз. У, Европа Иттифоқи билан ҳамкорлик қилиш 2016 йилги қочқинлар кризиси пайтида ривожлангани ва бу Туркия интилишларига аниқ мисол бўлишини қўшимча қилди.</p>		
<p>Эрдоган айтдики: «Биз Европа Иттифоқи билан ҳамкорлигимиз миграция, иқтисод, энергетика, божхона иттифоқи каби соҳаларда ва булардан бошқа барча соҳаларда энг юксак даражада бўлишини умид киламиз». Шуни эслатиб ўтиш жоизки Туркия президенти</p>		

Ражаб Тойиб Эрдоган олдинрок Туркия конституциядаги ўзгартишларга мувофиқ Европа Иттифоқига аъзо бўлиш фикридан қайтганлигини эълон қилган эди. Унинг сўнгги баёноти олдингисини ўзгартирганига ишора қиласпти.

Форин Полиси: Чеченистон махсус кучлари Путиннинг Суриядаги яширин қуролидир

Америкада чиқадиган «Форин Полиси» журнали «Сеф Деб Гроуп»даги хавфсизлик масаласи таҳлилчisi Нил Хойер хисоботини чоп этди. Унда Россия президенти Владимир Путиннинг Суриядаги яширин қуроли ҳақида сўз боради.

«Арабий 21» сайти таржима қилган хисобот Путиннинг яширин қуроли, яъни Россия федерациясидаги махсус кучлар таркибиға кирувчи чечен аскарларини фош қилди. Бу аскарлар сунний мазҳабида бўлиб, Путин улар орқали Сурияда ўз таъсирини кучайтиради. Шунингдек уларга Сурияда доимий яшаш хукуки берилади ва фавқулодда ҳолатларда улардан фойдаланилади. Сурия президенти Башар Асад мияга қон қўйилиш касалига чалингани ҳақида хабар тарқалганда ҳамда эронликлар Асадга ворис килиб унинг акаси Мохир Асадни тиклаши ҳақида хабар тарқалганида шундай бўлган эди. Ёзувчи яна шундай изоҳлайди: «Россия Суриядаги иштирокини кучайтириш учун у ерда минг кишилик махсус мусулмон кучларни жойлаштириди. Ваҳоланки Кремль Россия қуролли кучлари ўтган йил охирида Шарқий Ҳалаб устидан хукмронлик қўлга киритилгандан кейин Сурияни тарқ этгани ҳақида эълон қилган эди. Бугун эса Россия юқоридагига хилоф равишда ушбу юртдаги ҳарбий кучларини янада кенгайтиргани ҳақида айтмоқда».

Журнал қўлга киритган яна бир мухим хабар шуки, Россия Шимолий Кавказдан (чечен ва ингуш)дан ташкил топган махсус кучларнинг катта қисмини Сурияга юборган. Журнал ёзишича Россия аслида Сурия ҳарбий ҳаво кучларига ёрдам бериш, режим армиясига йўл йўриқ кўрсатиш ҳамда Лозикия ва Ҳамадаги махсус кучлар ва артиллерияни машқ қилдириш учун иштирок этаётган эди.

Хисоботда тасдиқланишича, Чечен ва ингушлардан ташкил топган махсус кучларнинг Сурияда жойлаштирилиши у ерда Россиянинг стратегик роли кучайганидан дарак беради. Чунки Москванинг ер шаридаги ҳарбий кучлари жойлаштирилди, бу унга воқеаларга таъсир кўрсатиш ва у ерда узок қолишига имкон беради. Шунингдек Россиянинг Ўрта Шарқдаги роли ва манфаатига таъсир қилиши учун Асад қиласиган ҳар қандай харакатга чек қўйишига имкон беради.

Трамп твиттерда Саудиядан юз миллиардлаган доллар ундиргани хақида мақтанди

Америка президенти Дональд Трамп севимли минбари бўлмиш твиттер орқали расмий почтасидаги қисқа ёзувларда Саудияга қилган ташрифи ва юз миллиардлаган долларга иттифоқ тузгани хақида: «Мен Ўрта Шарқдан АҚШга юз миллиардлаган долларларни жалб қила олдим. Бу эса қанчалаган иш ўринлари, иш ўринлари, иш ўринлари!» деб қичқирди. Трамп бунда Ўрта Шарққа қилган ташрифи чоғида эришган ютуқлари ва Саудия билан тузган молиявий иттифоқидан фахрланиб, уни ўз идорасининг муваффакияти, деб хисоблади.

Трамп АҚШ президенти сифатида биринчи марта Ўрта Шарққа ташриф буюрди ва бу ташриф чоғида Саудия давлати билан 360 миллиард (бошқа манбаларда 460 миллиард) долларлик молиявий иттифоқ тузди, шундан сўнг (Истроил)га ва Ватиканга ташриф буюрди. Трамп шу ташрифлардан сўнг мазкур шархни қолдирди.

Британиялик ёзувчи Дэвид Хирст бу воқеаларни шундай шарҳлади: «Саудия томонидан кўрсатилган тасодифий молиявий хизмат» натижасида Оқ уйни хурсандчилик эгаллади. Чунки Америкада миллионлаб янги иш ўринлари очиладиган бўлди, аммо айни пайтда Саудиянинг ўзидаги ишсизлик кўрсаткичи 12 фоизни ташкил қилади. Хирст «Яқин Шарқ» сайти орқали: Трамп АҚШ тарихида улкан қурол аслаҳа келишувига эришди. Трамп бу билан сайлов кампанияси даврида берган ваъдасини бажарди. У ўшанда «Саудияни ўзи ҳеч қачон ишлата олмайдиган ракеталарнинг пулини тўлашига мажбур қилишини» айтган эди.

Мидл Ист Эй: Давлат қулашига Миср армияси айборми?

«Мидл Ист Эй» сайти бир хисобот чоп этиб, унда Миср армиясидаги аксарият ҳарбийлар ўлка иқтисодини тугатадиган бир пайтда миллионлаган мисрликлар қашшоқликдан қийналётгани ҳамда ҳалқ армияга эмас, армия ҳалқ учун хизмат қилиши лозимлиги ҳақида ёзди. Хисобот муаллифи айтишича, у ўтган қисқа йиллар ичida бир қанча Синай ахолиси билан учрашган ҳамда улар ўзларини химоя қилади деб умид қилишаётганди тараф аксинча уларни қатл қилаётгани ҳақида айтишган. Муаллиф яна ўтган хафта Миср қўшинлари Синай ахолисига қарши ҳам жисмонан, ҳам оғзаки тарзда тажовуз қилганини тасдиқловчи фото далиллар борлигига эътиборни қаратган.

ОЛАМ МУСУЛМОНЛАРИ ХАБАРЛАРИ	قال رسول الله ﷺ: «الْمُسْلِمُ أَخُو الْمُسْلِمِ لَا يظْلِمُهُ وَلَا يَخْلُدُهُ وَلَا يَحْقِرُهُ» «Мусулмон мусулмоннинг биродаридир. Унг зулм қилмайди, уни ташлаб қўймайди ва камситмайди»	ОЛАМ МУСУЛМОНЛАРИ ХАБАРЛАРИ
<p>Ҳисоботга кўра, бу нарса 19 апрел куни Ихвонул Муслиминга хайриҳоҳ бўлган Макамилин канали орқали Миср қўшилари мисрлик ёшларни совуққонлик билан ўлдираётгани тасвиrlанган лентани намойиш этиши ортидан янада кўпроқ тасдиқланган.</p> <p>Кейинги кунларда матбуотда инсон хукуклари ташкилотлари томонидан чиқарилган ҳисоботлар ва матбуот ҳисоботлари ёритилган. Унда кино лентада ўлдирилган ёшлар 2016 йил декабрда мудофаа вазирлиги тарқатган видеодаги шахслар бўлиши мумкинлиги ҳақида айтилган. Вазирлик уларни Синай шимолида ўтказилган террорга қарши кураш чоғида ўлдирилган «террорчилар» тасвири деб даъво қилган эди. Журналист «Видеодаги уруш жиноятларига киритилиши мумкин бўлган бу қадар ёвузликни Миср армияси ўз халқига нисбатан қилаётган жиноятларнинг бир қисми» деб тушунтирган. У яна: «Бундан ҳам даҳшатлиси Мисрни душманлардан ҳимоя қилиши умид қилинган армия миллиардлаган долларларни ўзлаштиришда айбланган».</p> <p>Ҳисоботда келишича «Армиядаги аксар етакчилар дабдабали ҳаёт кечиришпти ва ўлка иқтисодини издан чиқаришпти. Айни пайтда ўн миллионлаган Миср халқи қашшоқ ахволда яшамоқда. Армия халқ учун эмас, армия учун хизмат қилиши керак деган нарса мана шудир. Газета яна шундай ёзади: «Армияда ўтказиладиган тадбир чоралар сир тутилади, армияга сарфланадиган бюджет текширилмайди ва солиқ тўламайди. Бу эса ўлка иқтисодини ўлдирмоқда. Армиядаги тижорат микдори ички ялпи маҳсулотнинг 5 %дан 40 %ни ташкил қиласди.</p> <p>Журналист ҳисоб-китоби бўйича «Армиянинг озиқ-овқат, темир эритиш заводлари, балиқчилик ва дори тайёрлашда ишлатиладиган ўсимликлар хўжалигини ўз ичига олувчи иқтисодий империяси туганмас манбага, яъни сони ярим миллиондан ортиқ дея кўрилаётган мажбурий хизмат килувчилардан ташкил топган арzon ишчи кучига таянади. Журналист ўз ҳисботини шундай якунлади: «Мен қўзғолондан саккиз кун ўтиб, «кимни беш дона печенъеси бўлса, тинч юра олмайди, чунки уни бундай иқтисодий хукмронлиқдан чеклаш учун барча харакатни ишга солишади деб огохлантирган эдим. Шундай ҳам бўлди. Бугуннинг таҳлили шундан иборатки Армиянинг буғунги иқтисодий ахволи хокимиётдагиларга безовталиқдан бошқасини башорат қилмайди. Агар армия фуқароларни ҳимоя қилиш ўрнига давлат ичидаги давлат сифатида бойлик йиғишида давом этаверса, армия ўзи ҳимоя қилаяпман деб даъво қилаётган давлатнинг ичкаридан қулашига сабабчи бўлиб қолади.</p>		

ҚУРЬОНИ ҚАРИМ СУХБАТИДА

﴿كَانَ النَّاسُ أُمَّةً وَاحِدَةً فَبَعَثَ اللَّهُ الْنَّبِيِّنَ مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ وَأَنْزَلَ مَعَهُمُ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِيَحُكُمُ بَيْنَ النَّاسِ فِيمَا اخْتَلَفُوا فِيهِ وَمَا اخْتَلَفَ فِيهِ إِلَّا الَّذِينَ أُوتُوهُ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ بَغْيًا بَيْنُهُمْ فَهَدَى اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا لِمَا اخْتَلَفُوا فِيهِ مِنَ الْحَقِّ يَأْذِنُهُ وَاللَّهُ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴾ۚ أَكُمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَأْتِكُمْ مَثْلُ الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِكُمْ مَسَّتُهُمُ الْبَأْسَاءُ وَالضَّرَاءُ وَزُلْزَلُوا حَتَّىٰ يَقُولُوا رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا مَعْهُ مَتَىٰ نَصْرُ اللَّهِ أَلَا إِنَّ نَصْرَ اللَّهِ قَرِيبٌ﴾

«213. Одамлар бир миллат әдилар. Сүнг (ораларида келишмовчиликлар пайдо бўлгач), Аллоҳ (мўминларга) хушхабар элтгувчи ва (кофирларни жаҳаннам азобидан) қўрқитувчи пайгамбарларини юборди. Ва уларга қўшиб одамлар орасида чиққан тортишувларга ҳакам бўлсин, деб ҳақ китобни (Тавром, Инжилни) нозил қилди. Энди очиқ оявлар келганидан кейин, фақат шу китоб берилган кимсалар ҳадларидан ошиб, талашиб-тортишибилар. Сўнгра Аллоҳ йўз изни билан мўминларни улар (китоб берилган кимсалар) ихтилоф қилган ҳақ йўлга йўллади. Аллоҳ йўзи истаган кишиларни тўғри йўлга ҳидоят қилади. 214. Ёки (эй мўминлар), сизлардан илгари ўтган зотлар ибрати сизларга келмай туриб жаннатга киришини ўйладингизми? Уларга бало ва мусибатлар (устма-уст) келиб, шундай ларзага тушган әдиларки, ҳатто пайгамбар ва имонли кишилар: «Ахир қачон Аллоҳнинг ёрдами келади?» дейишган эди. (Шунда) уларга бундай жавоб бўлган эди: «Огоҳ бўлингизким, Аллоҳнинг ёрдами яқинидир» [Бақара 213-214]

Хизб ут-Таҳрір амири Ато ибн Халил Абу Роштанинг (у кишини Аллоҳ ҳифзу химоясида асрасин) «Тайсир фи Усулиت Тафсир» номли китобида қүйидагиша келади:

Аллоҳ Таоло бу оятларда қүйидагиларни баён қиласы:

1 – Аллоҳ Таоло Одам ﷺни жаннатдан чиқарып, ерга туширганидан кейин дастлаб инсонлар Одам ﷺ даврида ёлғиз Аллоҳни тан олардилар, Унга имон келтираадилар, шу билан битта уммат бўлардилар. Бу ерда уммат сўзи битта ақидадаги одамлар мажмуаси маъносида.

Кейин эса ихтилоф қилишди. Мўмин ва коғирга ажралышди. Шу билан Аллоҳ уларга пайғамбарлар юборди. Ҳар бир пайғамбар ўз вақтидаги мўминларга Аллоҳнинг ризоси ва жаннат ҳақида хушхабар берса, коғирларни Аллоҳнинг ғазаби ва дўзахдан огоҳлантиради эди. Аллоҳ пайғамбарларга китоблар нозил қиласы. У китобларда яхшилик ва ёмонликнинг қандай бўлиши баён қилинарди ва пайғамбарлар шу китобларга асосланиб, ўртадаги келишмовчиликларни, талашиб-тортишишларни хал этардилар.

Лекин ўша умматлар ўз пайғамбарларига қарши чиқдилар. Энг ашаддий қарши чиққанлар уларнинг олимлари, рухонийлари бўлишди. Улар Аллоҳ томонидан нозил қилинган китоблардаги гапларни ўзгартирилар, буздилар. Ҳолбуки, уларга ҳақ билан ботилни ажратиб берадиган очик, катъий ҳужжатлар келган эди. Яъни, улар қасдан, атайин ҳақдан юз ўгириб, ботилга мойил бўлдилар. Улар ўзларининг ботил сари бораётгандарини билардилар. Яъни, саркашликлари, манманликлари, золимликлари, тажовузкорликлари туфайли билиб туриб, залолат сари юрдилар. Аллоҳга сидқидилдан имон келтирган, Аллоҳнинг пайғамбарлари олиб келган ҳақиқатларни тасдиқлаган зотлар эса Аллоҳнинг фазлу карами ила илоҳий китоблардаги одамлар томонидан киритиб юборилган гаплардан боҳабар бўлардилар. Уларни Аллоҳнинг Ўзи хидоятга бошларди.

﴿وَاللَّهُ يَهْدِي مَن يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ﴾

(**Аллоҳ Ўзи истаган кишиларни тўғри йўлга ҳидоят қиласы**).

﴿كَانَ النَّاسُ أُمَّةً وَاحِدَةً فَبَعَثَ اللَّهُ الْبَيِّنَاتِ مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ﴾

(Одамлар бир миллат эдилар. Сўнг (ораларида келишмовчиликлар пайдо бўлгач), Аллоҳ (мўминларга) хушхабар элтгувчи ва (коғирларни жаҳаннам азобидан) қўрқитувчи пайғамбарларини юборди), бу ерда

﴿أَمَّةٌ وَاحِدَةٌ﴾

(Бир миллат) деган гапдан кейин «шундан кейин ихтилоф қилдилар, яъни ҳар хил бўлиб кетдилар», деган бир гап ҳазоф қилинган, олиб ташланган. Чунки пайғамбарларнинг ҳам хушхабар етказувчи ва ҳам ёмон оқибатдан огоҳлантирувчи бўлиб юборилишлари уларнинг икки хил тоифадаги одамларга юборилганларини кўрсатади. Бу икки тоифадан бири хушхабарга лойик одамлар бўлса, иккинчиси ёмон оқибатдан огоҳлантирилишга лойик бўлган кимсалардир. Шундан кўриниб турибдики, дастлаб одамлар ҳақиқат устида бирлашган бир уммат бўлганлар. Кейин эса ҳар хил бўлиб кетганлар. Кимдир коғир бўлиб кетган, яна кимдир мўминлигида қолган. Аллоҳ Таоло пайғамбарлар ﷺларни мўминларга хушхабар етказувчи қилиб ва коғирларни ёмон оқибатдан огоҳлантирувчи қилиб юборган пайтида улар мана шу ахволда эдилар.

﴿وَأَنْزَلَ مَعْهُمْ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِيَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ فِيمَا آخْتَلُوا فِيهِ﴾

(Ва уларга қўшиб одамлар орасида чиққан тортишувларга ҳакам бўлсин, деб ҳақ китобни (Таврот, Инжилни) нозил қилди). Бу гапдан пайғамбарлар ﷺнинг ўз китобларида битилган ўз шариатлари бўлиб, шу шариатларига биноан, одамлар ўртасидаги ихтилофларни ҳал этгандар, деган маъно чиқади.

﴿إِلَكُلٍ جَعَنَا مِنْكُمْ شِرْعَةً وَمِنْهَا جَاءَ﴾

«Сизлардан ҳар бир миллат (яъни дин) учун (алоҳида) шариат ва ўйл қилиб қўйдик»

[Моида 48]

﴿وَمَا آخْتَلَ فِيهِ إِلَّا الَّذِينَ أُوتُوهُ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمُ الْبِيَنَاتُ بَعْدًا بَيْنَهُمْ﴾

(Энди очиқ оятлар келганидан кейин, фақат шу китоб берилган кимсалар ҳадларидан ошиб, талашиб-тортишидилар).

(الَّذِينَ أُوتُوهُ (Яъни, аҳли китобларнинг олимлари, руҳонийлари. Бунга қарина

﴿مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمُ الْبِيَنَاتُ﴾

деган гапдир. Аҳли китоб олимлари ва руҳонийлари ўзларига келган оят-аломатларни жуда яхши билардилар. Оят шунга далолат қиляптики, энг кўп ихтилоф қиласиганлар, карши чиқадиганлар ўша олимлар ва руҳонийлар эдилар. Улар билиб туриб ўзгартирдилар, буздилар, ҳақиқатни яширдилар.

(بِعْدِهِمْ بَيْنَهُمْ) яъни, ҳеч бир хужжатлари бўлмагани ҳолда фақат манманликлари, саркашликлари, золимликларидан келиб чиқиб. (بَعْدِهِمْ) сўзидан кейин (بَيْنَهُمْ) иборасининг қўлланиши зулм уларнинг ичига, ораларига ўрнашиб олганини англатади. Гўё зулм ҳар доим улар билан бирга, қаерга борсалар, зулм ҳам ўша ерга боради, қаерда ўтирсалар, зулм ҳам уларнинг ораларида ўтиради.

2 – Биринчи оят ҳатто пайғамбарлар уларнинг ораларида бўлиб турган пайтда ҳам ҳақ билан ботил ўртасидаги кураш авж олганини англатади. Бугина эмас. Улар орасидаги аҳли илмлар кўпроқ ихтилоф қилишган, қарши чиқишган. Мўминлар жуда оз бўлишган. Ҳадисда шундай дейилади:

«يَأَيُّهُ النَّبِيُّ وَمَعَهُ الرَّجُلُ وَالَّذِي مَعَهُ الرَّجُلُانِ...»

«Бир пайғамбар ўзи билан бирга бир кишини, яна бир пайғамбар ўзи билан бирга икки кишини олиб келади...»¹

Шундан билиб олсак бўладикки, ўша бузук жамиятларда мўминлар учун ўз йўлларидан ёриб бориш жуда машақкатли бўлган, катта-катта қурбонлар берилган. Бу нарса Пайғамбар ﷺ тасаллидир. Чунки у киши ҳам ўз қавмидан ҳам, ўша даврдаги аҳли китоблар бўлган яхудлардан ҳам, насоролардан ҳам кўп азиятлар чекдилар. Улар Пайғамбар ﷺ олиб келган ҳаққа эргашиш ўрнига унга қарши чиқдилар, унинг йўлини тўсдилар, Пайғамбар ﷺни Маккадан қувиб чиқардилар, одамларни Аллоҳнинг йўлидан қайтардилар, Мадинага борганларидан кейин у зот билан уруш қилдилар, Хандақ жангига қарши одам тўпладилар.

﴿وَلَعَتِ الْقُلُوبُ الْحَنَاجِرُ﴾

«Юраклар бўғизларга тиқилиб қолган...»

[Аҳзоб 10]

Хуллас, Пайғамбар ﷺ ҳам олдинги пайғамбарлар йўлиқкан балоларга йўлиқдилар.

Иккинчи оядта Аллоҳ Таоло баён қиляптиki, шундай бўлиши Аллоҳ Таолонинг Ўз маҳлуқотлари борасидаги қонуниятидир. Зоро, жаннатнинг баҳоси жуда қимматдир. У қийинчиликлар, фожеалар, жуда катта мусибатлар билан бўладиган синовдир. Синов худди зилзиладек мудхишдир. Шу қадар даҳшатлики, ҳатто пайғамбар ва унинг олдидағи мўминлар, Аллоҳнинг ёрдами қачон ўзи, деб юборадилар. Ана шунда Аллоҳнинг нусрати келади. Аллоҳнинг нусрати балоларга сабр қилиб, ҳақ устида барқарор, собит турувчилар учун яқиндир. Нусрат келганида мўминлар шу

(1) Бухорий: 5311. Аҳмад: 3/58. Тафсири Табарий: 2/8.

қадар хурсанд бўладиларки, ҳатто ҳеч қандай балога, мусибатга дуч келмагандек, ҳеч қандай мусибатни, балони кўрмагандек бўлиб кетадилар. Чунки улар жаннат неъматини ва ундан ҳам буюкроқ неъматни – Аллохнинг ризосини топадилар.

«يُؤْتَى يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِأَشَدِ النَّاسِ بَلَاءً وَمُصِيبَةٌ فَيَدْخُلُ الْجَنَّةَ وَيُسَأَّلُ عَنِ الْمَصَابِ الَّتِي رَآهَا فِي الدُّنْيَا فَكَانَهَا لَمْ تَكُنْ فِي حَيَاتِهِ لِعَظِيمٍ ذَلِكَ التَّعَبُمُ»

«Қиёмат кунида энг қаттиқ балога, мусибатга йўлиққан киши олиб келинади ва у жаннатга киради. Ундан дунёда кўрган мусибатлари ҳақида сўрайдилар. У ўша неъматнинг буюклигидан ўзининг ҳаётида худди ҳеч нима бўлмагандек сезади».¹

(أم) бу ҳарф бу ерда мунқатиъ-боғланмаган бўлиб келяпти, янги гап бошланяпти. (Бу сўз араб тилида муттасил-боғланган ва мунқатиъ-боғланмаган бўлиб келади.) Негаки, олдинги оят

﴿كَانَ النَّاسُ أُمَّةً وَاحِدَةً﴾

хабар яъни, дарак гап эди. Бу оят эса

﴿أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ﴾

(Ёки жаннатга киришни ўйладингларми?) истифҳом яъни, сўроқ гап бўляпти. Хитоб оқими ўзгаряпти. Бундай пайтда муттасил-боғланган (أم)дан қўра мунқатиъ-боғланмаган (أم)ни қўллаш муносиброқ бўлади. Қолаверса, муттасил-боғланган (أم) бир-бири билан боғланган икки содда гапдан тузилган битта мураккаб гап бўлишини, шу билан бирга гапнинг олдида сўроқ маъносини англатувчи ҳамза бўлишини тақозо қиласди. Масалан, сизнинг олдингизда Зайд борми ёки Амри, дейсиз. Бу билан улардан қайси бири сизнинг олдингизда, демоқчи бўласиз. Агар унинг олдида Зайд бор бўлса, Зайд, деб жавоб беради, Амр бор бўлса, Амр, деб жавоб беради. Мунқатиъ-боғланмаган (أم) эса сўроқ гапдан кейин ҳам, дарак гапдан кейин ҳам қўлланаверади. Мана шу ерда ҳам у сўроқ гапдан кейин эмас, ўзидан кейинги гапга боғланмаган дарак гапдан кейин келяпти. Шунинг учун мунқатиъ-боғланмаган (أم)дир.

Мунқатиъ-боғланмаган (أم) сўроқ ва балки маъносини англатади. Бу ердаги маъно мана бундай бўляпти: Балки сизлар ... жаннатга кирамиз, деб ўйлаётгандирсизлар. Яъни, шу ўй инкор

(1) Ахмад: 3/253. Ибн Муборакнинг 『Ўхид』 китоби: 220. Ибн Аби Шайба: 13/248.

қилиніпти, унинг ҳақиқатдан узоклиги, Аллоҳ баён қилған ўша синов юз бермай туриб, жаңнатга кириб бўлмаслиги айтиляпти.

﴿وَلَمَّا يَأْتِكُم﴾

(Сизларга келмай туриб). Бу ердаги (لَمَّا) сўзи лам маъносида. Лекин (لَمَّا) сўзида ўзидан кейин келаётган манфий феълнинг бўлиб қолишини кутиш, ундан хавотирланиш маънолари бор. Шу жиҳати билан у лам дан фарқ қиласди.

﴿حَتَّىٰ يَقُولَ الرَّسُولُ وَالَّذِينَ أَمْنُوا مَعْهُ﴾

(Хатто пайғамбар ва имонли кишилар дейишган эдики). Бу ерда мashaққатнинг оғирлиги, даҳшатнинг кучлилиги кўрсатиляпти. Шу даражадаки, омма у ёқда турсин, Аллоҳдан вахи олиб турадиган пайғамбарлар ҳам, доим уларнинг ёнида юрадиган саҳобалари ҳам кўтаролмай қоладилар.

﴿مَنِ نَصَرَ اللَّهَ﴾

(Ахир қачон Аллоҳнинг ёрдами келади?) Яъни, Аллоҳнинг нусрати қачон келади? Бу ерда шубҳаланиш холати эмас, қийинчилик муддатининг чўзилиб кетгани ифодаланяпти.

﴿أَلَا إِنَّ نَصَرَ اللَّهُ قَرِيبٌ﴾

(Огоҳ бўлингизким, Аллоҳнинг ёрдами яқиндир). Яъни, Аллоҳ Таоло Ўз пайғамбарига вахи юбориб, Аллоҳнинг нусрати яқиндир, деб жавоб беряпти.

Гапнинг бошида (ع) деган танбех ҳарфининг, огоҳлантирувчи ҳарфнинг ва (!), деган таъкид ҳарфининг келиши бу ваъданинг яқинда амалга ошиши аниқ эканини англатади.

﴿مَنِ نَصَرَ اللَّهَ﴾

Яъни, Аллоҳнинг нусрати қачон келади? Гёё улар нусратнинг яқинлашишига жуда қаттиқ интиляптилар. Жавоб ҳам саволга мос тарзда нусратнинг яқинлигини кўрсатувчи таъкиду танбех билан бўляпти.

﴿أَلَا إِنَّ نَصَرَ اللَّهُ قَرِيبٌ﴾

(Огоҳ бўлингизким, Аллоҳнинг ёрдами яқиндир). □

ЭНГ АФЗАЛ САДАҚА РАМОЗОНДА ҚИЛИНГАН САДАҚАДИР

– Термизий Анас қадардан чиқарган ҳадисда Росуулulloҳ шундай деган:

«أَفْضَلُ الصَّدَقَةِ صَدَقَةٌ فِي رَمَضَانِ»

«Энг афзал садақа рамазонда қилинган садақадир».

– Имом Бухорий ва имом Муслим саҳиҳларида Ибн Аббосдан шундай ривоят қилинади: «Албатта Росуулulloҳ энг саҳий инсон эдилар. Рамозон кириб, Жаброил келиб, у кишига қуръонни ўргатар экан янада саҳий бўлиб кетар эди. Қачон Росуулulloҳ ҳузурига Жаброил келса, у киши эсаётган шамолдан ҳам тез яхшилик қиласр эди».

– Ибн Умардан ривоят қилинган ҳадисда Росуулulloҳ айтади:

«وَإِنَّ أَحَبَّ الْأَعْمَالِ إِلَى اللَّهِ سُرُورُ تُدْخِلُهُ عَلَى مُؤْمِنٍ، أَوْ تَكْشِيفُ عَنْهُ كُرْبَبَا، أَوْ تَقْضِي عَنْهُ دِيَنًا، أَوْ تَطْرُدُ عَنْهُ جُوَعًا»

«Аллоҳ ҳузурида амалларнинг яхшиси сен мўъминнинг қалбига соладиган хурсандчилик бўлиб, бунда сен унинг қайғусини кетказасан, ёки қарзини узасан, ёки очликдан халос этасан». Байҳақий ривояти.

– Термизий ривоят қилган ҳадисда Росуулulloҳ айтади:

«إِنَّمَا الدُّنْيَا لِأَرْبَعَةِ نَفَرٍ: عَبْدٌ رَّزَقَهُ اللَّهُ مَالًا وَعِلْمًا فَهُوَ يَتَقَبَّلُ فِيهِ رَحْمَةً، وَيَصِلُّ فِيهِ رَحْمَةً، وَيَعْلَمُ اللَّهُ فِيهِ حَقًا فَهَذَا بِأَفْضَلِ الْمَنَازِلِ»

«Дунё тўрт хил кишига берилади: Бир бандаки Аллоҳ унга мол дунё ва ризқ берса, банда шу нарсада Аллоҳдан қўрқади, раҳматига умид боғлайди ва унда Аллоҳнинг ҳаққи борлигини билади, ана ўша энг афзал мартабадир».

– Имом Муслим Росуулulloҳ дардан ривоят қиласр:

«مَا تَصْدِقَ أَحَدٌ بِصَدَقَةٍ مِنْ طَيْبٍ، وَلَا يَعْبُلُ اللَّهُ إِلَّا الطَّيْبُ، إِلَّا أَخْدَهَا الرَّحْمَنُ بِيمِينِهِ، وَإِنْ كَانَتْ تَمْرَةً، فَتَرْبُو فِي كَفِ الرَّحْمَنِ حَتَّى تَكُونَ أَعْظَمَ مِنَ الْجَلَلِ، كَمَا يُرِيدُ
أَحَدُكُمْ فَلْوَهُ أَوْ فَصِيلَهُ»

«Кимки ширин нарсаны садақа қилса – Аллох фақат ширин нарсаны қабул қиласы – Аллох уни гарчи хурмалылассада ўнг құли билан олади. Шундай экан, худди тойчоқ ёки түянгизни қўпайтирганингиздек Раҳмоннинг кўлидаги нарсаны тоғдан ҳам улкан бўлгунича қўпайтириш».

– Термизий Росулуллоҳ ﷺдан ривоят қиласы:
«وَالصَّدَقَةُ تُطْفِئُ الْحَطَبَةَ كَمَا يُطْفِئُ الْمَاءُ النَّارَ»

«Садақа худди сув ўтни ўчирганидек, гуноҳларни ўчиради».

– Аллоҳ Таоло ҳадиси құдсийда айтади:
«يَا ابْنَ آدَمَ! أَنْفَقْ أَنْفَقْ عَلَيْكَ»

«Эй инсон боласи инфоқ эхсон қил, сенга ҳам инфоқ эхсон қиласам».

«إِنْقُوا النَّارَ وَلَوْ بِشِيقٍ تَمْرَةً»

«Яримта хурмони садақа қилиб бўлсада Аллоҳдан қўрк». Бухорий ривояти.

– Оиша رض ривоят қиласы: Бир киши Росулуллоҳ ﷺга: Менинг онам вафот этган, агар мен айтганимда садақа қилган бўлар эди. Агар мен онам ўрнига садақа қилсан бунинг унга фойдаси бўладими? деб сўраган эди, Росулуллоҳ ﷺ: «Ха» деб жавоб берди.

– И мом Муслим Росулуллоҳ ﷺдан ривоят қиласы:

«إِذَا مَاتَ ابْنُ آدَمَ انْقَطَعَ عَمَلُهُ إِلَّا مِنْ ثَلَاثٍ: صَدَقَةٌ جَارِيَةٌ، وَعِلْمٌ يُتَعَفَّ بِهِ، وَوَلَدٌ صَالِحٌ يَدْعُو لَهُ»

«Одам боласи ўлса, ундан учта нарсадан ташқари барча амали узилади: Садақаи жория, фойда келтирадиган илм ва солиҳ фарзанд дуоси».

– Абдулмажид ибн Абу Абс Хорисий отасидан, у эса бобосидан ривоят қилишича: Росулуллоҳ ﷺ садақа қилишга

қизиқтири. Шунда ансорлардан бўлган Улба ибн Зайд: Менда садақа қиладиган мол йўқ, қайси бир мусулмон менинг шаънимни тўкса, бу унга садақа деди. Эртаси бўлгач, одамлар Росууллоҳ ﷺ хузурига келишди ва барчаси кучи етганича нарса олиб келишди. Шунда Росууллоҳ ﷺ: «**Кеча ўз шаънини садақа қилган киши қани**», деган эди, Улба: ўша менман эй Аллоҳнинг росули деди. У киши эса: «**Аллоҳ садақангни қабул қилди**», деди. □

АХНАФ ИБН ҚАЙС

Ахнаф ибн Қайс Абу Баҳр Басрий, у кишининг исми Захҳок, Ахнаф эса лақаби. Ибн Саъд уни Мабақатул Уло китобида Басралиқ тобеинлардан, деб атаган. Ибн Саъд уни шундай сифатлайди: Ахнаф ишончли, омонатли ва камгап бўлиб басралиқ эди. Мадинага Умар ибн Хаттоб даврида келган. Ахнаф Исломга Росулуллоҳ ﷻ даврида у кишини кўрмай кирган. Лекин Росулуллоҳ ﷻ унга дуо қилган. Ахнаф ибн Қайс айтади: Усмон ибн Аффон даврида каъбани тавоғ қилаётган эдим, Бани Лайслик бир киши келиб, қўлимдан ушлади ва айтдики: Сенга хушхабар берайнми? Шунда мен ҳа деган эдим, у: Эслайсанми Росулуллоҳ ﷻ мени сенинг Бану Саъд қавмингга элчи қилиб юборган эди?

Мен уларга Исломни тушунтириб, унга киришларига даъват қилаётган эдим, сен: Бу киши сизларни яхшиликка чақиряпти ва чиройли нарсадан бошқасини айтмаяпти дединг. Сўнг мен бу ҳакида Росулуллоҳга ﷻ етказган эдим, У киши: «Эй Аллоҳим Ахнафнинг гуноҳларини кечгин» деган эди. Шунда Ахнаф: Бу мен қилган ишларнинг энг улканидир деди. Ҳайсамийнинг Мажмаъ Завоид китобидан, Ахмад ва Табароний ривоят қилган.

Ахнаф Мадинага Умар ибн Хаттоб даврида келди ва шутуфайли кибор саҳобалар билан учрашиб, улардан таълим олди ва ўрганди. Бу унинг ҳаётига қаттиқ таъсир қилди. Ахнаф айтади: Мен Умар ибн Хаттоб олдига келганимда у мени ўз хузурида бир йил олиб қолди. Сўнг айтдики: Эй Ахнаф мен сени синаб, тажрибадан ўтказдим ва зоҳирда яхши эканингни билдим. Мен ботининг ҳам зоҳирингдек бўлишини умид қиласман. Чунки ўзимиз айтганимиздек бу Умматни билимдон мунофиқ ҳалок қиласми.

Умар ибн Хаттоб Ахнафга тарбия берар экан шундай деган эди: Эй Ахнаф ким кўп кулса, ҳайбати камаяди, ким мазах қилса, хурмати тўқилади, ким кўп гапирса, хатоси кўпаяди, кимнинг хатоси кўпайса, ҳаёси камаяди, кимнинг ҳаёси камайса, тақвоси камаяди, кимнинг тақвоси камайса, қалби ўлади.

Ахнаф ҳалимликдан дарс олган киши ҳакида асҳобларига бир куни шундай деди: Мендаги ҳалимлик ва чиройли хулқни кўриб ажабланяпсизларми? Мен ҳалимликни амаким Соъсоа ибн Муовиядан ўргангандман. Мен бир куни унга қорним оғриётгани ҳакида шикоят қилган эдим, у менга сукут сақлашимни айтиб шундай деган эди: Эй акамни ўғли бошингга тушган нарса ҳакида бирорвга шикоят қиласми. Чунки инсонлар икки турли бўлади, бири дўстинг бўлиб, сен шикоят қилган нарса уни хафа қиласми, иккинчиси эса душманинг бўлиб, сен шикоят қилган нарса уни

хурсанд қиласди. Шунинг учун сен сенга ўша мусибатни берган Зотга шикоят қил. Ўзингга ўхшаш маҳлукқа ҳаргиз шикоят қила кўрма, чунки у сенинг бошингга тушган нарсадан ўзини ҳам сақлай олмайди. Эй акамнинг ўғли йигирма йилдан бери мана бу кўзим на кичкина ва на тоғдек катта нарсани кўради, лекин бу хақда ҳатто хотинимга ҳам айтмаганман.

Ахнафни ҳалимликка тарбиялаган кишилардан яна бири Қайс ибн Осим Мунқирийдир. Бир куни Ахнаф ибн Қайсдан ҳалимликни кимдан ўргангансан дейишганида, у: Қайс ибн Осим Мунқирийдан деб жавоб берган эди. Ахнаф айтади: Биз у кишига худди факихларга қатнагандек тез-тез қатнаб турап эдик. Бир куни унинг хузурига борсак, ховлисида чўкка тушган ва тирсагини сонига тияган ҳолда ўтирган экан. Шунда унинг хузурига бир тўп одам келди. Улар ўзлари билан бир ўлдирилган майит ва қўли боғланган бир болани олиб келишган эди. Улар: Бу сенинг ўғлинг, уни акангнинг ўғли ўлдириб кўйди дейишди. Шунда у ўтирган ҳолатидан қимиirlамай, масжиддаги ўғлига қараб, унга: Амакингнинг ўғлини бўшатиб юбор, укангни қабрга кўй ва онасига юзта тужа олиб бориб бер, чунки у ғарибдир деди.

Ахнаф ибн Қайснинг Муовияга нисбатан тутган позицияси. Муовия унга элчи жўнатиб, айтдики сен Сиффин кунида бизга қарши қилич кўтардинг ва мўминлар онаси Оиша ни ёрдамсиз ташлаб қўйдинг деди. Шунда Ахнаф: ўтиб кетган ишлар борасида бизни айблама ва эски ишларни ковлама. Бизнинг ғазабимиз ҳали ичимиизда ва сен билан жанг қилган қиличларимиз ҳали елкамизда деди. Шундан сўнг чиқиб кетаётган эди Муовиянинг синглиси бу кўрқитаётган ким ўзи деди. Муовия эса: Бу шундай кишики у ғазабланса Тамимликлардан юз минги ғазабланади ва ҳатто ўзлари ҳам нимага ғазабланганини билмайди деди.

Ахнафга сен қариб қолдинг, рўза ҳолингни олиб қўяди дейишганида, у: Мен уни узоқ сафар учун тайёрланяпман, Аллоҳга итоатда сабр қилиш, азобига сабр қилишдан осонроқдир деган эди.

Яна у айтар эдики: Аллоҳим агар гуноҳларимни кечсанг сен шунга лойиқсан, агар азобласанг мен шунга лойиқман.

Ахнаф ибн Қайс шижаатли бўлган эди. Ривоят қилинишича Умар ибн Хаттоб уни Хурросон тарафдаги қўшинга юборди. Тунда душманлар уларга қарши хужум қилиб, қўшинни тўрт қисмга бўлиб юборди. Душманлар ноғоралар билан бостириб келгани учун одамлар қўрқиб кетди. Шунда Ахнаф биринчилардан бўлиб отга минди ва қиличини ялангочлаб, ногора овози чиқаётган тарафга қараб кетди. Сўнг барабан чалаётган кишига ташланиб,

уни ўлдирди. Шериклари ногора овозини эшитмай қолга чекинишиди. Шундан кейин Ахнаф бирин кетин бир неча отрядларга хужум қилиб, ёлғиз ўзи уларнинг ноғорачиларини ўлдирди. Одамлар келганда душман чекинган эди, одамлар уларнинг ортидан бориб уларни ўлдиришиди. Сўнг Марв Арравз шаҳрини фатҳ қилишиди.

Ахнаф ибн Қайс ҳалимлиги билан машхур бўлган эди. Бану Тамим қирқ йил ҳалим Ахнаф билан бирга яшади. Бир киши Ахнаф билан жанжаллашиб қолиб, унга: Агар битта гапирсанг ўнта эшитасан деган эди, Ахнаф унга: Агар ўнта гапирсанг битта ҳам эшитмайсан деб жавоб берди.

Ахнафнинг ҳикматли сўзларидан: Хатоларини ҳисоблаган киши комил инсондир, оз бўлсада уни ҳисоблагин. Ҳалимликнинг фазли зулм кўрсанг ҳалимлик қилиб, кейин кучинг етганда ўч олишинг эмас, балки зулм кўрсанг ҳалимлик қил, сўнг кучинг етганда ҳам кечириб юбор. Ахнафдан ҳалимлик ҳақида сўрашганда ёқтирумаган нарсага сабр қилишинг деб жавоб берган эди. Бир киши Ахнафдан: Ўзинг ғилай Ахнаф бўла туриб, қандай қавмингга саййид бўлдинг? деб сўраганда, у: фойдасиз нарсани тарк этиш билан, лекин сен менинг ишимда сенга фойдаси бўлмаган нарсага қизиқмоқдасан деб жавоб берган эди. Ахнаф айтади: Саккиз турли кишилар таҳқирлансалар ўзларини маломат қилсинлар: Чақирилмаган таомга келган, уйнинг эгасиникида туриб, унга қарши фитна қилган, душманларидан фазл талаб қилган, маломатчилардан яхшилик умид қилган, тингламайдиган кишига сўзлаган, муносиб бўлмаган мажлисда ўтирган, икки киши гаплашиб ўтирган уйга кирган ва одобсизлик билан султонга яқинлашган. □

САУДИЯ БИЛАН ЭРОНГА МУСУЛМОНЛАР ТАҚДИРИ БИЛАН ЎЙНАШИШНИ БАС ҚИЛИШ ВАҚТИ КЕЛМАДИМИ?!

АҚШ президенти Дональд Трамп 2017 йил 21 май якшанба күни Риёзда ўтказилған Ислом - Америка саммитида иштирок этиб, эллиң бешта исломий ортлар раҳбарлари олдида киган нутқида минтақадаги Эрон таҳдидлари хакида гапириб ўтди. У ўз нутқида – терроризм таҳдидлари тұғрисида гапирганда Эрон ҳукуматига ишора қилинmas экан, бу иллат таҳдидларини бүткүл йўқ қилишнинг иложиси йўқ, чунки террористларга бошпана бериб, молиялаشتариёттан ҳамда унга одам ёллаш учун керакли бўлган мухитни пайдо килиб берәётган мана шу Эрон эканини ургулади.

Трамп Эрондаги ҳукмрон режимнинг Ливандан тортиб, Ирок ва Яманга қадар бутун минтақадаги бекарорликка жавобгар эканини, чунки у айни давлатларда террорист ва жангариilarни ҳамда экстремисти гурухларни куроллантириб, машқдан ўтказаётганини, улар эса, бутун минтақаны вайрон килиб, бекарорлаشتариётганини, бундан ташкари, мазхабпаратстлик ва террорчилк низолари олов ёқаётганини... алоҳида таъқидлари. Трамп Эроннинг қатли омга ташвиқот олиб бораётганини ҳамда Истроилни йўқ қилиш керак ва Америка учун ўлим, дея даъват килаётганини билдириди. У – мана шу саммитдаги давлатлар халклари бошига тушган мусибатларга Эрон жавобгар, деди. Шунингдек, Трамп Эроннинг Сурияга аралашгани ва таърифлаб бўлмас жиноятлар содир этган Сурия режимини кўллаб-кувватлаётгани хакида гапирди. Сўнг «Эрон режимининг энг катта курбони, унинг халкидир. Зоро, бу хали шошма-шошарлик билан курашларни келтириб чикарib, террор содир этәётган раҳбарлар остида умидсизликка тушиб колган», дея кўшимча килди. Трамп бу муаммолар ечими «Эрон режими Америка билан тинчлик борасида ҳамкорлик қилишга рози бўлиши учун унга босим ўтказишдан иборат» эканини таъқидлари. Бунинг учун айни давлатлар Эронни биргалиқда изоляция килиб, терроризмни молиялаشتiriшига йўл кўймаслик учун ҳаракат қилишлари ҳамда одил яхши ҳукуматга Эрон халқи ҳам сазовор бўладиган кунлар келиши учун даъват қилишлари лозимлигини ургулади. Трамп саммитда иштирок этәётган – унга хожамиз дея куллук килаётган – раҳбарлар дикқатини бу душман давлатни вайрон килиш учун Америка кучларини кутиб ўтирасликка каратди. У шунингдек, Ўрта Шарқ миллатлари ўз келажакларини ўзлари истаганидек белгилашлари лозимлигини айтib ўтди. Сўнг Америка араб давлатлари елкасига Эронга карши кураш маъсулиятини юклаганини, Эроннинг Ирок, Сурия, Яман ва бошقا давлатларга қадар кенгайишини тўхтатиб қолиш учун улар АҚШ кучларини кутиб ўтирасликлари лозимлигини таъқидлари.

Ал-Ваъи: Ўтган йиллар мобайнida, Эроннинг минтақадаги кенгайиши Америка билан тил бириктирган холда бўлди. Бу каттаю кичик барчага мъалум нарса. Айникса, ҳаммадан ҳам Форс Кўрфази давлатлари буни яхши билади. Чунки Эрон бу давлатларга карши бир неча бор провокация ва таҳдидлар қилиб келди. Эронлик сиёсатчилар ҳалққа ўзларининг тўртта араб пойтахти устидан ҳукмронлик қилаётганини эълон қилишди. Бир вақтнинг ўзида, АҚШ у билан ядрорий дастур битимини имзолади, ундан санкцияларни олиб ташлади, Ирок ва Сурияга ҳарбий, ҳавфсизлик, сиёсий жиҳатдан аралашувларини ёниб-ҳаспўшлаб келди. Мана шундай шов-шув ва тўпалон манзарасида, Трамп келиб, Американинг айни сиёсати меваларини териб олмоқда... Яъни, Эрон кўшинларининг минтақада содир этган жиноятларидан кўз юмиб, Кўрфаз давлатларини мен сизларни Эрон каби давлатлар ёвузлигидан химоя киляпман, дея баҳона билан улардан юз миллиардлаб доллар ундиromoқда. Майдон мана шундай афсусланарли ва шармандали ахволда. Бу майдон мусулмонларнинг ўзлари ўртасидаги қонли урушларга кенг очиб берилган, бу урушларга улар жарчилару ногоралар билан чакирилиб-тортилмоқдалар, бир-бирларига мустамлакачи кофирилар кўли билан ёрдам бермоқдалар, бу кофирилар эса, улардан фойдаланиб, ўйнатяпти... Ҳатто Эрон жантарилари Американинг химояси остида Ироқдаги мусулмонларга карши туну кун жанг киляпти... Кўрфаз давлатлари бўлса, Американи ўзларига хожа, «Истроил»ни иттифоқчи ва ҳамкор қилиб олишган, Америка билан «Истроил» гўё Эронга душман бўлиб олган... Бас, вакт кеч бўлмасидан олдин мусулмонлар гафлатдан кўзларини очармикинлар?! Минтақа ҳалклари ораларида низо, кирғин ва вайронагарчилик олови баттар алангланиб, бир-бирларини йўқ килмасдан олдин, вазиятни тушунишиб, ҳукмдорларини тийиб кўярмикинлар?!

﴿يَأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَحَدُّوْ عَدُوَّكُمْ أُولَئِءِ تَلْقُوْنَ إِنَّمَا يَأْمُرُكُمْ وَقَدْ كَفَرُوْ بِمَا جَاءُكُمْ مِّنَ الْحَقِّ﴾

«Эй мўминлар, Менинг душманим ва сизларнинг душманиларигизни дўст тутманлар! Сизлар уларга дўстлик (ҳақида ҳам-хабар) юборурсизлар, ҳолбуки улар сизларга келган Ҳаққа кофир бўлгандирлар!»

[Мумтазина 1] □

ТРАМП СИЁСАТЛАРИ ЕВРОПАДА БОНГ УРДИ ВА МУСТАҚИЛ ЕВРОПА МУДОФААСИ ТАШКИЛ ҚИЛИНИШИНИ ТЕЗЛАШТИРДИ

Европанинг дипломатик раҳбарлари 2017 йил 25 майда хавфсизлик ва мудофаа масаласида маҳсус йиғилиш ўтказди. Бу йиғилиш шу йил март ойида қабул қилинган, хавфсизлик ва мудофаа соҳасини ўз ичига олган Европа стратегиясини ижро килиш жараёнига, шунингдек НАТО билан ўрнатилган муносабатларга баҳо бериш мақсадида ўтказилди. АҚШ президенти Доналд Трамп иштирок этган НАТО саммитидан бир неча кун олдин ўтказилган бу йиғилишда НАТО бош котиби Йенс Столенберг ҳам қатнаши. Тез жавоб қайтарувчи кучларни хорижга юборишга рухсат берувчи мудофаа режасини ишлаб чиқиш билан бирга Европа Иттифокига аъзо давлатлар ўртасида мудофаа ҳамкорлигини кучайтириш Трамп танқидларига жавоб ўрнида иттифокининг мудофаа вазирлари қабул қилган стратегиянинг бир кисмидир. Маълумки Трамп европалик ҳамкорларнинг НАТОдаги мудофаа бюджети кучсизлиги тўғрисида танқид қилган эди. Европа режаси кризислар чоғида аралашиш учун БМТга қарашли кучлар етиб боришидан олдин кучларни юборишга йўл беради. Шунингдек бу режа АҚШ қўловисиз харакатта келишга ҳам имкон беради.

Мудофаа ишлари эксперти Никола Гро Ферхойд «Арабий Жадидга» берган интервюсида шундай таъкидлади: «Европа Иттифоки шошилинч тарзда тез жавоб қайтариш механизмини, шу жумладан Европа Иттифокига қарашли жангов ор гурухларни кучайтиришга алоҳида харакат кильмоқда. Бундан ташқари иттифоқдош юртлар билан ҳамкорликни кучайтириш учун Европанинг хавфсизлик ва мудофаа сиёсати доирасида ҳамкорликдаги стратегиялар хусусида янги программа қабул килишга ҳам харакат кильмоқда». Ферхойд Европанинг мудофаа секторини молиялашига доир АҚШ танқидлари хатар бонги ўрнида бўлганини айтиб ўтди. Унга кўра бу танқидлар Европани қарор қабул килишда ва имкониятларда қандайдир мустакилликни излашга ундаган. У Европа Иттифокининг «Европа мудофаа фонди» ташкил қилинганини эълон қилишини кутаётганига ишора килди.

Шунингдек йиғилишда Европа Иттифоки билан Нато ўртасида бир қанча соҳаларда ҳамкорлик қилиш учун янги туртки беришга қаратилган муштарак программалар ижросини кўриб чиқиш орқали ўтрадаги ҳамкорликни кучайтириш мухокама қилинган. Муштарак программалар 42 таклифни ўз ичига олади. Бу таклифлар, классик бўлмаган таҳдидларга қарши қурашиб имкониятларини ошириш, шу жумладан яширин иммиграция соҳасидаги ҳамкорликни кучайтириш, бундан ташқари кўшма машғулотларни кўпайтириш, мудофаа ва хавфсизлик соҳаси имкониятлари мустаҳкамлигини ошириш орқали амалий ҳамкорликни кенгайтириб кучайтириш масаласидадир. Келгуси июн ойида Европа кенгаши раиси, Европа комиссияси раиси ва НАТО иттифоки бош котиби томонидан чиқарилган кўшма баёнот орқали берилган баҳолар ҳамда шартномалар ижроси натижаларининг эълон қилиниши кутилмоқда.

Ал-Ваъй: Трампнинг изоляцион сиёсати, ҳалқаро кучлар билан муомала қилишга фўрларча ёндашиши ҳамда ҳамкорлардан, иттифоқчи ва малайлардан пул тўлашни катъий талаб қилиши кисқа вактгача фойдали бўлиши мумкин. Бирок бу ишлар тез орада Американинг дунёга етакчилик қилиши масаласида бутун дунё ишончи сусайишига олиб келади ва давлатларни унга қарам бўлиш у ёқда турсин у билан иттифоқчи бўлиш масаласида ҳам алътернатив ечимни излашга ундейди. Бу ҳол унга салбий таъсир кўрсатади ва узоқ вактгача ўз қобигига ўрайли қилишига олиб келади. Мексика Америка ва Мексика ўртасида курилиши режалаштирилган девор чикимларини тўлаш ҳакидаги Трамп талабини рад этганидан кейин икки давлат ўртасида жарликнинг пайдо бўлиши мана шу сиёсатдан келиб чиқди. Трамп Австралия бош вазирини ҳакорат қилганидан кейин Австралия билан Америка ўртасида кескинлик юз берди. Бундан ташқари Трампнинг Европага шантаж қилиши, унга ёмон муносабатда бўлиши ва Америка химояси давом этиши эвазига ҳақ тўлашни ундан талаб қилиши оқибатида Европа билан Америка ўртасида бекарорлик хукмрон. Трампнинг мунозарарага сабаб бўлаётган бефаросат табиати ҳам унинг изоляцион сиёсатига қўшимчадир. Чунки унинг бефаросатлиги дунёда Американинг кадрини, Америкада Америка президенти кадрини тушириб юборди. Бу ҳол сиёсатиарни, муфаккир ва матбуот ходимларини у билан истеъфога чиқарилиб четлатилиши керак бўлган нодон сифатида муомала қилишга ундади. □